

משניות

סדר זרעים

על פי מהדורות הרב דוד אלטראאס ז"ל
שהודפס בשנת ה'תק"ע בעיר פיסא

פה ירושלים י"א
שנה ונתן זרע לזרע ולחם לאכל לפ"ק

הוצאת חטף-סגול

2022

הובא לדפוס באמצעות **X_ET_LA_TE_X** ע"י שמעון מונטגיו

הקדמה

שנמצאת במשניות שהיה לומד מעלה
מורינו הרב המדקדק רבי דוד בכ"ר
שלמה אלטארטס זצ"ל שעשה
لتיקון המשניות בחיו זהה לשונה

עם שונה שלום

ידע להו לך שונה ידיד דתהלך לאל יתרך בעל אשר גמלני
ורוב טוב שהחיני וכיימני למגור בעדי מה שבצפייתי צפיתי
ואויתי בעודי בחיים חייתי להיות לי למגן וצנה משכיות סדרות
ערוכות בכל ושמורות מוגחות ביותר ביד ה' הטובה אנה לידי.
והוא יודיע ועד כמה גיעות יגעתי עד שבאת לכל ישובן למווצאן
ולמובאן והביאו לי מקום הראשונים שבקדושה להתגדר זעיר שם
עיר שם ודוד מכרבר בכל עז לפני ה' מטפס ועולה מטפס ויורד
לו לשם כי כל ישיי וכל חפצי לדבקה בו:

ואלה פקודיהם למסעיהם בראשונה השתדלתי למצוא כל הגירסאות
הטובות והבריאות ש"ס ורבינו שמישון זצ"ל על המשנה
ומבעל העורך זצ"ל זולת מה שהביאו המפרשים הקדושים אשר
באرض המה הרמב"ם זצ"ל והר"ב זצ"ל ובבעל תי"ט כי מימיהם אנו
שותים:

ועוד שנית בפסק ההלכות מה שלא פסקו הם זצ"ל לא שלוחי עד
ששקטתי לברר ההלכה על תלה וארכונה על משפטו ישב.
כי דפקתי על דളתי רבינו הגדול פום ממיל ררבנן הרמב"ם זצ"ל
בחבورو הגדול ומהול בתשבותיהם שם העלית מצודתי ומצאתי און
לי והוצאתי לאור משפטוי ומפסקים אחרים. ולאן מלטה זוטרתי:

הן אמת חפצתי בטוחות חכמה כי מצאתי קצת סתירות להרב ז"ל מיניה וביה מהפי והחברור לא רציתי לשלוח יד להכريع. הגם כי כבר ראיתי לאחרונים ז"ל שבת קול יוצא מפיים ומפי כתבם דהילכתא כמילי בתראי דפסק בחבورو דלסוף ימיו עשהו יוכוננהו ואון וחקר ותקן ותכן במאוני שכלו חזק כי מי כמו מורה אב הוא דלא לוסיף עליהם עם כל זה האיש הנלבב יעשה מה שלבו חפץ הוא יבחר ולא אני מכريع שאין בו ממש. א"כ איפה ראה כל היכא דתמצא דמות כוכב כזה * בא האות והמופת דהילכתא כוותיה. וא' איכא פלוגתא דרבנותא על הפסק דין מר פסיק כוותיה ומר לא פסיק כוותיה או הרמב"ם ז"ל דהדר ביה בחבورو עשייתן ציון כזה .
* האות הראשון הוא מהפירוש והשני מהחברור ודוק:

ותו משכחת לה דלפעמים במשנה איכא פלוגתא דתנאי ולית הלכתא כשות חד מנינוו משום דaicא פסק הלכה כי סברא שלישית דאoki ש"ס דבתר דידחו סמכינא. ואמשל לך משל בגיטין פ"ז מ"ד לא תחיחד עמו אלא בפני עצים וכיו' מה היא באוthon הימים ר' יהודה אומר באשת איש לכל דבריה ר' יוסי אומר מגורתה ואינה מגורתה. לית הלכתא לא ברבי יהודה ולא בר' יוסי לפי שיש פסק דין זהה דמגורשת לגמרי והר"ב ובעל ת"ט השmittothו ויעזבוهو ולן נטהותו. ובchein אחר חופש באמתחות פי' הר"ם מצאתו כי הוא כרבא דכו' ביה. וולתם הרבה. והכל רשום בכתב אמת כי שניתי ושלשתי לעשות ציונים מכונים במלאת השמים:

ועוד בה שלישיה כי בדקתי עד שידי מגעת בש"ס וכל איכא דמשכחה דאoki ש"ס ההוא מתניתין בחסורי מחסרא עשיית רושם על פני חוץ לכטוב שתית תיבות כזו חסורי מחסרא להיותם לי לזכור בין עיני וטווטפות ולסנבותין כי זה חלקו מכלعمלי. ומצאתי להר"ב ז"ל דלפעמים hei קאמר شبש"ס קורא אותו ח"מ וליתא בנשיקת ידיו ורגלו דח"מ תוספת על המשנה

בפועל והכי קאמר בכה בידוע המשל בפרק המניה במשנת כ' שהיו מhalbכים בר"הר אחד רץ ואחד מהלך או שהיו שניים רצים כתוב הר"ב ח"מ והכי קאמר וכוי ועיין מ"ש דף ל"ב דקאמר הtam השთא אחד רץ ואחד מהלך פטור שניים רצים מבעה אלא hei קאמר וכוי עמוד עלייו כי האמת יורה דרכו ושאר פרפראות והבנות בקשר על קצת משניות ודיקונים בדקוק הלשון על הקראייה כאשר עני השונה תחזינה מישרים ומה שימצא בה דבר טוב יתלה הדבר بما שהוא טוב וישראל ה' כי הוא הנוטן לפתחים ערמה וכח לעשות חיל ומה שלא יצדק כי לא בא אל נכון יתלה הדבר כי לפי קוצר המשיג כי נער אנכני נער ישראלי ואוהבהו עושה מעשה נערות וזה יכפר בעדי אם שגיתי ואתה תלין משוגעת כי אני מכיר את מקומי שאיני כדאי לשום דבר יציב ונכון שאין כי לא חכמה ולא תבונה עת לחננה. קריית חנה דוד הוא הקטן ולא יבצר ממך מזימה שוניה מתנות שנחלן אל לעמו ישראל כי תקנתי מעות יכול לתקון בחילוף וחסיר ויתיר שגיאות הבאות אל שער הדפוס למען לא אתה ימין ושמאל קולע אל השערה ולא אחותיא בגרסת המשנה בעוז המאזורני חיל לחתת תמים דרכי ואעדיה לי שנים עדים נאמנים כי צרפתיים כצרכו את הכספי וכבחון את הזהב הא' בפרק ד' דביצה ואין חותcin את הפתילה לשנים ר'יא חותכה באור עציל ולא יותר ובכל הגרסאות חדשות גם ישנות נמצוא דתני לב' נרות וטעות הזוא בידם דבש"ס hei קאמר ואני חותcin את הפתילה לשנים. מ"ש בסכין דלא דקמתקן מנא באור נמי קא מתקן מנא תני ר' חייא חותכה באור בפי שתי נרות ע"ב. ופירש רש"י דקמתקן מנא אי הייתה ועשה אותה שנים. בפי שתי נרות שתי ראשיה בתוך ב' נרות אם צריך להדליך כאחד ומدلיך באמצעות דלא מוכח דلتוקני מנא מכון אלא להדלקה בעלמא עכ"ל הא קמן דלא גרסין במתניתין לשתי נרות דבתוספותא תני hei ר' חייא ולזה בזין ר' יהודה בכה שאמר חותכה באור וק"ל. ובועל תי"ט לא קאמר ביה מידוי. והב'

בפרק ב' דחולין השוחט לשם זבחים כצ"ל ובגרסאות שלנו שני תני לשם שלמים והוא שגגה שיווצאת שפירוש זבחים כאן ר"ל שלמים ואינו שם כולל כמו בריש זבחים כל הזבחים שנזבחו והביאו בעל תי"ט ז"ל ומצאותיו מתוקן בගירסת הש"ס דפוס אמשטרדם. אם כן ל"ג שלמים דהו סברי בעלי הדפוס דשלמים עדיפא להו דהו מפורש טפי. וכי תורה המשנה זאת תורה העולה על רוחה כדסברא דעתיהו וכנהנה רבות עמי אשר שם אלהים בפי לדברי כי הכל עשויית לזכות את עצמו שלא לגשש בעוריהם קיר שאיני כדאי וראוי לזכות את אחרים כי מה אני להבל דמה תולעת ולא איש לדיק בלישנאה לישנא קלילא הרاءו לבילה פרט הנשור בשעת הבצירה דעתבא ערבה צרייך והבא ללמד ונמצא למד אבל בטחתי בחсад אלהים יעוזני על דבר אמת לאמתו (כי פה לא עשיתי מאומה והברור רק אין בו מים) ויויציאני למרחוב יחלצני לחת ליחם ושמלה שאוכל להוציא לאור מה שיש בלביו לשמר ולעשות כי כל יכול. ולא יזכיר לי עון אשר חטא כי הוא ירבה לסלוח ותקרב ותבואה עת לחננה כי בא ממועד תרבה הדעת כמים לים מכדים בקול שwon ובקול שמחה אכ"ר :

ליישנא קלילא והראוי לבילה
דב"ש אלטאראס זלה"ה

תפלת ר' נחוניא בן הכהנה שחיבר לאומרה כל' הנכנס לבית המדרש ללימוד
יהי רצון מלפניך יי' אלְהִי שֵׁלָא יָאָרָע דָבָר תַּקְלָה עַל יְדֵי וְלֹא אֲכַשֵּׁל
בְּדָבָר הַלְכָה וְיִשְׁמַחוּ בֵּינוּ כְּבִירִי וְלֹא אָזֶם רַע עַל טָהוֹר טָמָא וְלֹא עַל
טָמָא טָהוֹר וְלֹא עַל מַתְרָא אָסָור וְלֹא עַל אָסָור מַתְרָא וְלֹא יַכְשִׁלוּ כְּבִירִי
בְּדָבָר הַלְכָה וְאֲשָׁמָה בָּהֶם:

והאר"י יצוק"ל היה אומר אחר תפלה זו שני פסוקים אלו

כִּי יְיָ יִתְּנַחַם חִכְמָה מִפְּיו דָעַת וְתִבוֹנָה:

גָּל עַיִן וְאַבִיטָה גְּפֻלָּות מִתּוֹרָתָךְ:

קודם הלימוד

כתב בספר תוצאות חיים בשפתו הגרמנית למדוד בו יאמר

הנני רוץ להלמוד כדי שיביאני תלמוד זה לידי מעשה ולידי מדות
ישירות. ולידי ידיעת התורה. והריני עוזשה לשם יחד קדשו בריך
הוא ושכינתייה בדוחילו ורוחימו. ויהי נעם יהזה אלהינו עליינו ומעשה
ידינו בזגגה עליינו ומעשה ידינו בזגגה:

משניות סדר זרעים

יש בו י"א מסכתות וזהו סדורן

א ברכות ט פרקים. ב פאה ח פרקים. ג דמאי ז פרקים.
ד כלאים ט פרקים. ה שביעית י פרקים. ו תרומה
יא פרקים. ז מעשרות ה פרקים. ח מעשר שני ה פרקים.
ט חלה ד פרקים. י ערלה ג פרקים. יא בכורים ג פרקים.
בין הכל ע"ד פרקים:

מסכת ברכות

יום א

פרק א

מַאיִםְתִי קֹרֵין אֶת שָׁמַע בְּעֲרָבִית מִשְׁעָה שְׁהַכְּהַנִּים גְּכַנְסִים לְאַכְלָל בְּתְרוּמָתָן עַד סֹוף הַאֲשָׁמוֹרָת הַרְאָשׂוֹנָה דָּבָרִי רַبִּי אַלְיעָזֶר וְחַכְמִים אֲוֹמָרִים עַד חִצּוֹת רַבְּן גִּמְלִיאֵל אָוֹמָר עַד שִׁיעָלָה עַמּוֹד הַשְּׁחָר מְעָשָׂה שְׁבָאו בְּנֵיו מַבֵּית הַמְשֻׁתָּה אָמָרוּ לוֹ לֹא קָרְינוּ אֶת שָׁמַע אָמָר לָהֶם אָם לֹא עַלְהָ עַמּוֹד הַשְּׁחָר חַיְבֵין אַתָּם לְקָרוֹת וְלֹא זו בַּלְבֵד אַלְאָ כָּל מָה שָׁאָמָרוּ חַכְמִים עַד חִצּוֹת מִצּוֹתָן עַד שִׁיעָלָה עַמּוֹד הַשְּׁחָר הַקְטָר חַלְבִּים וְאַבְרִים מִצּוֹתָן עַד שִׁיעָלָה עַמּוֹד הַשְּׁחָר וְכָל הַגְּאַכְלִים לְיּוֹם אֶחָד מִצּוֹתָן עַד שִׁיעָלָה עַמּוֹד הַשְּׁחָר אָם בַּנְהָ לְמָה אָמָרוּ חַכְמִים עַד חִצּוֹת בְּדִי לְהַרְחִיק אֶת הָאָדָם מִן הַעֲבִירָה:

ב' מַאיִםְתִי קֹרֵין אֶת שָׁמַע בְּשִׁחְרִית מִשְׁיבֵיר בֵּין תְּכִלָּת לְלִבָּן רַבִּי אַלְיעָזֶר אָוֹמָר בֵּין תְּכִלָּת לְכָרְתִי (וְגַזְמָרָה) עַד הַגֵּן הַחַמָּה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָוֹמָר עַד שֶׁלֹּשׁ שָׁעוֹת שְׁבַנו דָּרְךָ בְּנֵי מֶלֶכִים לְעַמּוֹד בְּשֶׁלֹּשׁ שָׁעוֹת הַקֹּרְאָ מִפְאָן וְאַילְךָ לֹא הַפְּסִיד בָּאָדָם הַקֹּרְאָ בְּתוֹרָה:

ג' בית שָׁמְאי אֹמְרים בַּעֲרָב כֵּל אָדָם יְטוֹ וַיִּקְרָאֹו. ובבקר יעמדו שנאמר ובשכבה ובគומך. ובית הלל אומרים כל אדם קורא בדרכו. שנאמר ובכלכתך בדרכך. אם כן למה נאמר ובשכבה ובគומך. (אלא) בשעה שעדרך בני אדם שוכבים ובעעה שעדרך בני אדם עומדים. אמר רבי טרפון. אני היתי בא בדרכך. והטהתי לך רות בדורי בית שמאי. וסבנהי בעצמי. מפני הלאים. אמרו לו כדי היה לחוב בעצמך שעברת על דברי בית הלל:

ד' בשחר מברך שתים לפניה. ואחת לאחריה. ובערב מברך שתים לפניה. ושתים לאחריה. אחת ארבה ואחת קאהה. מקום שאמרו להאריך איןנו רשאי לקאך. لكאך. איןנו רשאי להאריך. לחותם איןנו רשאי שלא לחותם. ושלא לחותם איןנו רשאי לחותם:

ה' מזכירין יציאת מצרים בלילות. אמר רבי אלעזר בן עזירה הרי אני בנו שבעים שנה ולא זכיתי שתאמיר יציאת מצרים בלילות. עד שעדרשה בן זומא. שנאמר למען תזبور את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך ימי חייך הימים. כל ימי חייך הלילות. וחכמים אומרים ימי חייך העולם הזה. כל ימי חייך לה比亚 לימות המשיח:

פרק ב

הִיא קורא בתורה והגיע זמן המקרא. אם כוין לבו יצא.
ואם לאו לא יצא. בפרקים שואל מפני הכבוז
ומשב. ובאמת שואל מפני היראה ומשיב. דברי רבי
מair. רבי יהודה אומר באמת שואל מפני היראה.
ומשב מפני הכבוז. בפרקים שואל מפני הכבוז. ומשיב
שלום לכל אדם:

ב' אילו הן בין הפרקים. בין ברכה ראשונה לשניה. בין
שניה לשמע. בין שמע לוהיה אם שמע. בין והיה אם
שמע לוי אמר. בין ויאמר לאמת ויציב. רבי יהודה אומר.
בין ויאמר לאמת ויציב לא יפסיק. אמר רבי יהושע בן
קרכחה למה קדמה שמע לוהיה אם שמע. (אלא) כדי
שיקבל עליו עול מלבות שמנים חלה. ולאחר פך יקבל
עליו עול מצות. והיה אם שמע לוי אמר. שוהיה אם שמע
נוח ביום ובלילה. ויאמר אין נוח אלא ביום:

ג' הקורא את שמע ולא השמייע לאזנו יצא. רבי יוסי אומר
לא יצא. קרא ולא דקדק באותו זמן רבי יוסי אומר יצא.
רבי יהודה אומר לא יצא. הקורא למפרע לא יצא. קרא
וטעה. יחזור למקום שטעה:

ד' האומני. קורין בראש האילן. או בראש הנדרך. מה
שאין רשות לעשיות בין בתפלה:

ה חַתּוֹ פָטוֹר מִקְרִיאַת שָׁמֵעַ בְּלִילָה הַרְאָשׁוֹן עַד מָזְצָאי
שְׁבַת . אֲםַרְתָּ אֶל אֶלְעָזֶר אֶל מְלֵיאָל . שְׁקָרָא
בְּלִילָה הַרְאָשׁוֹן שְׁנֶשֶׁא . אָמַרְתָּ לוֹ תַּלְמִידָיו . לֹא לְמַדְתָּנוּ
רַבִּינוּ שְׁחַתּוֹ פָטוֹר מִקְרִיאַת שָׁמֵעַ בְּלִילָה הַרְאָשׁוֹן . אָמַר
לָהֶם . אַיִן שׁוֹמֵעַ לְכֶם . לְבַטֵּל מִמְנֵי עוֹלָם מִלְכּוֹת שָׁמִים
אֲפִילוּ שְׁעָה אַחַת :

וְ רַחַץ בְּלִילָה הַרְאָשׁוֹן שְׁמַתָּה אַשְׁתָּוֹן . אָמַרְתָּ לוֹ תַּלְמִידָיו .
לֹא לְמַדְתָּנוּ רַבִּינוּ שְׁאַבְלָל אֲסֹור לְרַחֹוץ . אָמַר לָהֶם אַיִן
כְּשַׂאֲרָכְלָאַדְמָאַסְטְּנִיס אַנְיָן :

וּכְשַׁמְתָּ טַבִּי עַבְדוֹ קִבְּלָעַלְיוּ תְּנַחּוּמִין . אָמַרְתָּ לוֹ תַּלְמִידָיו .
לֹא לְמַדְתָּנוּ רַבִּינוּ שְׁאַיְן מִקְבְּלָנִין תְּנַחּוּמִין עַל הַעֲבָדִים .
אָמַר לָהֶם . אַיִן טַבִּי עַבְדִּי כְּשַׂאֲרָכְלָאַדְמָאַסְטְּנִיס . בְּשַׁר הַיהִ :

ח חַתּוֹ . אֲמַרְתָּ רְצָחָה לְקַרְוֹת קְרִיאַת שָׁמֵעַ בְּלִילָה הַרְאָשׁוֹן
קֹרֵא . רַבֵּן שְׁמַעְוֹן בֶּן גִּמְלַיאָל אָזְמָר . לֹא כָל הַרוֹצֶחֶת לְטוֹל
אֹתָה הַשֵּׁם יַטְזֵל :

פרק ג

מֵ שֶׁמְתֹו מָוטֵל לִפְנֵיו. פַּטוּר (מִקְרִיאַת שָׁמֵעַ) מִן
הַתְּפִלָּה וּמִן הַתְּפִלִין נוֹשָׂאי הַמְטָה וְחַלוֹפִיחַן וְחַלוֹפִי
חַלוֹפִיחַן. אֲת שָׁלַפְנִי הַמְטָה וְאֲת שָׁלַאֲחֵר הַמְטָה. אֲת
שְׁלַמְטָה צָרֵך בְּהַז פַּטוּרִין. וְאֲת שָׁאֵין לְמַטָּה צָרֵך בְּהַז
חַיְבֵין. אַלְו וְאַלְו פַּטוּרִין מִן הַתְּפִלָּה:

ב' קָבְרו אֲת הַמְטָה חִזּוּרִו. אִם יָכוֹלִים לְהַתְּחִיל וְלַגְמֹר.
עַד שָׁלָא יָגִיעו לְשׂוֹרָה יַתְּחִילוּ. וְאִם לֹאוּ לֹא יַתְּחִילוּ.
הַעֲומָדִים בְשׂוֹרָה הַפְנִימִים פַּטוּרִים. וְהַחִצּוֹנִים חַיְבֵין:

ג' נְשִׁים וְעַבְדִים וְקָטְנִים פַּטוּרִים מִקְרִיאַת שָׁמֵעַ וּמִן
הַתְּפִלִין. וְהַיְבֵין בְתִפְלָה. וּבְמַזּוֹה. וּבְבִרְכַת הַמְזֹון:

ד' בַּעַל קָרִי מַהְרָה בְלָבּוֹ. וְאַינוּ מְבָרֵך לֹא לִפְנֵיה. וְלֹא
לְאַחֲרֵיה. וְעַל הַמְזֹון מְבָרֵך לְאַחֲרֵיו וְאַינוּ מְבָרֵך לִפְנֵיו.
רַבִי יְהוֹדָה אָמַר מְבָרֵך לְפָנֵיכֶם וְלְאַחֲרֵיכֶם:

ה' הָיָה עוֹמֵד בְתִפְלָה. וּנוֹכֵר שַׁהוּא בַעַל קָרִי. לֹא יַפְסִיק.
אֶלָּא יַקְצֵר. יַרְד לְטַבּוֹל. אִם יָכוֹל לְעַלּוֹת וְלַהֲתִכְבֹּסּוֹת
וְלַקְרֹזֹת עַד שָׁלָא תִינְחַמֵּה יַעַלֵּה וַיַּתְּבַסֵּה וַיַּקְרֵא. וְאִם
לֹאוּ. יַתְּבַסֵּה בְמִים וַיַּקְרֵא. אֶבֶל לֹא יַתְּבַסֵּה. לֹא בְמִים
הַרְעִים. וְלֹא בְמֵי הַמִּשְׁרָה. עַד שִׁיטִיל לַתּוֹכֵן מִים. וְכַמָּה
יַרְחִיק מֵהֶם וּמִן הַצּוֹאָה. אַרְבָּע אַמּוֹת:

יב שְׁרָאָה קָרִיּוֹת נְדָה שְׁפֵלָתָה שְׁבַבָּת זֶרֶעַ וְמִשְׁמְשָׁתָה
שְׁרָאָתָה נְדָה אֲרִיכִין טְבִילָה וּרְבִי יְהוּדָה פּוֹטָר:

פרק ד

תְּפִלָּת הַשְׁחָר עַד חָצֶות רַבִּי יְהוּדָה אָמָר עַד אַרְבָּע
שָׁעָות תְּפִלָּת הַמְנַחָה עַד הַעֲרָבָה רַבִּי יְהוּדָה
אָמָר עַד פֶּלֶג הַמְנַחָה תְּפִלָּת הַעֲרָבָה אֵין לָהּ קָבֻעַ וְשָׁלָל
מוֹסְפִּין בְּלָהִים (רַבִּי יְהוּדָה אָמָר עַד שְׁבַע שָׁעָות):

ב רַבִּי נְחוֹנִיא בָּנוֹ הַקָּנָה הִיא מַתְפִּלְלָה בְּכִנִּיסְתוֹ לְבֵית
הַמְּדִרְשׁ וּבִצְיָאתוֹ תְּפִלָּה קָצֶרָה אָמָרוּ לוֹ מֵהּ מִקּוֹם
לְתְפִלָּה זוֹ אָמָר לָהֶם בְּכִנִּיסְתִּי אַנְיָם מַתְפִּלְלָל שֶׁלֹּא תָאָרַע
תְּקִלָּה עַל יְדֵי וּבִצְיָאתִי אַנְיָם נוֹתֵן הַזְּדִיה עַל חָלֻקִּי:

ג רְבוּ נְמַלְיָאֵל אָמָר בְּכָל יוֹם מַתְפִּלְלָל אָדָם שְׁמוֹנָה
עַשְׂרָה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמָר מִעֵין שְׁמוֹנָה עַשְׂרָה רַבִּי עֲקִיבָא
אָמָר אִם שְׁגֹורה תְּפִלָּתוֹ בְּפִיו יַתְפִּלְלָל שְׁמוֹנָה עַשְׂרָה
וְאִם לֹא מִעֵין שְׁמוֹנָה עַשְׂרָה:

ד רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמָר הַעוֹשָׂה תְּפִלָּתוֹ קָבֻעַ אֵין תְּפִלָּתוֹ
תְּחִנְגִּים רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמָר הַמְהֻלָּךְ בָּمִקּוֹם סְכִינָה
מַתְפִּלְלָל תְּפִלָּה קָצֶרָה אָמָר הוֹשֵׁעַ הַשֵּׁם אֵת עַמְךָ אֵת
שְׁאֲרִית יִשְׂרָאֵל בְּכָל פְּרַשְׁת הַעֲבֹור יְהוָה צְרִיכֵיכֶם לְפָנֵיךָ
ברֹזֶךְ אָתָה יְיָ שׁוֹמֵן תְּפִלָּה:

ה הִיה רֹכֶב עַל הַחֲמֹר יָרֵד . וְאִם אֵינוֹ יָכֹל לִיְדָה . יִחְזֹיר
אֶת פָּנָיו . וְאִם אֵינוֹ יָכֹל לְהִחְזֹיר אֶת פָּנָיו . יִכּוֹן אֶת לְבָו
כְּנֶגֶד בֵּית קָדֵשׁ הַקָּדְשִׁים :

ו הִיה יוֹשֵׁב בְּסֶפִינָה . אוֹ בְּקָרוֹן . אוֹ בְּאָסְדָה . יִכּוֹן אֶת לְבָו
כְּנֶגֶד בֵּית קָדֵשׁ הַקָּדְשִׁים :

ז רַבִּי אַלְעֹזֶר בֶּן עֹזְרִיה אֹמֵר אֵין תְּפִלָת הַמוֹסְפִין אֶלָא
בְּחֶבֶר עִיר . וְחֶכְמִים אֹמְרִים בְּחֶבֶר עִיר וְשֶׁלֶת בְּחֶבֶר עִיר .
רַבִּי יְהוֹדָה אֹמֵר מִשְׁמָנוֹ כָּל מִקּוֹם שִׁישׁ חֶבֶר עִיר . הַיחִיד
פְטוּר מִתְפִלָת הַמוֹסְפִין :

פרק ה

א אֵין עָמְדִין לְהַתְפִילֵל אֶלָא מִתּוֹךְ כִּיּוֹד רָאשׁ . חֲסִידִים
הַרְאָשׁוֹנִים הֵיו שָׁׂוֹהִים שָׁעָה אֶחָת וּמִתְפִלְלִים . כִּי
שִׁיכְנוּ אֶת לְבָם לִמְקוֹם . אַפְלוּ הַמֶּלֶךְ שׂוֹאֵל בְּשֶׁלּוֹמוֹ לֹא
יִשְׁיבָנוּ . וְאַפְלוּ נָחֵש בְּרוֹךְ עַל עַקְבָּוּ לֹא יִפְסִיק :

ב מִזְכִירֵין גִבּוֹרוֹת גְּשָׁמִים בַתְחִית הַמְתִים . וְשׂוֹאֵלֵין
הָגְשָׁמִים בְבִרְכַת הַשְׁנִים . וְהַבְדָלה בְחוֹן הַדּוּת . רַבִּי
עֲקִיבָא אֹמֵר אָמָרְתִּי בְרִכָּה רַבִּיעִית בְפִנֵי עָצָמָה . רַבִּי
אַלְעֹזֶר אֹמֵר בְהַזְדָה :

ג הָאֹמֵר (יִבְרָכוּ טֻבִים הָרִי זוּ דָרֶךְ הַמִּינִים) עַל קָנוֹן
צְפֹור יִגְעַזוּ רְחַמְיךָ . וְעַל טֻב יִזְכֵר שְׁמֶךָ . מְזֻדִים מְזֻדִים
מִשְׁתְּקִין אֶתְתוֹ . הָעוֹבֵר לִפְנֵי הַתִּיכָה וְטַעַת . יִעַבּוֹר אַחֲרָיו

פְּתַחְתִּיו. וְלֹא יְהָא סְרֻבָּן בְּאוֹתָה שֶׁעָה. מִנּוֹ הוּא מִתְחִיל
מִתְחִילַת הַבְּרָכָה שֶׁטְעָה בָּה:

ד' הַעֲזָבֵר לְפָנֵי הַתִּיבָּה לֹא יַעֲנֵה אַחֲר הַבְּהִנִּים אָמֵן מִפְנֵי
הַטְּרוּף. וְאִם אֵין שֵׁם בָּהּ אֶלָּא הוּא לֹא יְשַׁא אֶת כְּפָיו.
וְאִם הַבְּתִחְתּוֹ שַׁהוּא נֹשָׂא אֶת כְּפָיו וְחֹזֵר לְתִפְלָתוֹ
רְשָׁאי:

ה' הַמִּתְפָּלֵל וְטָעָה סִימָן רָע לוֹ. וְאִם שְׁלֵיחַ צְבּוֹר הוּא סִימָן
רָע לְשׁוֹלְחוֹ. מִפְנֵי שְׁשָׁלוֹחוֹ שֶׁל אָדָם בְּמוֹתוֹ. אָמָרוּ עַלְיוֹ
עַל רַבִּי חַנִּינָא בֶּן דּוֹסָא. בְּשַׁהְיָה מִתְפָּלֵל עַל הַחֹלִים. הִיה
אָוֶר זֶה חַי וְזֶה מַת. אָמָרוּ לוֹ מִנּוֹ אַתָּה יוֹדֵעַ. אָמָר לְהָם.
אִם שְׁגֹרָה תִּפְלַתִּי בְּפִי יוֹדֵעַ אַנְיָ שַׁהוּא מִקְבָּל. וְאִם לֹא
יְוֹדֵעַ אַנְיָ שַׁהוּא מַטּוֹרָף:

פרק ו'

כִּיצְדַּק מִבְּרָכֵינוּ עַל הַפִּירּוֹת. עַל פִּירּוֹת הָאִילָן אָוֶר בּוֹרָא
פָּרִי הַעַץ. חֹזֵק מִן הַיּוֹן. שְׁעַל הַיּוֹן אָוֶר בּוֹרָא פָּרִי
הַגְּפֹן. וְעַל פִּירּוֹת הָאָרֶץ אָוֶר בּוֹרָא פָּרִי הָאָדָמָה. חֹזֵק
מִן הַפְּתַח. שְׁעַל הַפְּתַח הוּא אָוֶר הַמּוֹצִיא לְחַם מִן הָאָרֶץ.
וְעַל חִירּוֹת אָוֶר בּוֹרָא פָּרִי הָאָדָמָה. רַבִּי יְהוּדָה אָוֶר
בּוֹרָא מִינִי דְשָׁאִים:

ב' בָּרָךְ עַל פִּירוֹת הָאֵילָן בּוֹרָא פֶּרֶי הָאֲדָמָה יֵצֵא וְעַל פִּירוֹת הָאָרֶץ בּוֹרָא פֶּרֶי הַעַץ לֹא יֵצֵא עַל כָּלָם אָמַר אָמַר :

שְׁהַפְּלֵל יֵצֵא:

ג' עַל דָּבָר שָׁאַי גָּדוֹלָה מִן הָאָרֶץ אָמַר שְׁהַפְּלֵל עַל הַחֹמֶץ וְעַל הַנּוֹבָלֹת וְעַל הַגּוֹבָא אָמַר שְׁהַפְּלֵל (עַל הַחֶלֶב וְעַל הַגְּבִינָה וְעַל הַבִּיצִים אָמַר שְׁהַפְּלֵל) רַبִּי יְהוּדָה אָמַר כֵּל שְׁהַוָּא מִין קָלָה אֵין מִבְּרָכִין עָלָיו:

ד' הִי לִפְנֵי מִינִים תְּרַבָּה רַבִּי יְהוּדָה אָמַר אָם יִשׁ בִּינִים מִפְנֵי שְׁבָעָה מִבְּרָךְ עָלָיו וְחַכְמִים אָמְרִים מִבְּרָךְ עַל אֵי זֶה מִהָּם שִׁירָצָה:

ה' בָּרָךְ עַל הַיּוֹן שֶׁלֹּפְנֵי הַמְּזוֹן פָּטַר אֶת הַיּוֹן שְׁלָאַחֶר הַמְּזוֹן בָּרָךְ עַל הַפְּרִפְרִת שֶׁלֹּפְנֵי הַמְּזוֹן פָּטַר אֶת הַפְּרִפְרִת שְׁלָאַחֶר הַמְּזוֹן בָּרָךְ עַל הַפְּתָת פָּטַר אֶת הַפְּתָת הַפְּרִפְרִת עַל הַפְּרִפְרִת לֹא פָּטַר אֶת הַפְּתָת בֵּית שְׁמָאי אָמְרִים אֶף לֹא מַעֲשָׂה קְדֻרָה:

ו' הִי יְזַשְּׁבִין לְאַכְזָל כֵּל אַחַד וְאַחַד מִבְּרָךְ לְעַצְמוֹ הַסִּיבוֹ אַחַד מִבְּרָךְ לְכָלָם בָּא לְהָם יְיָ בְּתוֹךְ הַמְּזוֹן כֵּל אַחַד וְאַחַד מִבְּרָךְ לְעַצְמוֹ לְאַחַר הַמְּזוֹן אַחַד מִבְּרָךְ לְכָלָם הוּא אָמַר עַל הַמְּגָמָר אֶפְרַיִם עַל פִּי שָׁאַי מִבְּיאָן אֶת הַמְּגָמָר אֶלָּא לְאַחַר הַסְּעוֹדָה:

ה' הַבָּיאוּ לִפְנֵי מֶלֶיךְ בְּתַחֲלָה וְפָתָעָם. מִבְּרֹךְ עַל הַמְּלִיחָה וּפֹטֵר אֶת הַפְּתָעָה. שְׁהַפְּתָעָה טְפֵלָה לוֹ. זֶה הַכְּלָל. בֶּלֶשׁ שֶׁהוּא עִקָּר וּעַמּוֹ טְפֵלָה. מִבְּרֹךְ עַל הַעִיקָּר וּפֹטֵר אֶת הַטְּפֵלָה:
 ו' אֲכָל תְּאַגִּים וּעֲנָבִים וּרְמוֹנִים. מִבְּרֹךְ אַחֲרֵיהוּ שֶׁלֶשׁ בְּרֻכוֹת דָּבָרִי רְבָנוֹ גַּמְלִיאָל. וְחַכְמִים אֲזָמְרִים בְּרִכָּה אַחַת (מֵעַז שֶׁלֶשׁ). רַבִּי עֲקִיבָּא אָזָמֵר אַפִּילוֹ אֲכָל שֶׁלֶק וּהְוָא מָזוֹנוֹ. מִבְּרֹךְ אַחֲרֵיו שֶׁלֶשׁ בְּרֻכוֹת. הַשׂוֹתָה מִים לְצָמָאוֹ. אָזָמֵר שְׁהַכְּלָל נְהִיה בְּדָבָרוֹ. רַבִּי טְרָפְזּוֹן אָזָמֵר בְּזָרָא נְפָשׁוֹת רְבוֹת:

פרק ז'

שֶׁלֶשֶׁה שֶׁאֲכָלוּ בְּאַחֲד חִבֵּין לְזָמָן. אֲכָל דְּמָאי. וּמַעַשֵּׂר רָאשׁוֹן שֶׁגְּטַלָּה תְּרוּמָתוֹ. וּמַעַשֵּׂר שְׁנִי וְהַקְדֵּשׁ שֶׁגְּפָדוֹ. וְהַשְּׁמֵשׁ שֶׁאֲכָל בְּזִיתָה. וְהַכּוֹתִי. מִזְמַנֵּן עַלְיָהָם. אֲכָל אֲכָל טְבָל וּמַעַשֵּׂר רָאשׁוֹן שְׁלָא גְּטַלָּה תְּרוּמָתוֹ. וּמַעַשֵּׂר שְׁנִי וְהַקְדֵּשׁ שְׁלָא גְּפָדוֹ. וְהַשְּׁמֵשׁ שֶׁאֲכָל פְּחוֹת מִבְּזִיתָה. וְהַגְּבָרִי. אֵין מִזְמַנֵּן עַלְיָהָם:

ב' נְשִׁים וּעֲבָדִים וּקְטָנִים אֵין מִזְמַנֵּן עַלְיָהָם. עד בְּמַה מִזְמַנֵּן. עד בְּזִיתָה. רַבִּי יְהוֹדָה אָזָמֵר עד בְּבִיצָה:

ג' בַּיּוֹם מִזְמַנֵּן. בְּשֶׁלֶשֶׁה אָזָמֵר גְּבָרָךְ. בְּשֶׁלֶשֶׁה וּהְוָא. אָזָמֵר בְּרַכּוֹ. בְּעַשְׂרָה אָזָמֵר גְּבָרָךְ לְאֱלֹהֵינוּ. בְּעַשְׂרָה וּהְוָא. אָזָמֵר בְּרַכּוֹ. אַחֲד עַשְׂרָה וְאַחֲד עַשְׂרָה רְבּוֹא. בְּמַה

אומר נברך ל'י אלְהִינוּ במאה והוא אמר ברכו באל'י
 אומר נברך ל'י אלְהִינוּ אלְהִי ישְׂרָאֵל באלף והוא אמר
 ברכו ברבוא אומר נברך ל'י אלְהִינוּ אלְהִי ישְׂרָאֵל אלְהִי
 הצלאות ישב הכרובים (על המזון שאכלנו). ברבוא
 והוא אמר ברכו בענין שהוא מברך בד עוני אחריו.
 ברוך יי אלְהִינוּ אלְהִי ישְׂרָאֵל אלְהִי הצלאות ישב
 הכרובים על המזון שאכלנו. רבי יוסי הגלילי אמר לפיה
 רוז הקהל הוא מברכין. שנאמר במקહנות ברכו אליהם
 יי מ מקור ישראל אמר רבי עקיבא מה מצינו בבית
 הנסת אחד מרבי ואחד מועטין אומר ברכו את יי.
 רבי ישמעאל אומר ברכו את יי המבורך:

ד שלשה שאכלו באחד אין רשאין לחלק וכן ארבעה
 וכן חמישה. שלשה נחלקין עד עשרה. ועשרה אין נחלקין
 עד שיעריו עשרים:

ה שתי חברות שהיו אוכלות בבית אחד. בזמן שמקצתן
 רוזין אלו את אלו. הרי אלו מצטרפים לוzman. ואם לאו.
 אלו מזמנינו לעצמן. ואלו מזמנינו לעצמן. ואין מברכין על
 הין עד שתיתן לתוכו מים. דברי רבי אליעזר וחכמים
 אומרים מברכין:

פרק ח

אלו דברים שבין בית שמאי ובית הלל בסעודה. בית שמאי אומרים מברך על היום ואחר בך מברך על הין. ובית הלל אומרים מברך על הין ואחר בך מברך על היום:

ב' בית שמאי אומרים נוטLIN לידים ואחר בך מזיגין את הפוס. ובית הלל אומרים מזיגין את הפוס ואחר בך נוטLIN לידים:

ג' בית שמאי אומרים מקנץ ידיו במפה ומגיצה על השלוחן. ובית הלל אומרים על הכסה:

ד' בית שמאי אומרים מבבדין את הבית ואחר בך נוטLIN לידים. ובית הלל אומרים נוטLIN לידים ואחר בך מבבדין את הבית:

ה' בית שמאי אומרים גור ומזון ובשימים ותבדלה. ובית הלל אומרים גור ובשימים ומזון ותבדלה. בית שמאי אומרים שברא מאור האש. ובית הלל אומרים בזרא מאורי האש:

ו' אין מברכין לא על הגיר ולא על הבשימים של גזים. ולא על הגיר ולא על הבשימים של מתאים. ולא על הגיר ולא על הבשימים של פני עבוזה זרה. אין מברכין על הגיר עד שיאותו לאזרו:

מֵי שָׁאַבְלִ וְשָׁבַח וְלֹא בָּרַךְ . בֵּית שְׁמַאי אָוּמָרִים יִחְזֹר לְמִקְומָו וַיִּבְרַךְ . וּבֵית הַלִּיל אָוּמָרִים יַבְרַךְ בַּמֶּקוּם שְׁנָזֶבֶר . עד אִימָתִי הוּא מַבְרַךְ . עד כִּי שִׁיתְעַבֵּל הַמִּזְוֹן שְׁבָמְעָיו :

בָּא לְהָם יֵין לְאַחֲר הַמִּזְוֹן וְאַין שֵׁם אֶלְאֶתְהוּ הַפּוֹס . בֵּית שְׁמַאי אָוּמָרִים מַבְרַךְ עַל הַיּוֹן . וְאַחֲר כֵּד מַבְרַךְ עַל הַמִּזְוֹן . וּבֵית הַלִּיל אָוּמָרִים מַבְרַךְ עַל הַמִּזְוֹן . וְאַחֲר כֵּד מַבְרַךְ עַל הַיּוֹן . עֲנוֹנִין אָמַן אַחֲר יִשְׂרָאֵל הַמַּבְרַךְ . וְאַין עֲנוֹנִין אָמַן אַחֲר הַפּוֹתִי הַמַּבְרַךְ . עד שִׁיַּשְׁמַע כָּל הַבָּרְכָה :

פרק ט

הַרְזֹאָה מִקְומָ שְׁנָעַטְשָׁו בּוּ נְסִים לִיְשָׁרָאֵל . אָוּמָר בָּרוּךְ שְׁעָשָׂה נְסִים לְאַבּוֹתֵינוּ בַּמֶּקוּם הַזֶּה . מִקְומָ שְׁנָעַטְקָרָה מִמְּנוּ עֲבוֹדָה זָרָה . אָוּמָר בָּרוּךְ שְׁעָקָר עֲבוֹדָה זָרָה מִאָרְצֵנו :

בְּעַל הַזִּיקִין וְעַל הַזּוּעֹות וְעַל הַבְּרִקִים וְעַל הַרְעִמִים וְעַל הַרְזֹחוֹת . אָוּמָר בָּרוּךְ שְׁלַבְחוּ וְגִבּוּרְתָּו מְלָא עַולָם . עַל הַהָרִים וְעַל הַגְּבֻעוֹת וְעַל הַיִמִים וְעַל הַגְּנָהֹת וְעַל הַמִּדְבָּרוֹת . אָוּמָר בָּרוּךְ עוֹשָׂה מַעֲשָׂה בְּרָאשִׁית . רַבִּי יְהוֹדָה אָוּמָר הַרְזֹאָה אֶת הַיּוֹם הַגָּדוֹל אָוּמָר בָּרוּךְ שְׁעָשָׂה אֶת הַיּוֹם הַגָּדוֹל . בָּזְמָן שְׁרֹאָה אֶתְהוּ לְפָרָקִים . עַל הַגְּשִׁים וְעַל בְּשָׂוֹרוֹת הַטוֹבָות אָוּמָר בָּרוּךְ הַטוֹב וְהַמְּטִיב . וְעַל בְּשָׂוֹרוֹת רְעוֹת אָוּמָר בָּרוּךְ דָין הָאַמְתָה :

ג' בְּנָה בֵּית חֲדָשׁ וּקְנָה בְּלִים חֲדָשִׁים אָמַר בָּרוֹךְ שֶׁחָחִינוּ.
מִבְּרֵךְ עַל הָרָעָה מֵעַזְן הַטוֹּבָה וּעַל הַטֹּבָה מֵעַזְן הָרָעָה.
הַצּוֹעֵק לְשֻׁעָר הַרְיִ זֹה תְּפִלָּת שֹׂא. בִּינְצָד הִתְהַאשֵּׁת
מַעֲבֵרָת וְאָמַר יְהִי רְצֹן שְׁתֵּלֵד אֲשֶׁר זָכָר הַרְיִ זֹה תְּפִלָּת
שֹׂא. הִיה בָּא בַּדְּרֵךְ וְשָׁמַע קֹל צָוָה בָּעֵיר וְאָמַר יְהִי
רְצֹן שֶׁלֹּא יְהִי אֶלְוֹ בְּנֵי בֵּית הַרְיִ זֹה תְּפִלָּת שֹׂא:

ד' הַגְּנָבָס לְבָרֵךְ מִתְּפִלָּל שְׁתִים אַחַת בְּכִנִּיסְתוֹ וְאַחַת
בִּיצְיאָתוֹ. בֶּן עַזְאי אָמַר אַרְבָּעָ שְׁתִים בְּכִנִּיסְתוֹ וְשְׁתִים
בִּיצְיאָתוֹ וְנוֹתֵן הַזְּדָה לְשֻׁעָר וְצֹעֵק לְעַתִּיד לְבָא:

ה' הַיְב אָדָם לְבָרֵךְ עַל הָרָעָה בִּשְׁם שֶׁהָוָא מִבְּרֵךְ עַל
הַטוֹּבָה שֶׁנְּאָמַר וְאַהֲבָת אֶת יְהָהִיךְ בְּכָל לְבָבְךְ וּבְכָל
נְפָשָׁךְ וּבְכָל מְאַדְךְ בְּכָל לְבָבְךְ בְּשַׁנִּי יְצְרִיךְ בִּינְצָר טֻב
וּבִינְצָר רָע. וּבְכָל נְפָשָׁךְ אָפִילוּ הוּא נוֹטֵל אֶת נְפָשָׁךְ וּבְכָל
מְאַדְךְ בְּכָל מִמְּנוֹנָךְ. דָּבָר אַחֲר בְּכָל מְאַדְךְ בְּכָל מִדָּה
וּמִדָּה שֶׁהָוָא מַזְדָּךְ לְזַהֲיוֹ מַזְדָּה לֹזְ בְּמַאֲדָמָד. לֹא יָקֵל
אָדָם אֶת רָאשׁוֹ בְּנִיגְד שַׁעַר הַמִּזְרָח שֶׁהָוָא מִכּוֹן בְּנִיגְד
בֵּית קָדְשֵׁי הַקָּדְשִׁים. לֹא יָבִנֵּס לְהַר הַבַּיִת לֹא בְמַקְלֵז וְלֹא
בְמַגְנַעַלְוּ וְלֹא בְפּוֹנְגַתְוּ וְלֹא בְאַבְקָשָׁעַל רְגִלוֹ וְלֹא יִעֲשֶׂנוּ
קְפִנְדְּרִיא. וּרְקִיקָה מַקְלֵז וְחוֹמָר. כָּל חֹזְקִים בְּרַכּוֹת שֶׁהָיָו
בַּמִּקְדָּשׁ הָיו אָוּמָרים מִן הָעוֹלָם מִשְׁקָלְקָלָו הָאָפִיקוֹרָסִים
וְאָמְרוּ אֵין עוֹלָם אֶלְאָ אַחֲד. הַתְּקִינו שֶׁיְהִי אָוּמָרים מִן
הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וְהַתְּקִינו שֶׁיְהִיא אָדָם שֹׁׁזְאֵל אֶת שְׁלָוָם
חִבְרָו בִּשְׁם שֶׁנְּאָמַר וְהַגָּה בְּעַזְבָּא מִבֵּית לְחַם וַיֹּאמֶר

לקוזרים יי עמכם ויאמרו לו יברכה יי. ואומר יי עמק
גבור היל. ואומר ואל תבוז כי זקנה אמך. ואומר עת
לעשות לי הפרו תורתך. רבי נתן אומר הפרו תורתך
משום עת לעשות לי: סליק

מסכת פאה

פרק א

אלו דברים שאין להם שיעור. הפאה. והבכורים. והראים. גמלות חסדים. ותלמוד תורה. אלו דברים שאדם אוכל פירוטיהם בעולם הזה. והקנו קימת לו לעולם הבא. כבוד אב ואם. גמלות חסדים. והבאת שלום בין אדם לחברו. ותלמוד תורה בוגר כלם:

ב אין פחתין לפאה ממשים. ואף על פי שאמרו. אין לפאה שיעור. הכל לפי גדר השדה. ולפי רוב הענינים. ולפי רוב הענינה:

ג נתנו פאה מתחלת השדה ומאמצעה. רבי שמעון אומר ובלבך שיפנו בטוף בשיעור. רבי יהודה אומר אם שיר קלח אחד. סמך לו משום פאה. ואם לאו. אינו נתנו אלא משום הפקר:

ד כלל אמרו בפאה. כל שהוא אוכל. ונשמר. וגדולו מן הארץ. ולקיטתו באחד. ומכניסו לקיום. חייב בפאה. והתבואה והקטניות בכלל הזה:

ה (ובאיין) האוג והחרובין והאגוזים והשקדים והגפנים והרمانונים והזיתים והתמרים חייבין בפאה:

ו לעוזם הוא נזון מושם פאה. ופטור מן המעשרות עד שימרחה. ונזון מושם הפקר. ופטור מן המעשרות עד שימרחה. ומאכילת בהמה ולמיה ולעופות. ופטור מן המעשרות עד שימרחה. ונזול מן הגורן וזרע. ופטור מן המעשרות עד שימרחה. דברי רבי עקיבא. בהן ולוי שלקחו את הגורן. המעשרות שלהם עד שימרחו. המקדיש ופודה חייב במעשרות. עד שימרח הגזבר:

פרק ב

ואלו מפסיקין לפאה. הנחל והשלולית. וذرך הייחיד. וذرך הרבים. ושביל הרבים. ושביל הייחיד הקבוע בימות החמה ובימות הגשםים. והbor והניר וזרע אחר. והקוצר לשחת מפסיק. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים אינו מפסיק אלא אם בן חרש:

ב אמת המים שאינה יכולה להזכיר באחת. דבר יהודה אומר מפסקת. וכל ההרים אשר בمعدר יעדון. אף על פי שאין הבקר יכול לעמוד בבליו. הוא נזון פאה לפלל:

ג הפל מפסיק לזרעים. ואני מפסיק לאילן אלא גדר. ואם היה שער כותש אינו מפסיק. אלא נזון פאה לפלל:

ד ולחרובין כל הרואין זה את זה. אמר רבנן גמליאל נהגין היז בית אבא שהיו נזתניין פאה אחת ליזיתים שהיו להם בכל רוח. ולחרובין כל הרואין זה את זה. דברי אליעזר

ברבי צדוק אומר ממשמו. אף לחרובין שהיו להם בכלל העיר:

" הזרע את שידתו מין אחד. אף על פי שהוא עושהו שתי גרכנות. נותן פאה אחת. ורעה שני מינין. אף על פי שעשׂו גורן אחת נותן שתי פאות. הזרע את שידתו שני מיני חטין. עשו גורן אחת נותן פאה אחת. שתי גרכנות נותן שתי פאות:

1. מעשה שזרע רבי שמעון איש המצפה (ובא) לפניו רבנן גמליאל וعلו לשבת הגוּזִית ושאלו אמר נחום הלבלה. מקבל אני מרבי מיאשא שקיבל מאבא. שקיבל מן הזוגות שקיבלו מן הנבאים. הלהקה למשה מסיני. בהזרע את שידתו שני מיני חיטין. אם עשו גורן אחת נותן פאה אחת. שתי גרכנות נותן שתי פאות:

2. שדה שקצויה גוים. קצורה לסטים. קרסומה נמלים. שברתת הרוח או בהמה. פטורה. קוצר ח齊ה וקצרו לסטים ח齊ה. פטורה. שחובבת הפאה בקמה:

3. קצרו לסטים ח齊ה. וקצר הוא ח齊ה. נותן פאה ממה שקצר. קוצר ח齊ה ומבר ח齊ה. הלוקח נותן פאה לבול. קוצר ח齊ה והקדיש ח齊ה. הפוֹדָה מיד האופר. הוא נותן פאה לבול:

פרק ג

מלבנות התחבואה שבין היזמים. בית שמאלי אומרים
פאה מבל אחת ואחת. ובית הלל אומרים
מאתה על הפל. ומזרדים שאם היו ראיין שורות מעורבין.
שהוא נתן פאה מאתה על הפל:

ג' המנמר את שדהו ושיר קלחים לחים. רבינו עקיבא
 אומר נתן **פאה מבל** אחד ואחד. וחכמים אומרים מאחד
 על הפל. ומזרדים חכמים לרבי עקיבא בזירע שבת או
 חרдел בשנים ושלשה מקומות. **שהוא נתן פאה מבל**
אחד ואחד:

ה' המחליק בצלים לחים לשוק. ומקיים יבשים לגוזן. נתן
פאה לאלו לעצמן. ולאלו לעצמן. וכן באפגונין. וכן בפרם.
 המידל נתן מן המשוואר על מה שישיר. והמחליק מאתה
יד נתן מן המשוואר על הפל:

ד' האמהות של בצלים חיבות בפאה. ורבינו יוסף פוטר.
מלבנות הבצלים שבין הירק. רבינו יוסף אמר **פאה מבל**
אחד ואחת. וחכמים אומרים **מאתה על הפל:**

ה' האחין שחילקו נתנו שתי פאות. חזרו ונשחתפו. ננתנו
פאה אחת. שניים שלקחו את האילן נתנו **פאה אחת.**
 לכה זה צפונו וזה דרום זה נתן **פאה לעצמו.** וזה נתן
פאה לעצמו. המזבר קלחי אילן בتوز שדהו. נתן **פאה**

מִבְּלֵ אַחֲד וְאַחֲד אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה אִימְתִּי בָּזְמָן שֶׁלֹּא שִׁיר
בַּעַל הַשְּׁדָה אֲבָל אָם שִׁיר בַּעַל הַשְּׁדָה הוּא נוֹתֵן פֵּאָה
לְכָל:

רַבִּי אַלְיעָזֶר אָמַר קָרְקָע בֵּית רַזְבָּע חִיב בְּפֵאָה רַבִּי
יְהוֹשֻׁעַ אָמַר הַעֲזָשָׂה סָאתִים רַבִּי טְרָפּוֹן אָמַר שֶׁשָּׁה
עַל שֶׁשָּׁה טְפֵחִים רַבִּי יְהוֹדָה בֶּן בְּתִירָא אָמַר בְּדִי
לְקַצְוָר וְלְשָׁנוֹת וְהַלְכָה כְּדָבְרָיו רַבִּי עַקְבָּא אָמַר קָרְקָע
כֵּל שַׁהוּא חִיב בְּפֵאָה וּבְבָפּוֹרִים וּלְכַתּוֹב עַלְיוֹ פְּרוֹזּוּבָל
וּלְקַנּוֹת עַמּוֹ נְכָסִים שָׁאיָן לָהֶם אַחֲרִיות בְּכֶסֶף וּבְשָׁטר
וּבְחַזְקָה:

הַכּוֹתֵב נְכָסִיו (וְהַוָּא) שְׁכִיב מַרְעָע שִׁיר קָרְקָע כֵּל שַׁהוּא
מַתְנָתוֹ מַתָּנה לֹא שִׁיר קָרְקָע כֵּל שַׁהוּא אֵין מַתְנָתוֹ
מַתָּנה הַכּוֹתֵב נְכָסִיו לְבָנָיו וּכְתֵב לְאַשְׁתָּוֹ קָרְקָע כֵּל
שַׁהוּא אֲבָדָה כְּתוּבָה רַבִּי יוֹסֵי אָמַר אָם קְבָּלה עַלְיהָ
אָף עַל פִּי שֶׁלֹּא כְּתֵב לָהּ אֲבָדָה כְּתוּבָה:

הַכּוֹתֵב נְכָסִיו לְעַבְדָּו יֵצֵא בֶּן חֹרִין שִׁיר קָרְקָע כֵּל
שַׁהוּא לֹא יֵצֵא בֶּן חֹרִין רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר לְעוֹלָם הוּא בֶּן
חוֹרִין עד שִׁיאָמַר הָרִי כֵּל נְכָסִי נְתַונֵּן לְאִיש פְּלוֹזָנִי עַבְדִּי
חוֹזֵץ מְאַחַד מְרֻבּוֹא שְׁבָהָן:

פרק ד

- הַפָּאָה נִתְנָתָ בַּמְחַבֵּר לְקַרְקָעַ. בְּדִילָת וּבְדִקָּל. בְּעַל הַבַּיִת מֹרֶיד וּמַחְלִיק לְעָנִים. רַבִּי שְׁמֻעוֹן אָמֵר אֲף בְּחִילִיקי אֲגּוּזִים. אֲפִילוּ תְּשֻׁעִים וְתְּשֻׁעָה אָמְרִים לְחַלְקָה. וְאַחַד אָמֵר לְבָזָז. לְזָה שׂוֹמְעֵין שֶׁאָמֵר בְּהַלְכָה:
- בְּבְדִילָת וּבְדִקָּל אֵינוֹ כֵן. אֲפִילוּ תְּשֻׁעִים וְתְּשֻׁעָה אָמְרִים לְבָזָז. וְאַחַד אָמֵר לְחַלְקָה. לְזָה שׂוֹמְעֵין שֶׁאָמֵר בְּהַלְכָה:
- גְּנַטֵּל מִקְצַת פָּאָה וּזְרָקָה עַל הַשָּׁאָר. אֵין לוֹ בָּהּ בְּלוּם. נִפְלֵל לוֹ עַלְיהָ. וּפִירְשׁ טְלִיתוֹ עַלְיהָ. מַעֲבִירִין אֶזְתָּה הַיָּמָנוֹ. וּכְנָהָרְבָת וּכְנָהָרְבָת הַשְּׁבָחָה:
- דְּפָאָה. אֵין קֹצְרִין אֶזְתָּה בַּמְגַלְוֹת. וְאֵין עֹזְקָרִין אֶזְתָּה בַּקְרָדוּמוֹת. כִּי שְׁלָא יְכוֹ אִישׁ אֶת רַעַהוּ:
- הַשְּׁלָשׁ אֲבָעִיות בַּיּוֹם. בְּשַׁחַר וּבְחַצּוֹת וּבְמַנְחָה. רַבִּי גַּמְלַיאֵל אָמֵר לֹא אָמְרוּ אֶלָּא כִּי שְׁלָא יִפְחַתוּ. רַבִּי עֲקִיבָא אָמֵר לֹא אָמְרוּ אֶלָּא כִּי שְׁלָא יוֹסִיףוּ. שֶׁל בֵּית גַּמְרָה הִי מַלְקָטִין עַל הַחַבֵּל וּנוֹתְנִים פָּאָה מִכֶּל אֶזְמָן וְאֶזְמָן:
- וְנִכְרֵי שְׁקָצָר אֶת שְׁדָהוּ וְאַחֲרָכְדָּגָר בְּדַגְנָגָר. פָּטוּר מִן הַלְּקָט וּמִן הַשְּׁבָחָה וּמִן הַפָּאָה. רַבִּי יְהוֹדָה מַחְיֵיב בַּשְּׁבָחָה. שְׁאַיִן הַשְּׁבָחָה אֶלָּא בְּשִׁיעַת הַעֲמֹרָה:

הקדיש קמה ופדה קמה חיב. עומרין ופדה עומרין
חיב. קמה ופדה עומרין. פטורה. שבעת חובתה היה:
פטורה:

כ ביצא בו. המקדיש פירותיו עד שלא באו לעונת
המעשרות. ופדיון חייבין. משבאו לעונת המעשרות.
ופדיון חייבין. הקדישן עד שלא נגמר. וגמן הגבר.
וآخر בד פדיון. פטורין. שבעת חובתו היו פטורין:
ט מי שלקט את הפאה ואמר. הרי זו לאיש פלוני עני.
רבי אלעזר אומר. זכה לו. וחכמים אומרים יתגנה לעני
שנמצא ראשון. הלקט והשכחה והפאה של נכרי. חיב
במעשרות. אלא אם בין הפקיר:

יאיזהו לcket. הנזר בטעות הקצירה (היה קוצר) קצר
מלא ידו. תלש מלא קמצוץ. הבחו קווץ ונפל מיד לארץ
הרוי הוא של בעל הבית. תזק היד ותזק המגל. לעניים.
אחר היד ואחר המגל לבעל הבית. ראש היד וראש המגל
רבי ישמעאל אומר לעניים. רבי עקיבא אומר לבעל
הבית:

יא חורי הנמלים. שבתוך הקמה. הרי הן של בעל הבית.
של אחר הקוצרים. העליונים לעניים. והתחזונים של
בעל הבית. רבי מאיר אומר הכל לעניים. שפק לket
לקט:

פרק ה

גָּדִישׁ שֶׁלֹּא לְקַט תְּחִתּוֹ. בֶּלְהַפְּגַע בָּאָרֶץ הַרִּי הוּא שֶׁל עֲנֵנִים. הַרִּוח שְׁפֹזֶרֶת אֶת הָעָמְרִים אָזְמָדֵין אֶתְהָ. בִּמְהַ לְקַט הִיא רָאוּה לְעַשׂוֹת וְנוֹתֵן לְעֲנֵנִים. רַבּוֹ שְׁמַעוֹן בֶּן גָּמְלִיאֵל אָזָמֵר נֹתֵן לְעֲנֵנִים בְּכָדי נְפִילָה:

ב' שְׁבָלַת שְׁבָקְצִיר וְרָאֵשָׁה מְגַע לְקַמָּה. אָם נְקַצָּרָה עַם הַקַּמָּה. הַרִּי הִיא שֶׁל בָּעֵל הַבַּיִת. וְאָם לֹאוּ הַרִּי הִיא שֶׁל עֲנֵנִים. שְׁבָלַת שֶׁל לְקַט שְׁנַת עֲרָבָה בְּגָדִישׁ. מְעֻשֵּר שְׁבָלַת אֶחָת וְנוֹתֵן לוֹ. אָמֵר רַבִּי אַלְיעָזֶר וּבַי הִיא דָקַעַת הַזָּה מְחַלֵּיף דָבָר שֶׁלֹּא בָּא בְּרִשׁוֹתוֹ. אֶלָּא מְזֻכָּה אֶת הַעֲנֵי בְּכָל הַגָּדִישׁ וּמְעֻשֵּר שְׁבָלַת אֶחָת וְנוֹתֵן לוֹ:

ג' אִין מְגַלְגָּלִין בְּטוֹפָח. דָבָרִי רַבִּי מַאֲיר. וְחַכּוּמִים מִתְּרִין מִפְנֵי שְׁאָפְּשָׁר:

ד' בָּעֵל הַבַּיִת שְׁהִיה עוֹבֵר מִמְּקוֹם לִמְקוֹם וְאַרְיךָ לְטוֹל לְקַט שְׁבָחָה וּפְאָה וּמְעֻשֵּר עֲנֵי יִטּוֹל. וּכְשִׁיחָזֶר לְבַיתָו יִשְׁלֶם. דָבָרִי רַבִּי אַלְיעָזֶר. וְחַכּוּמִים אָזָמֵרים עֲנֵי הִיה בְּאֶתְהָ שְׁעָה:

ה' הַמְּחַלֵּיף עַם הַעֲנֵנִים. בְּשֶׁלֹּו פְּטוֹר. וּבְשֶׁל עֲנֵנִים חַיִב. שְׁנִים שְׁקַבְּלוּ אֶת הַשְּׁדָה בְּאֲרִיסּוֹת. זֶה נֹתֵן לְזֶה חַלְקָו מְעֻשֵּר עֲנֵי. וְזֶה נֹתֵן לְזֶה חַלְקָו מְעֻשֵּר עֲנֵי. הַמְּקַבֵּל שְׁדָה לְקַצּוֹר. אָסּוֹר בְּלַקְט שְׁבָחָה וּפְאָה וּמְעֻשֵּר עֲנֵי. אָמֵר רַבִּי

יהוֹדָה אִימְתֵּי בָּזְמָנוֹ שֶׁקְבַּל מִמְּנָוֶה לְמַחְצָה לְשִׁלִּישׁ וּלְרַבִּיעַ.
אֲבָל אָם אָמַר לוֹ שִׁלִּישׁ מֵה שָׁאַתָּה קֹצֵר שָׁלֵךְ. מִתְר
בְּלִקְטָה וּבְשִׁבְחָה וּבְפִאָה. וְאַסּוּר בְּמַעַשֵּׂר עַנִּי:

המוכר את שְׁדָהוּ. המוכר מִתְר. וְהַלוֹקָח אַסּוּר. לֹא
יִשְׁכּוֹר אָדָם אֶת הַפּוּעָלים עַל מִנְתָּה שְׁיַלְקוֹת בְּנָוֹ אַחֲרָיו.
מֵי שְׁאַיְנוֹ מַנִּיחָ אֶת הַעֲנִים לְלַקּוֹת. אוֹ שֶׁהָוָא מַנִּיחָ אֶת
אַחֲד. וְאַחֲד לֹא. אוֹ שֶׁהָוָא מִסְיִיעָ אֶת אַחֲד מֵהוּ. הַרִּי זֶה
גּוֹזֵל אֶת הַעֲנִים. עַל זֶה נִאָמֵר אֶל תִּסְגַּר גְּבוּל עַזְוָלִים:

העָמֵר שְׁשִׁבְחוּהוּ פּוּעָלים וְלֹא שְׁכָחוּ בַּעַל הַבִּית. שְׁכָחוּ
בַּעַל הַבִּית וְלֹא שְׁכִחוּהוּ פּוּעָלים. עַמְדוּ עֲנִים בְּפָנָיו. אוֹ
שְׁחַפוּהוּ בְּקַשׁ הַרִּי זֶה אַיְנוֹ שְׁבָחָה:

המִעֵמֶר לְכֹבְעֹות. וְלְכֹסֶם מִאות. לְחַרְרָה. וּלְעַמְרִים. אֵין
לֹא שְׁבָחָה. מִמְּנָוֶה וּלְגֹזְרוֹן. יֵשׁ לֹא שְׁבָחָה. הַמִּעֵמֶר לְגִדְישׁ.
יֵשׁ לֹא שְׁבָחָה. מִמְּנָוֶה וּלְגֹזְרוֹן אֵין לֹא שְׁבָחָה. זֶה הַבְּלֵל כָּל
הַמִּעֵמֶר לְמִקּוֹם שֶׁהָוָא גָּמֵר מַלְאָכָה יֵשׁ לֹא שְׁבָחָה. מִמְּנָוֶה
וּלְגֹזְרוֹן. אֵין לֹא שְׁבָחָה. לְמִקּוֹם שְׁאַיְנוֹ גָּמֵר מַלְאָכָה. אֵין לֹא
שְׁבָחָה. מִמְּנָוֶה וּלְגֹזְרוֹן יֵשׁ לֹא שְׁבָחָה:

פרק ו'

בֵּית שְׁמָאי אָמַרִים הַפְּקָר לְעֲנֵיָם הַפְּקָר . וּבֵית הַלְּל אָמַרִים אֵין הַפְּקָר עַד שִׁיוֹפְקָר אֶת לְעַשְׁירִים בְּשִׁמְיטָה . כֹּל עַמְרֵי הַשְּׁדָה שֶׁל קָב קָב וְאֶחָד שֶׁל אַרְבָּע קָבִין וְשַׁבְּחוֹ . בֵּית שְׁמָאי אָמַרִים אֵין שְׁבָחָה . וּבֵית הַלְּל אָמַרִים שְׁבָחָה :

בְּהֻמֶּר שַׁהוּא סְמוֹךְ לְגַפְתָּה וְלִגְדִּישׁ לְבָקָר וּלְבָלִים . וְשַׁבְּחוֹ . בֵּית שְׁמָאי אָמַרִים אֵין שְׁבָחָה . וּבֵית הַלְּל אָמַרִים שְׁבָחָה :

גְּרָאשִׁי שְׁוֹרוֹת . הֻמֶּר שְׁבָנְגָדו מְזִכִּיחַ . הֻמֶּר שְׁהַחְזִיק בּוֹ לְהַזְלָכָו אֶל הָעִיר . וְשַׁבְּחוֹ מְזִדִּים שֶׁאֵין שְׁבָחָה :

דְּ וְאַלּו הָן רָאשִׁי שְׁוֹרוֹת . שְׁנִים שְׁהַתְּחִילוּ מְאַמְצָע הַשּׂוֹרָה זוּ פְנֵיו לְאַפְוֹן וְזַהֲ פְנֵיו לְדַרְזָם וְשַׁבְּחוֹ לְפָנֵיהם וְלְאַחֲרֵיהם . אֶת שְׁלַפְנִיכֶם שְׁבָחָה וְאֶת שְׁלַאֲחַרְיכֶם אֵין שְׁבָחָה יְחִיד שְׁהַתְּחִיל בְּרָאש הַשּׂוֹרָה וְשַׁבְּחָה לְפָנֵינוּ וְלְאַחֲרֵינוּ . שְׁלַפְנֵינוּ אֵין שְׁבָחָה וְשְׁלַאֲחַרְיוּ שְׁבָחָה . מִפְנֵי שַׁהוּא בְּבָל תְּשׁוֹב . זוּ הַכְּלָל כֹּל שַׁהוּא בְּבָל תְּשׁוֹב שְׁבָחָה . יְשַׁאֲינָנוּ בְּבָל תְּשׁוֹב אֵין שְׁבָחָה :

הַ שְׁנִי עַמְרִים שְׁבָחָה . וְשֶׁלּוּשָׁה אֵין שְׁבָחָה . שְׁנִי צְבוּרִי זִתִּים וְהַחֲרוּבִין שְׁבָחָה . וְשֶׁלּוּשָׁה אֵין שְׁבָחָה . שְׁנִי הוֹצְנִי פְּשַׁתְן שְׁבָחָה . וְשֶׁלּוּשָׁה אֵין שְׁבָחָה . שְׁנִי גְּרָגְרִים פְּרַט

וּשְׁלַשָּׁה אִין פְּרַט . שְׁתִי שְׁבָלִים לְקֹט . וּשְׁלַשָּׁה אִין לְקֹט .
אֲלֹו בְּדָבְרֵי בֵּית הַלְּלָה וְעַל כּוֹלֶן בֵּית שְׁמָמָי אָוּמָרִים שְׁלַשָּׁה
לְעַנְיִם וְאַרְכָּעָה לְבַעַל הַבֵּית :

הַעֲמָר שִׁישׁ בּוֹ סְאַתִּים וְשְׁבָחוֹ אִינוֹ שְׁבָחָה . שְׁנִי עֻזְמָרִים
וְבָהֶם סְאַתִּים . רַבּוֹ גַּמְלִיאֵל אָוּמָר לְבַעַל הַבֵּית . וְחַכְמִים
אָוּמָרִים לְעַנְיִם . אָמָר רַבּוֹ גַּמְלִיאֵל . וְכִי מְרוֹב הַעֻזְמָרִים
יַזְפִּי בְּחֹזֶן שֶׁל בַּעַל הַבֵּית אוֹ הַרְעָע בְּחֹזֶן . אָמָרוּ לוֹ יַזְפִּי בְּחֹזֶן .
אָמָר לְהֹן וְמָה אָמָּן בְּזַמָּן שֶׁהָוָא עַמְרָא אֶחָד וּבּוֹ סְאַתִּים
וְשְׁבָחוֹ אִינוֹ שְׁבָחָה . שְׁנִי עֻזְמָרִים וְבָהֶם סְאַתִּים . אִינוֹ דִין
שֶׁלָא יְהֹוָה שְׁבָחָה . אָמָרוּ לוֹ לֹא . אָמָרְתָּ בְּעַמְרָא אֶחָד
שֶׁהָוָא בְּגִדְישׁ . תָּאָמַר בְּשְׁנִי עֻזְמָרִים שֶׁהָוָא בְּכְרִיכּוֹת :

קָמָה שִׁישׁ בָּה סְאַתִּים וְשְׁבָחוֹ אֵינֶה שְׁבָחָה . אֵין בָּה
סְאַתִּים . אֲבָל הִיא רָאוּיה לְעַשּׂוֹת סְאַתִּים . אֲפִילוֹ הִיא שֶׁל
טוֹפֵח . רֹזֵאֵין אֶזְתָּה בְּאֶלְוּ הִיא עֲנוּנוֹת שֶׁל שְׁעוֹרִים :

הַקְּמָה מִצְלָת אֶת הַעֲמָר וְאֶת הַקְּמָה . הַעֲמָר אִינוֹ מִצְלָל
לְאֶת הַעֲמָר וְלֹא אֶת הַקְּמָה . אֵי זוּ הִיא קָמָה שֶׁהָיָה
מִצְלָת אֶת הַעֲמָר . כֹּל שָׁאֵינָה שְׁבָחָה אֲפִילוֹ קָלֵח אֶחָד :

סָאָה תִּבְואָה עַקְוָרָה . וִסָּאָה שָׁאֵינָה עַקְוָרָה . וּבָנָו בְּאַיְלוֹן .
וְהַשּׁוֹם וְהַבְּצָלִים אִין מִצְטָרְפִין לְסְאַתִּים . אֲלֹא שֶׁל עַנְיִים
הַס . רַבִּי יוֹסֵי אָוּמָר אָמָ בְּאֶת רְשׁוֹת הַעֲנִי בְּאַמְצָע אִין
מִצְטָרְפִין . וְאָמָ לֹא הַרִי אֲלֹו מִצְטָרְפִין :

תבואה שנטנה לשחת או לאלומה. וכן באגדה השום. ואגדות השום והבצלים אין להן שכחה. וכל הטעונים בארכץ. בגין הלוך והשוב והבצלים. רבי יהודה אומר אין להם שכחה. וחייבים אומרים יש להם שכחה:

הקוואר בלילה והפעמר והסומה יש להם שכחה. ואם היה מתקין לטול את הגס אין לו שכחה. אם אמר הרי אני קוואר. על מנת מה שאני שוכח אני אטול. יש לו שכחה:

פרק ז

כל זאת שיש לו שם בשדה. אפילו בזית הנטופה בשעתו. ושבחו. איןו שכחה. במה דברים אמורים. בשמו ובמעשיו ובמקומו. בשם. שהיה שפכוני או בישני. במעשיו שהוא עושה הרבה. במקומו שהוא עומד הצד הצע או הצד הפרצה. ושאר כל היזמים שניים שכחה. ושלשה איןן שכחה. רבי יוסי אומר אין שכחה לזיתים

בזית שנמצא עומד בין שלוש سورות. של שני מלגנים ושבחו. איןו שכחה. זית שיש בו סאותים ושבחו. איןו שכחה. במה דברים אמורים בזמן שלא התחיל בו. אבל אם התחיל בו. אפילו בזית הנטופה בשעתו ושבחו יש לו שכחה. כל זמן שיש לו תחתיו יש לו בראשו. רבי מאיר אומר משתחלך המחה:

^ג איזהו פרט. הנזרך בשעת הבצירה. היה בוצר. עקץ את האשבול. הסבך בעלים. נפל (מיד) לארץ ונprt. הרי הוא של בעל הבית. המניח את הפללה תחת הגפן. בשעה שהוא בוצר. הרי זה גזיל את העניים. על זה נאמר אל תשג גבול עולים:

^ד איזהי עוללות. כל שאין לה לא כתף ולא נטף. אם יש לה כתף או נטף. של בעל הבית. אם ספק. לעניים. עוללות שבארכבה. אם נקרצת עם האשבול. הרי היא של בעל הבית. ואם לאו. הרי היא של עניים. גנגרichi. רבי יהודה אומר אשבול. וחכמים אומרים עוללות:

^ה המידל בגנים. בשם שהוא מידל בחוץ שלו. בן הוא מידל בשל עניים. דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר בשלו הוא רשאי. ואינו רשאי בשל עניים:

^ו ברם רביעי. בית שמאי אומרים אין לו חומש ו אין לו ביעור. ובית הלל אומרים יש לו. בית שמאי אומרים יש לו פרט ויש לו עוללות. והעניים פודין לעצמן. ובית הלל אומרים בלו לנתק:

^ז ברם שכלו עוללות. רבי אליעזר אומר לבעל הבית. רבי עקיבא אומר לעניים. אמר רבי אליעזר כי תבצור ברמה לא תעוזל. אם אין בצר. מנין עוללות. אמר לו רבי עקיבא וכרמלה לא תעוזל. אפילו בלו עוללות. אם בן

למה נאמר כי תבצור לא תעולל. אין לעניים בעוללות
קדם הבציר:

" המקדיש ברמו עד שלא נודעו בו העוללות. אין העוללות לעניים. משנודעו בו העוללות. העוללות לעניים. רבי יוסי אומר יתנו שבר גדויל להקדש. אי זו היא שכחה בעריס. כל שאינו יכול לפשוט את ידו ולטלה. וברגלויות משיעבור הימנה

פרק ח

מַאֲيָמָתִי כִּל אָדָם מוֹתָרֵין בְּלֶקֶט מִשְׁילָכוּ הַגְּמוּשׂוֹת בְּפֶרֶט וְעַוְלָלוֹת מִשְׁילָכוּ הַעֲנִים בְּפֶרֶם וְיַבָּאוּ וּבִזְיתִים מִשְׁתַּרְדֵּד רַבִּיעָה שְׁנִיהָ אָמַר רַבִּי יְהוָה וְהָלָא יְשַׁאֲנֵנוּ מַוְסִּיקֵין אֶת זִוְתֵיכֶם אֶלָּא לְאַחֲרֵ רַבִּיעָה שְׁנִיהָ אֶלָּא בְּדֵי שְׁיָהָא הָעַנִּי יוֹצֵא וְלֹא יְהָא מַבְיאָ בְּאַרְבָּעָה אָסְרוֹת:

ב נאמנים על הלקט ועל השכחה ועל הפאה בשעתן. ועל מעשר עני בכל שנתו. ובון לו נאמן לעולם. ואין נאמן אלא על דבר שבני אדם נזהגן בו

ג נאמנים על החטין. ואין נאמן על הקמח. ולא על הפת. נאמן על השעורה של אורז. ואין נאמנים עלייו בין ח' בין מבושל. נאמנים על הפול. ואין נאמן על הגריסין. לא חין ולא מבושלין. נאמן על השמן לומר של מעשר עני הוא. ואין נאמן עלייו לומר של זית ניקוף הוא:

ד נאמני על הירק חי ואין נאמני על הקבושל אלא אם כן היה לו דבר מועט שכו דרכ בעל הבית להיות מוציא מלפסו:

ה אין פוחתין לעניים בגזון מחייב קב חטים וקב שעורים רבי מאיר אומר חי קב קב וחזי כוסמין וקב גראורות או מנה דבילה רבי עקיבא אומר פרס חי לוג יין רבי עקיבא אומר רביעית רביעית שמון רבי עקיבא אומר שמינית ושאר כל הפירות אמר אבא שאול כדי שימקרים ויקח בהם מזון שתי סעודות:

ו מדה זו אמורה בפהנים ובלוים ובישראלים היה מציל נוטה מחייב ונותן מחייב היה לו דבר מועט ונותן לפניהם והו מחייב ביניהם:

ז אין פוחתין לעני העובר ממוקם למקום מכבר בפונדיין מאربع סאין בסלע לנו נתנו לו פרנסת לינה שבת נתנו לו מזון שלש סעודות מי שיש לו מזון שתי סעודות לא יטול מן התמחוי מזון ארבע עשרה סעודות לא יטול מן הקפה והקפה נגנית בשנים ומתקלה בשלשה:

ח מי שיש לו מאתים וזה לא יטול לקט שכחה ופה ומעשר עני היה לו מאתים חסר דינר אבלו אלף נתנים לו באחת הרי זה יטול היה ממשבגין לבעל חובו או לכתובה אשתו הרי זה יטול אין מהיבין אותו למפור את ביתו ואת כל תושביו:

ט מי שיעש לו חמישים זוז והוא נושא וננתן בהם. הרי זה לא יטול. וכל מי שאינו צריך לטול ונוטל. אינו מות מן הזקנה עד שצטרך לבריות. וכל מי שאריך לטול ואינו נוטל. אינו מות מן הזקנה עד שיפרגנס אחרים משלו. ועליו הבהיר אומר ברוך הגבר אשר יבטח ביה והוא מבטחו. וכן דין שעון דין אמרת לאמתו. וכל מי שאינו לא חגר. ולא סומא. ולא פסח. ועושה עצמו באחד מהם. אינו מות מן הזקנה. עד שהייתה באחד מהם שנאמר (וזורש רעה טובאנו. ונאמר) צדק צדק תרידוף. וכל דין שלוקח שוחד. ומטה את הדין אינו מות מן הזקנה. עד שעיניו בהזות. שנאמר ושחד לא תקח כי השחד יעור פקחים: סליק

מסכת דמאי

פרק א

הקלים שבdemai השיתין והרמין והעוזרידין ובנות שוח ובנות שקמה ונובלות הפטירה והגופנית והנצהפה. וביהודה האוג והחומרץ (שביהודה) והפסבר. רביה יהודה אומר כל השיתין פטורין חוץ משל דופרה. כל הרמין פטורין חוץ מרימי שקמוניה. כל בנות שקמה פטורות חוץ מן המוספות:

ב הדמאי אין לו חמץ ואין לו ביעור. ונאכל לאוין. ונכנס לירושלים ויצא (ונפדה). ומאנבדין את מיעוטו בדרכיהם. ונחתנו לעם הארץ. ויאכל בנגדו. ומחלילין אותן. בסוף על בסוף. נחששת על נחששת. בסוף על נחששת. ונחששת על הפירות. ובלבך שיחזור ונפדה את הפירות. דברי רבי מאיר. וחכמים אמרים יעלן הפירות ויאכלן בירושלים:

ג הלוחח לזרע ולבקמה כמה לעורות. שמון לגר. שמון לסוד בו את הכלים. פטור מן הדמאי. מבקיזיב ולהלן פטור מן הדמאי. חלה עם הארץ. והמדומע. והלקוח בסוף מעשר שני. ושירי המנוחות. פטורין מן הדמאי. שמון ערבי. בית שמאי מחייב. ובית הלל פטורין:

ד הדמאי. מערבין בו. ומשתתפין בו. ומברכין עליו. ומזמנין עליו. וmprishin אותו ערים. בין השמשות. הא

אם הקדים מעשר שני לראשון אין בכה בלבד שמן שהגרדי סך באצבעותיו חיב בדמאי ושהסורך נותן בצמרי פטור מן הדמאי:

יום ב

פרק ב

ואלו דברים מעתשרין דמאי בכל מקום הדבילה והתפרים ותחרובין האורי והכמון האורי שבוחזה לאرض כל המשתרע ממנה פטור:

ב' המקובל עליו להיות נאמנו מעשר את שהוא אוכל ואת שהוא מוכר ואת שהוא לוקח ואין מתארח אצלם הארץ. רבי יהודה אומר אף המתארח אצלם הארץ נאמנו אמרו לו על עצמו איינו נאמן כיצד יהא נאמן על של אחרים:

ג' המקובל עליו להיות חבר אין מזכר לעם הארץ לח וגבש ואין לוקח ממנה לח ואין מתארח אצלם הארץ ולא מארחו אצלם בכסותו. רבי יהודה אומר אף לא יגדל בהמה דקה ולא יהיה פרווץ באנדרים ובשחוק ולא יהיה מטמא למתחים וממשמש בבית המקדש אמרו לו לא בא או אלו בכלל:

ד' הנחתומים לא חיבו אותם חכמים להפריש אלא כדי תרומות מעשר וחלה החנונים אין רשות למפור את הדמאי. כל המשפיעין במידה גסה רשות למפור את

הדקמאי. אילו הן המושפיעין במדה גסה. בגין הסתונות
ומזוכרי תבואה:

"רבי מאיר אומר את שדרבו להמדד בגסה. ומזהו
בדקה. טפלה דקה לגסה. את שדרבו להמדד בדקה.
ומזהו בגסה. טפלה גסה לדקה. اي זו מדה גסה.
ביבש שלשה קבין. ובלח דינר. רבי יוסי אומר סלי
תאנים. וסלי ענבים. וקפות של ירק. כל זמן שהוא מזוכרו
אבסרה פטור:

פרק ג

מאכילהין את העניים דמאי. ואת האכuniיה דמאי. רבנו
גמליאל היה מאכיל את פועליו דמאי. גבאי
צדקה בית שמאי אומרים נותני את המועשר לשאינו
מעשר. ואת שאינו מעשר למעשר. נמצא כל האדם
אוכלין מתוקן. וחכמים אומרים גובין סתם ומחלקיין
סתם. והרוצה לתוךו יתקון:

"הרוצה לחזום עלי ירק להקל ממושאו. לא ישליך עד
שיעשר. הלוקח ירק מן השוק ונמלך להחזר. לא יחזר
עד שיעשר. שאינו מחוסר אלא מנין. היה עומד ולוקח
וראה טען אחר יפה ממונו. מותר להחזיר מפני שלא
משה:

המוציא פירוזת בדרכו ונוטלו לאוכלן ונמליך להצניע. לא יצניע עד שיעשר. ואם מתחילה נטלו בשביל שלא יאבדו בטור. כל דבר שאין אדם רשאי למכרו דמאי. לא ישלח לחברו דמאי. רבי יוסי מתר בנדאי ובלבך שיזענו:

המוליך חטפים לטוחן כותוי או לטוחן עם הארץ בחזקתו למעשרות ולשביעית. לטוחן נכרי דמאי. המפקיד פירוטיו אצל הכותי או אצל עם הארץ. בחזקתו למעשרות ולשביעית. אצל הנכרי בפירוטיו. רבי שמעון אומר דמאי:

הנותן לפונדקיה מעשר את שהוא נותן לה. ואת שהוא נוטל ממנה. מפני שהשווי להלו. אמר רבי יוסי אין אלו אחראין לרמאים. אינם מעשר. אלא מה שהוא נותן ממנה בלבד:

הנותן לחמותו מעשר את שהוא נותן לה. ואת שהוא נוטל ממנה. מפני שהיא השווי להלו את המתקלקל. אמר רבי יהודה רוצה היא בתקנת בתה ובושה מחתנה. מודה רבי יהודה בנותו לחמותו שביעית. שאינה השווי להליף. להאכיל את בתה שביעית:

פרק ד

הלוֹקֵח פִּירֹת מִמֶּנּוּ שְׁאַינּוּ נָאָמֵן עַל הַמְעֻשְׂרוֹת וְשַׁבַּח
לְעֵשֶׂר וְשׂוֹאָלָו בְּשִׁבְתָּה יַאֲכֵל עַל פִּיו חִשְׁבָּה
מוֹצָאֵי שִׁבְתָּה לֹא יַאֲכֵל עַד שִׁיעָר רְאֵת לֹא מִצְאָז אָמַר לוּ
אַחֲר שְׁאַינּוּ נָאָמֵן עַל הַמְעֻשְׂרוֹת מְעוֹשְׁרִין הֵן אַזְכֵל עַל
פִּיו חִשְׁבָּה מוֹצָאֵי שִׁבְתָּה לֹא יַאֲכֵל עַד שִׁיעָר תְּרוּמָה
מְעֻשָּׂר שֶׁל דָמָאי שְׁחוֹרָה לְמִקְומָה רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁזוֹרִי
אָמַר אָף בְּחֹזֶל שׂוֹאָלָו וְאַזְכֵלָו עַל פִּיו:

ב' הַמְדִיר אֶת חַבְירֹו שִׁיאֲכֵל אֲצֵלָו וְהֵו אַינּוּ מָאַמְנָנוּ עַל
הַמְעֻשְׂרוֹת אַזְכֵל עַמּוּ בְּשִׁבְתָּה הַרְאָשׁוֹנָה אָף עַל פִּי שְׁאַינּוּ
מָאַמְנָנוּ עַל הַמְעֻשְׂרוֹת וּבְלִבְדֵ שִׁיאָמַר לוּ מְעוֹשְׁרִין הֵן
וּבְשִׁבְתָּה שְׁנִיָּה אָף עַל פִּי שְׁנִיד מִמְּנוּ הַנִּיה לֹא יַאֲכֵל עַד
שִׁיעָר:

ג' רַבִּי אַלְיָזֶר אָמַר אֵין אָדָם צָרִיךְ לְקַרְוֹת שֵׁם לְמְעֻשָּׂר
עַנִּי שֶׁל דָמָאי וְחַכְמִים אָמְרִים קֹרְאָ שֵׁם וְאַינּוּ צָרִיךְ
לְהַפְּרִישָׁ:

ד' מֵשִׁקְרָא שֵׁם לְתְרוּמָה מְעֻשָּׂר שֶׁל דָמָאי וּלְמְעֻשָּׂר עַנִּי
שֶׁל וְדַאי לֹא יַטְלֵם בְּשִׁבְתָּה וְאֵם הֵיה כֵּהן או עַנִּי לְמוֹדִים
לְאַכְזֵל אֲצֵל יְבֹזָא וְיַאֲכֵלָו וּבְלִבְדֵ שִׁיזְׂדִּים:

ה' הָאָמַר לְמַי שְׁאַינּוּ נָאָמֵן עַל הַמְעֻשְׂרוֹת קָח לֵי מִמֶּנּוּ
שַׁהְוָא נָאָמֵן וּמִמֶּנּוּ שַׁהְוָא מְעֻשָּׂר אַינּוּ נָאָמֵן מַאֲיָש פְּלוּזִי

הרי זה נאמן. הלא לכה ממן. ואמר לו לא מצאתיו.
לקחתני לך מאחר שהוא נאמן. איןנו נאמנים:

הנכנס לעיר איןנו מכיר אדם שם אמר מי בא נאמן.
מי בא מעשר אמר לו אחד אני איןנו נאמן. (אמר לו)
איש פלוני נאמן. הרי זה נאמן. הלא לכה ממן אמר לו
מי בא מזכר ישן ואמר לו מי שיש לך אצלי אף על פי
שהו בגומליין זה את זה. הרי אלו נאמנים:

החמורים שנכנסו לעיר אמר אחד שליח חדש ושל חבריו
ישן של יינו מתוקן ושל חבריו מתוקן איןנו נאמנים. רבינו
יהודה אומר נאמנים:

פרק ה

הלוκה מון הנחותם בצד הווא מעשר. נוטל כדי תרומה
מעשר וחלקה ואומר אחד ממאה מפה שיש
באו. הרי (בצד) זה מעשר. ושאר מעשר סמוד לו זה.
שעשיתי מעשר עשו תרומה מעשר עליו. והשאר חלה.
ומעשר שני בצדונו או בדורומו. ומחלל על המעות:

ב הרוצה להפריש תרומה ותרומה מעשר באחת. נוטל
אחד משלשים ושלוש ושליש ואומר אחד ממאה מפה
שיש באן. הרי זה הצד זה חולין והשאר תרומה על הפל.
ומאה חולין שיש באן. הרי זה הצד זה מעשר. ושאר

מַעֲשֵׂר סְמוֹךְ לֹא. זֶה שְׁעִשְׂיִתִי מַעֲשֵׂר עָשֵׂי תְּרוּמָת מַעֲשֵׂר עַלְיוֹן. וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי בַּצְפּוֹנוֹ אָז בְּדַרְכוֹן. וּמַחְלֵל עַל הַמִּעוֹת:

ג' הַלֹּקֶחֶת מִן הַנְּחַתּוֹם. מַעֲשֵׂר מִן הַחַמֶּה עַל הַצּוֹנְגָתִת. וּמִן הַצּוֹנְגָתִת עַל הַחַמֶּה. אֲפִילוֹ מִטְפּוֹסִין הַרְבָּה. דָּבָרִי רַבִּי מַאיָּר. רַבִּי יְהוּדָה אָזֶר. שֶׁאָנִי אָמֵר חֲטִים שֶׁל אָמֵשׁ הִיא מַשְׁלֵל אָחֵד. וּשְׁלֵל הַיּוֹם הִיא מַשְׁלֵל אָחֵר. רַבִּי שְׁמֻעָון אָזֶר בְּתְּרוּמָת מַעֲשֵׂר וּמִתְּהִיר בְּחַלָּה:

ד' הַלֹּקֶחֶת מִן הַפְּלַטְרָ. מַעֲשֵׂר מִכֶּל טְפּוֹס וּטְפּוֹס דָּבָרִי רַבִּי מַאיָּר. רַבִּי יְהוּדָה אָמֵר מִאַחַת עַל הַפְּלַטְרָ. מְזֻדָּה רַבִּי יְהוּדָה בְּלֹקֶחֶת מִן הַמְּגַפּוֹלָ. שֶׁהוּא מַעֲשֵׂר מִכֶּל אָחֵד וּאָחֵד:

ה' הַלֹּקֶחֶת מִן הַעֲנֵי. וּכְנַעֲנֵי שְׁנַתְנוֹ לֹא פְּרוּסֹת פַּתָּ. או פְּלַחַי דְּבִילָה. מַעֲשֵׂר מִכֶּל אָחֵד וּאָחֵד. וּבַתְּמִרְים וּבְגַרְזּוֹגּוֹת בּוֹלֵל וּנוֹטֵל. אָמֵר רַבִּי יְהוּדָה אִימְתֵּי בְּזַמָּן שְׁמַתְנָה מְרַבָּה. אָבֵל בְּזַמָּן שְׁמַתְנָה מוּעָטָת. מַעֲשֵׂר מִכֶּל אָחֵד וּאָחֵד:

ו' הַלֹּקֶחֶת מִן הַסְּיטִין וְחַזְרָ וְלֹקֶחֶת מִמְּנוֹ שְׁנִיהָ לֹא יַעֲשֵׂר מִזָּה עַל זֶה. אֲפִילוֹ מִאַזְוֹתָה הַסְּגוֹן. אֲפִילוֹ מִאַזְוֹתָה הַמִּין. נָאָמוֹן הַסְּיטִין לוֹמֵר מַשְׁלֵל אָחֵד הַסְּ:

ז' הַלֹּקֶחֶת מִבַּעַל הַבַּיִת וְחַזְרָ וְלֹקֶחֶת מִמְּנוֹ שְׁנִיהָ. מַעֲשֵׂר מִזָּה עַל זֶה. אֲפִילוֹ מִשְׁתֵּי קְפּוֹת. אֲפִילוֹ מִשְׁתֵּי עִירּוֹת. בַּעַל הַבַּיִת שֶׁהָיָה מִזְבֵּחַ יְרֵק בְּשֹׁוק. בְּזַמָּן שְׁמַבְּיָאֵין לֹא מְגַנְּזְתִּיו.

מעשר מאחד על הפל. ומגנות אחרות. מעשר מבל אחד:
ואחד:

" הלוֹקֵחׁ טָבֵל מִשְׁנֵי מִקּוּמוֹת . מעשר מזיה על זה . אף על פי שאמרו אין אדם רשאי למperf טבל אלא לצורך:

" מעשרין مثل יִשְׂרָאֵל עַל שֶׁל גּוֹים . מִשְׁלֵגּוֹים עַל שֶׁל יִשְׂרָאֵל . מִשְׁלֵגּוֹן עַל שֶׁל כוֹתִים . מִשְׁלֵבּוֹת עַל שֶׁל כוֹתִים . רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָסֵר מִשְׁלֵבּוֹת עַל שֶׁל כוֹתִים :

" עַצְיִץ נִקּוֹב הַרִּי זוּ בָּאָרֶץ . תָּרֻם מִהָּאָרֶץ עַל עַצְיִץ נִקּוֹב . מעציצ ניקוב על הארץ . תרומות תרומה . משאינו ניקוב על הניקוב . תרומה ויחזור ויתרונות . מן הניקוב על שאינו ניקוב . תרומה ולא תأكل . עד שיזיא עלייה תרומות
ומעשרות:

" תָּרֻם מִן הַדְּמָאי עַל הַדְּמָאי . מַדְמָאי עַל הַוְּדָאי . תרומה ויחזור ויתרונות . מן הוּדָאי על הַדְּמָאי . תרומה ולא תأكل . עד שיזיא עלייה תרומות ומעשרות:

פרק ו'

המקבל שְׂדָה מִישְׁרָאֵל מִן הַגֶּבֶרִי מִן הַכּוֹתִי יְחַלֵּק לִפְנֵיכֶם חַזְכָּר שְׂדָה מִישְׁרָאֵל תָּזַרְמֵן וְנוֹתֵן לוֹ אָמֵר רַבִּי יְהוּדָה אִימְתֵּי בָּזְמָן שְׁנָוֹתָן לוֹ מִאָתוֹ הַשְּׂדָה וּמִאָתוֹ הַמִּין אָבֵל אָסֵם נָתֵן לוֹ מִשְׂדָה אַחֲרָת אוֹ מִפְּנֵי אַחֲרִי מַעֲשָׂר וְנוֹתֵן לוֹ:

ב' הַחַזְכָּר שְׂדָה מִן הַגֶּבֶרִי מַעֲשָׂר וְנוֹתֵן לוֹ רַבִּי יְהוּדָה אָמֵר אֶיךָ הַמִּקְבֵּל שְׂדָה אֶבְזָתְיו מִן הַגּוֹי מַעֲשָׂר וְנוֹתֵן לוֹ:
ג' פְּהָנוּ וְלֹוי שְׁקַבְלוּ שְׂדָה מִישְׁרָאֵל כִּי שְׁחֹלְקֵינוּ בְּחֹלֵין בְּדַחֲלֵקֵינוּ בְּתִרְוּמָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמֵר אֶיךָ הַמַּעֲשָׂרוֹת שְׁלַחְנוּ שְׁעַל מִנְתָּבָן בְּאֹו:

ד' יִשְׂרָאֵל שְׁקַבְלֵל מִלְחָמָה וּמְלָיוֹי הַמַּעֲשָׂרוֹת לְבָעָלִים רַבִּי יְשֻׁמְعָאֵל אָמֵר הַקְּרַתְנִי שְׁקַבְלֵל שְׂדָה מִירוֹשָׁלָמִי מַעֲשָׂר שני נֶשֶׁל יְרוּשָׁלָמִי וְחַכְמָמִים אָמְרִים יָכוֹל הוּא הַקְּרַתְנִי לְעָלוֹת וְלֹאָזְבֵּל בִּירוּשָׁלָם:

ה' הַמִּקְבֵּל זִתִּים לְשָׁמְןָו כִּי שְׁחֹלְקֵינוּ בְּחֹלֵין בְּדַחֲלֵקֵינוּ בְּתִרְוּמָה רַבִּי יְהוּדָה אָמֵר יִשְׂרָאֵל שְׁקַבְלֵל מִלְחָמָה וּמְלָיוֹי זִתִּים לְשָׁמְןָו לְמַחְצִית שְׁכָר הַמַּעֲשָׂרוֹת לְבָעָלִים:

ו' בֵּית שְׁמָאי אָמְרִים לֹא יִמְפּוֹר אָדָם זִיתָיו אֶלָּא לְחַבֵּר בֵּית הַלֵּל אָמְרִים אֶחָד לְמַעֲשָׂר וְצַנְוּעִי בֵּית הַלֵּל הַיּוֹנוֹתָגִינָו בְּדָבָרִי בֵּית שְׁמָאי:

ו שְׁנִים שָׁבְּצָרוּ אֶת בְּרֵמֵיהֶם לְטוֹזֵק גַּת אֶחָתִי אֶחָד מְעַשֵּׂר וְאֶחָד שַׁאֲינֵנוּ מְעַשֵּׂר הַמְּעַשֵּׂר מְעַשֵּׂר אֶת שְׁלוֹן וְחַלְקוּ בְּכָל מִקּוֹם שָׁהּוֹא:

ח שְׁנִים שָׁקְבָּלוּ שְׁדָה בְּאֶרְיסּוֹת אֶז שִׁירְשָׁו אָו שְׁגַּשְׁתַּתְפּוֹ יִכְׁזֵל הוּא לְמַר לֹז טַול אֶתְהָ חַטִּים שָׁבְּמַקּוֹם פְּלוֹנִי וְאַנְּיָ חַטִּים שָׁבְּמַקּוֹם פְּלוֹנִי אֶתְהָ יֵין שָׁבְּמַקּוֹם פְּלוֹנִי וְאַנְּיָ יֵין שָׁבְּמַקּוֹם פְּלוֹנִי אֶבְּלָל לֹא יַאֲמֵר לֹז טַול אֶתְהָ חַטִּים וְאַנְּיָ שְׁעוֹרִים טַול אֶתְהָ יֵין וְאַנְּיָ (אַטְול) שְׁמָן:

ט חַבֵּר וְעַמְּדָה בָּאָרֶץ שִׁירְשָׁו אֶת אֶבְּיָהֶם עַמְּדָה בָּאָרֶץ יִכְׁזֵל הוּא לְמַר לֹז טַול אֶתְהָ חַטִּים שָׁבְּמַקּוֹם פְּלוֹנִי וְאַנְּיָ חַטִּים שָׁבְּמַקּוֹם פְּלוֹנִי אֶתְהָ יֵין שָׁבְּמַקּוֹם פְּלוֹנִי וְאַנְּיָ יֵין שָׁבְּמַקּוֹם פְּלוֹנִי אֶבְּלָל לֹא יַאֲמֵר לֹז טַול אֶתְהָ חַטִּים וְאַנְּיָ שְׁעוֹרִים טַול אֶתְהָ הַלְּחָ וְאַנְּיָ (אַטְול אֶת) הַבְּשָׁ:

גָּר וְגֹזֵי שִׁירְשָׁו אֶת אֶבְּיָהֶם גֹּזֵי יִכְׁזֵל הוּא לְמַר לֹז טַול אֶתְהָ עַבְזָה זָהָה וְאַנְּיָ מְעֻזָּת אֶתְהָ יֵין וְאַנְּיָ פִּירּוֹת וְאַם מִשְׁבָּאוּ לְרִשּׁוֹת הַגָּר אָסּוֹר:

יְהַמּוֹכֵר פִּירּוֹת בְּסוּרִיא וְאָמֵר מַשְׁלֵל אָרֶץ יִשְׁרָאֵל הַן חַיֵּב לְעַשֵּׂר מְעַשְׂרֵין הַן נָאָמֵן שְׁהַפֵּה שְׁאָסֵר הוּא הַפֵּה שְׁהַתִּיר מַשְׁלֵי הַן חַיֵּב לְעַשֵּׂר מְעַשְׂרֵין הַן נָאָמֵן שְׁהַפֵּה שְׁאָסֵר הוּא הַפֵּה שְׁהַתִּיר וְאַם יַדְעַ שְׁיִשְׁ לֹז שְׁדָה אַחֲר בְּסוּרִיא חַיֵּב לְעַשֵּׂר:

ב' עם הארץ שאמר לחבר. קח לי אונדחת ירך. קח לי גלוּסָקָן אֶחָד. לוֹקַח סְתִם וְפִטוֹר. ואם אמר שלִי זה. זהה. גלוּסָקָן אֶחָד. לוֹקַח סְתִם וְפִטוֹר. ואם אמר שלִי זה. זהה. גלוּסָקָן אֶחָד. לוֹקַח סְתִם וְפִטוֹר. ואם אמר שלִי זה. זהה. של חברינו וגთערבו. חביב לעשר. ואפִילוּ הן מאה:

פרק ז'

המזמין את חבריו שיأكل אצלו. והוא אינו מאמין על המעשרות. אומר מערב השבת. מה שאני עתיד להפריש מחר. הרי הוא מעשר. ושאר מעשר סמוך לו. זה שעשייתי מעשר. עשוי תרומה מעשר עליו. ומעשר שני בצדומו. ומהולל על המעות:

ב' מזנו לו את הפוס. אומר מה שאני עתיד לשיר בשולי הפוס. הרי הוא מעשר. ושאר מעשר. סמוך לו. זה שעשייתי מעשר. עשוי תרומה מעשר עליו. ומעשר שני בפיו. ומהולל על המעות:

ג' פועל שאינו מאמין לבעל הבית. נטול גראנתר אחת ואומר. זו ותשע הבאות אחריה. שעשוות מעשר על תשעים שאני אוכל. זו שעשייה תרומה מעשר עליון. ומעשר שני באחרונה. ומהולל על המעות. וחושך גראנתר אחת. רבנן שמעון בן גמליאל אומר לא יחשוך. מפני שהוא ממעט מלאכתו של בעל הבית. רבבי יוסף אומר לא יחשוך. מפני שהוא תנאי בית דין:

ד הלוֹקֵח יְיָן מִבֵּין הַפּוֹתִים אָוֶרֶת. שְׁנֵי לְזִגְנִין שָׁאָנִי עֲתִיד
לְהַפְּרִישׁ. הָרִי הַן תְּרוּמָה וְעַשְׂרָה מְעֻשֵּר (ראשון).
וְתְּשֵׁעָה מְעֻשֵּר שְׁנֵי מִיחָל וְשׂוֹתָה:

ה הַיּוֹ לְזַעַנִּים שֶׁל טְבֵל בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ. וְהָוָא בְּבֵית הַמְּדָרֶשׁ
או בְּשֶׁדֶה. אָוֶרֶת שְׁתֵּי זַעַנִּים שָׁאָנִי עֲתִיד לְהַפְּרִישׁ. הָרִי
הַן תְּרוּמָה. וְעַשְׂרָה מְעֻשֵּר רַאשָׁן. וְתְּשֵׁעָה מְעֻשֵּר שְׁנֵי. הַיּוֹ
דָּמָאי אָוֶרֶת. מָה שָׁאָנִי עֲתִיד לְהַפְּרִישׁ לְמַחרָה. הָרִי הָוָא
מְעֻשֵּר. וְשֶׁעָרָה מְעֻשֵּר סָמוֹךְ לוֹ. זֶה שְׁעַשְׂתִּי מְעֻשֵּר. עַשְׂיוֹ
תְּרוּמָתָ מְעֻשֵּר עַלְיוֹן. וְמְעֻשֵּר שְׁנֵי בָּצְפּוֹנוֹ אוֹ בְּדָרוֹמוֹ.
וּמְחוֹלֵל עַל הַמְּעוֹות:

ו הַיּוֹ לְפִנֵּינוֹ שְׁתֵּי כְּלֶכְלוֹת שֶׁל טְבֵל. וְאָמָר מְעֻשְׂרוֹת זוֹ
בָּזוֹ. הַרְאָשׁוֹנָה מְעֻשְׂרָת. שֶׁל זוֹ בָּזוֹ וּשֶׁל זוֹ בָּזוֹ. הַרְאָשׁוֹנָה
מְעֻשְׂרָת. מְעֻשְׂרוֹתֵיהַן מְעֻשְׂרָת. כְּלֶכְלה בְּחַבְרָתָה. קָרָא
שם:

ז מָהָה טְבֵל מָהָה חֹלֵין. נוֹטֵל מָהָה וְאֶחָד. מָהָה טְבֵל
מָהָה מְעֻשֵּר. נוֹטֵל מָהָה וְאֶחָד. מָהָה חֹלֵין מִתְוִקְנִין מָהָה
מְעֻשֵּר. נוֹטֵל מָהָה וְעַשְׂרָה. מָהָה טְבֵל תְּשֵׁעָה מְעֻשֵּר.
תְּשֵׁעָה מְעֻשֵּר וְשֶׁמֶונֶם מְעֻשֵּר. לֹא הַפְּסִיד בְּלֹום. זֶה הַכְּלָל.
כֵּל זָמֵן שְׁהַטְּבֵל מְרַבָּה. לֹא הַפְּסִיד בְּלֹום:

ח מֵשְׁהֵי לוֹעַשֵּר שׂוֹרוֹת. שֶׁל עַשְׂרָה עַשְׂרָה בְּדִי יְיָן. וְאָמָר
שׂוֹרָה הַחִיצֹנָה אַחַת מְעֻשֵּר. וְאֵין יַדּוֹעַ איּוֹ הָיאָ. נוֹטֵל
שְׁתֵּי חַבְיוֹת לְזִבְּזָן. חַצִּי שׂוֹרָה הַחִיצֹנָה אַחַת מְעֻשֵּר. וְאֵין

יְדֹעַ אֵין זוּ הִיא. נוֹטֶל אַרְבָּע חֲבִיתָת מִאַרְבָּע זָיוִזָּה. שׂוֹרָה
אַחַת מִעֲשֵׂר וְאֵין יְדֹעַ אֵין זוּ הִיא. נוֹטֶל שׂוֹרָה אַחַת לְזָכָן.
חֲצִי שׂוֹרָה אַחַת מִעֲשֵׂר וְאֵין יְדֹעַ אֵין זוּ הִיא. נוֹטֶל שְׁתִּי
שׂוֹרָות לְזָכָן. חֲבִית אַחַת מִעֲשֵׂר. וְאֵין יְדֹעַ אֵין זוּ הִיא.
נוֹטֶל מִכֶּל חֲבִית וְחֲבִית: סְלִיק

מסכת כלאים

פרק א

החותמים והזונין אינן כלאים זה בזוה. השעורים והשבות שיעל. הפטמים והשיפון. הפול והספר. הפרקון והטופח. פול הלבן והשעועית. אינם כלאים זה בזוה:

ב' הקשות והמלפפון. אינם כלאים זה בזוה. רבי יהודה אומר כלאים. חזרת וחזרת גלים. עולשין וועלשי שדה. ברישין וברישי שדה. כוסבר וכוסבר שדה. חרקל וחרקל מצרי. זילעת המצרי וחרמוצה. פול מצרי והחרוב. אינם כלאים זה בזוה:

ג' הלופת והנפוץ והכרוב והתרובתור. התרדים והלעונים. אינם כלאים זה בזוה. הוסיף רבי עקיבא השום והשומנית. הבצל והבצלצול. והתורמוס והפלסלוס. אינם כלאים זה בזוה:

ד' ובאייל האגסים והקרוטתמלין. והפרישים והעוזרים. אינן כלאים זה בזוה. התפוח והחזרד. הפרסקים והשקדין. השיזפין והרימין. אף על פי שהזמן זה לזה. כלאים זה בזוה:

ה הַצְנֹזֶן וְהַנְפּוֹזֶן. הַמְרֻדָּל וְהַלְפִסּוֹן. וְדַלְעַת יְוִנִית עַם הַמִּצְרִית. וְהַרְמוֹצֶה. אֲף עַל פִי שְׁדוֹמֵין זוּ הַזָּה. בְּלָאִים זוּ הַבָּזָה:

וְהַזָּאָב וְהַכְּלָב. בָּלְבָן הַכּוֹפְרִי וְהַשּׁוּעָל. הַעֲזִים וְהַצְבָּאִים. הַיְעָלִים וְהַרְחָלִים. הַסּוֹס וְהַפְּרָד. הַפְּרָד וְהַחֲמֹר. הַחֲמֹר וְהַעֲרוֹד. אֲף עַל פִי שְׁדוֹמֵין זוּ הַזָּה. בְּלָאִים זוּ הַבָּזָה:

וְאֵין מְבִיאֵן אַיִלּוֹן בָּאַיִלּוֹן. יְרָק בִּירָק. וְלֹא אַיִלּוֹן בִּירָק. וְלֹא יְרָק בָּאַיִלּוֹן. רַבִּי יְהוֹדָה מִתִּיר יְרָק בָּאַיִלּוֹן:

ח אֵין נוֹטְעֵן יְרָקוֹת בְּתוֹךְ סִדּוֹן שֶׁל שְׁקָמָה. אֵין מְרַבְּבִין פִיגֶם עַל גְּבִי קְדָה לְבָנָה. מִפְנִי שַׁהוּא יְרָק בָּאַיִלּוֹן. אֵין נוֹטְעֵן יְחוּר שֶׁל תָּאָנָה לְתוֹךְ הַחֲצֹוב שַׁיְהָא מַקִּירָה. אֵין תַּזְחִיבֵין זְמוֹרָה שֶׁל גְּפֹנוֹ לְתוֹךְ הַאֲבָטִיחָה. שַׁתְּהָא זְוַרְקָת מִמְּמִיהָ לְתוֹכוֹ. מִפְנִי שַׁהוּא אַיִלּוֹן בִּירָק. אֵין נוֹתְנֵן זְרֻעָה דַלְעַת לְתוֹךְ הַחְלָמִית שַׁתְּהָא מִשְׁמְרָתָו. מִפְנִי שַׁהוּא יְרָק בִּירָק:

ט הַטּוֹמֵן לְפָת וְאַנְזָנוֹת תְּחַת הַגְּפֹנוֹ. אֶם הַיּוֹ מִקְצָת הַעַלְיוֹן מַגּוֹלִין. אֵינוֹ חֹשֶׁש לֹא מִשּׁוּם בְּלָאִים. וְלֹא מִשּׁוּם שְׁבִיעִית. וְלֹא מִשּׁוּם מַעֲשָׂרוֹת. וְגַטְלִין בְּשַׁבָּת. הַזְּוּרָע חַטָּה וְשַׁעֲוָרָה בְּאַחַת. הַרְיִ זֶה בְּלָאִים. רַבִּי יְהוֹדָה אוֹמֵר אֵינוֹ בְּלָאִים עַד שַׁיְהָו שְׁתִי חַטָּים וְשַׁעֲוָרָה. אוֹ חַטָּה וְשְׁתִי שְׁעֹורִים. אוֹ חַטָּה וְשַׁעֲוָרָה וּבְוִסְמָתָה:

פרק ב

כָּל סָאָה שִׁישׁ בּוֹ רַזְבָּע מִמֵּין אֶחָד יִמְעַט. רַבִּי יוֹסֵי אָמֵר
יָבוֹר. בֵּין מִמֵּין אֶחָד. בֵּין מִשְׁנִי מִינֵּי. רַבִּי שְׁמֻעוֹן
אָמֵר לֹא אָמְרוּ אֶלָּא מִמֵּין אֶחָד. וְחַכּוּמִים אָמְרִים כָּל
שְׁהַוָּא כָּלָאִים בְּסָאָה. מִצְטְּרֵף לְרַזְבָּע:

ב בְּמַה דִּבְרִים אָמְרִים תְּבוֹאָה בַּתְּבוֹאָה. וּקְטַנִּית
בְּקְטַנִּית. תְּבוֹאָה בְּקְטַנִּית. וּקְטַנִּית בַּתְּבוֹאָה. בְּאַמְתָּה
אָמְרוּ. זְרֻעָה גַּנְהָ שְׁאַיְנָן נָאַכְלִין. מַצְטְּרֵפָה אֶחָד מַעֲשָׂרִים
וְאֶרְבֶּעָה בְּנוּפָל לְבֵית סָאָה. רַבִּי שְׁמֻעוֹן אָמֵר בְּשָׁם שְׁאַמְרוּ
לְהַחְמִיר בְּךָ אָמְרוּ לְהַקְלָה. הַפְּשַׁתְּן בַּתְּבוֹאָה. מַצְטְּרֵפָה
אֶחָד מַעֲשָׂרִים וְאֶרְבֶּעָה. בְּנוּפָל לְבֵית סָאָה:

ג הִתְהַ שְׁדָהוּ זְרוּעָה חֲטִים וּגְמַלֵּךְ לְזֹרְעָה שְׁעוֹרִין. יִמְתַּיִן
לָהּ עַד שְׁתַתְלִיעַ. וַיּוֹפֵךְ וְאֶחָר בְּךָ זְרוּעָה אֶם צְמַחָה. לְאַ
יָאַמֵּר אֶזְרָעָ וְאֶחָר בְּךָ אַזְפֵּךְ. אֶלָּא הַזְּפֵךְ וְאֶחָר בְּךָ זְרוּעָ.
בְּמַה יְהָא חֹזֵרְשׁ. בְּתַלְמִי הַרְבִּיעָה. אֶבְאָ שָׁאֹול אָמֵר בְּדַיִן
שְׁלָא יִשְׁיָּיר רַזְבָּע לְבֵית סָאָה:

ד זְרוּעָה וּגְמַלֵּךְ לְנוּטָעָה. לֹא יָאַמֵּר אַטְעָ וְאֶחָר בְּךָ אַזְפֵּךְ.
אֶלָּא הַזְּפֵךְ וְאֶחָר בְּךָ נְוּטָעָ. נְטוּעָה וּגְמַלֵּךְ לְזֹרְעָה. לֹא
יָאַמֵּר אֶזְרָעָ וְאֶחָר בְּךָ אַשְׁרֵשׁ. אֶלָּא מִשְׁרֵשׁ וְאֶחָר בְּךָ
זְרוּעָ. אֶם רְצֵה גּוֹמֵם עַד פְּחוֹת מַטְפֵחַ זְרוּעָ. וְאַמֵּר בְּךָ
מִשְׁרֵשׁ:

ה ה'יתה שְׁדָהוּ זְרוּעַה קִנְבֹּס אֹז לֹזֶה לֹא יֵהָא זְרוּעַ וּבָא עַל
גַּבְיוֹתָם שַׁאֲיַנְן עֹשֵׂין אֶלָּא לְשָׁלַשׁ שָׁנִים תִּבְואָה שְׁעַלְוָה בָּה
סְפִיחַי אַסְטִיס וּבָנְן מָקוֹם הַגְּרָנוֹת שְׁעַלְוָה בָּהוּ מִינֵּן הַרְבָּה.
וּבָנְן תְּלַתּוֹ שַׁהְעַלְלָה מִינֵּי עַשְׂבִּים אֵין מַחְיִבֵּן אֶתְזָוָן לְנַפְשָׁוּ
אֲם נִכְבַּשׁ אֹז בְּסַחַר אָמָרִים לוֹ עַקְוָר אֶת הַבְּלָל חֹזֶם מִמֵּין
אֶחָד:

ו הַרְזָחָה לְעַשׂוֹת שְׁדָהוּ מִשֶּׁר מִשְׁר מִבְּלָמֵן בֵּית שְׁמָאי
אָמָרִים שְׁלַשָּׁה תְּלִמִּים שֶׁל פִּתְחִיחַ וּבֵית הַלְּל אָמָרִים
מַלְאָה הַעוֹל הַשְּׁרוֹנִי וּקְרוֹבִין דָּבָרִי אֶלָּו לְהִזְוֹת בְּדָבָרִי אֶלָּו:

ז הִיה רָאשׁ תָּזָר חַטִּים גְּבָנָס בְּתוֹךְ שֶׁל שְׁעֹזָרִים מוֹתָר
מִפְנֵי שְׁהָוָא נְגַרְאָה כְּסֻזָּה שְׁדָהוּ שֶׁלּוּ חַטִּים וּשֶׁל חַבְירָוּ
מִין אַחֲרֵי מוֹתָר לְסַמּוֹד לוֹ מִאֲוֹתָוּ הַמֵּין שֶׁלּוּ חַטִּים וּשֶׁל
חַבְירָוּ חַטִּים מוֹתָר לְסַמּוֹד לוֹ תְּלִם שֶׁל פְּשַׁתּוֹן וְלֹא תְּלִם
שֶׁל מִין אַחֲרֵי רַבִּי שְׁמַעַן אָמָר אֶחָד זְרוּעַ פְּשַׁתּוֹן וְאֶחָד כָּל
הַמִּינֵּן רַבִּי יוֹסֵי אָמָר אֶחָד בְּאַמְצָע שְׁדָהוּ מוֹתָר לְבַדּוֹ
בְּתְּלִם שֶׁל פְּשַׁתּוֹן:

ח אֵין סֻמְכֵין לְשָׂדָה תִּבְואָה חַרְדָּל וְחַרְיעַ אֶבֶל סֻמְכִים
לְשָׂדָה יְרֻקּוֹת חַרְדָּל וְחַרְיעַ וְסֻמְךָ לְבָורָה וְלְגַנְבָּה
וְלְדַרְךָ וְלְגַדֵּר שְׁהָוָא גְּבוֹהָ עַשְׂרָה טְפַחִים וְלְחַרְץ שְׁהָוָא
עַמּוֹק עַשְׂרָה וְרַחֲבָה אַרְבָּעָה וְלֹאֵילֵן שְׁהָוָא מַסְךָ עַל
הָאָרֶץ וְלֹסְלָעַ שְׁהָוָא גְּבוֹהָ עַשְׂרָה וְרַחֲבָה אַרְבָּעָה:

ט הַרְזָחָה לְעֹשָׂות שְׁדָהוּ. קְרֵחָת קְרֵחָת מִבְּלֵ מִין. עֹזֶשֶׁה עֲשָׂרִים וְאֶרְבֻּעָה קְרֵחָת לְבֵית סָאהֶ. מִקְרֵחָת לְבֵית רָזְבָּעֶ. וּזְרוּעַ בְּתֹכֶה כֹּל מִין שְׁיַרְצָה. הִיְתָה קְרֵחָת אַחַת אוֹ שְׁתִים. זְרוּעַמ்ְ חֲרְדָל. שֶׁלֶשׁ לֹא יְזַרְעַם חֲרְדָל. מִפְנֵי שְׁהָיָה נְרָאִית כְּשֶׁדָּה חֲרְדָל. דְּבָרֵי רַבִּי מַאיָּר. וְחַכְמִים אֲוֹמְרִים תְּשַׁע קְרֵחָת מִוְתָרֹת. עַשֶּׁר אֲסּוֹרֹת. רַבִּי אַלְיעָזֶר בָּנוּ יַעֲקֹב אָוֹמֵר אֲפִילוֹ כֹּל שְׁדָהוּ בֵּית בּוֹרֶ. לֹא יַעֲשֶׂה בְּתֹכֶה. חוֹז מִקְרֵחָת אַחַת:

כֹּל שְׁהָוָא בְּתֹזֵךְ בֵּית רָזְבָּעֶ. עוֹלָה בְּמִדָּת בֵּית רָזְבָּעֶ. אֲכִילָת הַגְּפֹן וְהַקְּבָרָה וְהַסְּלָעָה. עוֹלֵין בְּמִדָּת בֵּית רָזְבָּעֶ. תְּבוֹאָה בְּתִבְוֹאָה בֵּית רָזְבָּעֶ. יַרְקָ בַּיַּרְקָ שְׁשָׁה טְפַחִים. תְּבוֹאָה בַּיַּרְקָ. יַרְקָ בְּתִבְוֹאָה. בֵּית רָזְבָּעֶ. רַבִּי אַלְיעָזֶר אָוֹמֵר יַרְקָ בְּתִבְוֹאָה שְׁשָׁה טְפַחִים:

א תְּבוֹאָה נוֹטָה עַל גַּבֵּי תְּבוֹאָה. יַרְקָ עַל גַּבֵּי יַרְקָ. תְּבוֹאָה עַל גַּבֵּי יַרְקָ. יַרְקָ עַל גַּבֵּי תְּבוֹאָה. הַכְּלָל מוֹתָר. חוֹז מִדְלָעָת יוֹנִית. רַבִּי מַאיָּר אָוֹמֵר אֶף הַקְשֹׁות וְפֹזֶל הַמִּצְרִי. וּרְאוֹאָה אֲנִי אֶת דְּבָרֵיכֶם מִדְבָּרִי:

פרק ג

עֲרוֹגָה שְׁהִיא שֶׁשֶּׁה טַפְחִים עַל שֶׁשֶּׁה טַפְחִים. זָרְעִים בְּתֻזְבָּה חַמְשָׁה וְעֲרוֹגָןִים. אַרְבָּעָה בְּאַרְבָּעָה רוחות הַעֲרוֹגָה. וְאַחַד בְּאַמֵּצָעַ. הִיה לְהָגְבּוֹל גְּבוֹהָ טַפְחָה. זָרְעִין בְּתֻזְבָּה שֶׁלְשָׁה עָשָׂר. שֶׁלְשָׁה עַל כָּל גְּבוֹל גְּבוֹל. וְאַחַד בְּאַמֵּצָעַ. לֹא יַטְעַ רָאשׁ הַלְּפָת בְּתוֹךְ הַגְּבוֹל. מִפְנֵי שְׁהִוָּא מִמְלָאָהוּ. רַבִּי יְהוֹדָה אָוֹمֵר שֶׁשֶּׁה בְּאַמֵּצָעַ:

ב' כָּל מֵין זָרְעִים אֵין זָרְעִין בְּעֲרוֹגָה. וּכָל מֵין יְרֻקּוֹת זָרְעִין בְּעֲרוֹגָה. חֲרַדְלָן אַפְוּגִים הַשׁוֹפִין מֵין זָרְעִים. אַפְוּגִים הַגְּמַלְנִים מֵין יְרֻקָּה. גְּבוֹל שְׁהִיה גְּבוֹהָ טַפְחָה וְנִתְמַעַט. פְּשָׁרֶת. שְׁהִיה בְּשִׁיר מִתְחַלְתָּזָה. הַתְּלָם וְאַמְתָּה הַמִּים שְׁהָם עַמּוֹקִים טַפְחָה. זָרְעִים לְתוֹכוֹ שֶׁלְשָׁה וְעֲרוֹגָן. אַחַד מִפְאָן וְאַחַד מִפְאָן. וְאַחַד בְּאַמֵּצָעַ:

ג' הִיה רָאשׁ תּוֹר יְרֻק נְבָנָס לְתוֹךְ שְׁדָה יְרֻק אַחֲר מִוְתָר. מִפְנֵי שְׁהָזָא נְרָאָה בְּסֹוף שְׁדָהוֹ הִיה שְׁדָהוֹ זְרוּעהַ יְרֻק. וּ הוּא מַבְקָשׁ לַטְעַ בְּתֻזְבָּה. שְׁוֹרָה שֶׁל יְרֻק אַחֲר. רַבִּי יְשַׁמְּעוּאלָן אָוֹמֵר עד שְׁהָא הַתְּלָם מִפְלָשָׁה. מִרָּאשׁ הַשְּׁדָה וְעַד רָאשׁוֹ. רַבִּי עַקְיבָּא אָוֹמֵר אַרְך שֶׁשֶּׁה טַפְחִים וּרוֹחַב מְלוֹאוֹ. רַבִּי יְהוֹדָה אָוֹמֵר רֹחַב בָּמְלָא רֹחַב הַפְּרָסָה:

ד' הַנוּטָע שְׁתִּי שְׁוֹרוֹת שֶׁל קְש׋וֹאַיִן. שְׁתִּי שְׁוֹרוֹת שֶׁל דְּלוּעִים. שְׁתִּי שְׁוֹרוֹת שֶׁל פּוֹל הַמִּצְרִי. מִוְתָר. שְׁוֹרָה שֶׁל קְש׋וֹאַיִן. שְׁוֹרָה שֶׁל דְּלוּעִים. שְׁוֹרָה שֶׁל פּוֹל הַמִּצְרִי אַסּוֹר.

שׂוֹרָה שֶׁל קְשֻׁוָּאִין. שׂוֹרָה שֶׁל דָלוּעִים. שׂוֹרָה שֶׁל פּוֹל הַמְּצֵרִי. וּשׂוֹרָה שֶׁל קְשֻׁוָּאִים. רַבִּי אַלְיעָזָר מִתְיָר. וְחַכּוּמִים אֲוֹסְרִין:

ה נוֹטַע אָדָם קִישוֹת וְדַלְעָת לְתוֹךְ גּוֹמָא אַחַת. וּבַלְבָד שְׁתַהְאَا זוֹ נוֹטַה לְאַצְדֵה זוֹ. וּזוֹ נוֹטַה לְאַצְדֵה זוֹ. (וּנוֹטַה שְׁעַר שֶׁל זוֹ לְכָאן. וּשְׁעַר שֶׁל זוֹ לְכָאן. שְׁבֵל מַה שְׁאָסְרוּ חַכּוּמִים לֹא גִזְרוּ אֶלָא מִפְנֵי מִראַית הַעֲזָן):

וְהִתְהַשֵּׁדָהוּ זְרוּעָה בָּצְלִים. וּמַבְקֵשׁ לְטַעַם בְּתוֹכָה שׂוֹרָות שֶׁל דָלוּעִים. רַבִּי יִשְׁמָעָאֵל אָזֶר עֹזֶר שְׁתִי שׂוֹרָות וּנוֹטַע שׂוֹרָה אַחַת. וּמַגִּיחַ קִמְתָה בָּצְלִים בְּמִקּוֹם שְׁתִי שׂוֹרָות. וּעֹזֶר שְׁתִי שׂוֹרָות וּנוֹטַע שׂוֹרָה אַחַת. רַבִּי עַקְיבָּא אָזֶר עֹזֶר שְׁתִי שׂוֹרָות. וּנוֹטַע שְׁתִי שׂוֹרָות. וּמַגִּיחַ קִמְתָה בָּצְלִים בְּמִקּוֹם שְׁתִי שׂוֹרָות. וּעֹזֶר שְׁתִי שׂוֹרָות. וּנוֹטַע שְׁתִי שׂוֹרָות. וּמַגִּיחַ קִמְתָה בָּצְלִים שׂוֹרָות. וְחַכּוּמִים אָזֶרְמִים אָמַן אֵין בֵין שׂוֹרָה לְחַבְרָתָה שְׁתִים עַשְׂרָה אַמְּהָ. לֹא יִקְיִים אֶת הַזָּרָע שֶׁל בְּנָתִים:

וְדַלְעָת בִּירָק בִּירָק. וּבְתַבּוֹאָה נוֹתְנִין לָהּ בֵּית רַזְבָּע. הַתְהַשֵּׁדָהוּ זְרוּעָה תַּבּוֹאָה. וּמַבְקֵשׁ לְטַעַם לְתוֹכָה. שׂוֹרָה שֶׁל דָלוּעִין. נוֹתְנִין לָהּ לְעַבּוֹדָתָה שְׁשָׁה טֶפְחִים. וְאִם הַגְּדִילָה יַעֲקֹר מַלְפְּנִיה. רַבִּי יוֹסֵי אָזֶר נוֹתְנִין לָהּ לְעַבּוֹדָתָה אֶרְבָּע אַמּוֹת. אָמְרוּ לוּ הַתְּחִמֵּר זוֹ מִן הַגְּפַנְןָן. אָמַר לְהֽוּ מְצִינָנוּ שְׁזֹזְחַמּוּרָה מִן הַגְּפַנְןָן. שְׁלַגְפַּנְןָן יְחִידִית נוֹתְנִין לָהּ לְעַבּוֹדָתָה שְׁשָׁה טֶפְחִים. וּלְדַלְעָת יְחִידִית נוֹתְנִין לָהּ בֵּית רַזְבָּע. רַבִּי מַאֲיר

אומר משום רבי יeshme'el כל שלשה דלוין בבית סאה.
לא יביא זרע לתוך בית סאה. רבי יוסי בן החוטף אפרתי אמר משום רבי יeshme'el כל שלשה דלוין בבית כור.
לא יביא זרע לתוך בית כור:

פרק ד

קורתה הברים. בית שמאי אומרים ארבע ועשרים אמות. ובית הלל אומרים שש עשרה אמה.
מחול הברים. בית שמאי אומרים שש עשרה אמה. ובית הלל אומרים שתים עשרה אמה. ואיזו קורתה הברים.
ברם שחרב מאמצעו. אם אין שם שש עשרה אמה. לא יביא זרע לשם. והוא שש עשרה אמה. ננתן לה עבודה. וזרע את המותר:

ב' אי זו היא מחול הברים. בין ברם לגדר. אם אין שם שתים עשרה אמה. לא יביא זרע לשם. והוא ששים עשרה אמה. ננתן לו עבודה. וזרע את המותר:

ג' רבי יהודה אומר אין זה אלא גדר הברים. ואי זה הוא מחול הברים. בין שני הברים. ואי זה הוא גדר שהוא גבוה עשרה טפחים. ותריע ששה עמק עשרה ורחב ארבעה:

ד' מחייבת הקנים. אם אין בין קנה לחבריו שלשה טפחים כדי שיבנש הגדי. הרי זו בחייבת. וגדר שנפרק עד עשר

אמות הָרִי הִיא בְּפַתְחָ. יִתֶּר מִמֶּן בְּנֵגֶד הַפְּרִצָּה אֲסּוֹר. נִפְרְצָו בּוֹ פְּרִצּוֹת הַרְבָּה. אִם הַעֲומֵד מְרֻבָּה עַל הַפְּרוֹזִים מוֹתֵר. וְאִם הַפְּרוֹזִים מְרֻבָּה עַל הַעֲומֵד בְּנֵגֶד הַפְּרִצָּה אֲסּוֹר:

הַנּוֹטֵעַ שׂוֹרָה שֶׁל חַמֵּשׁ גְּפֻנִים. בֵּית שְׁמָאי אָמְרִים בָּרָם. וּבֵית הַלְּל אָמְרִים אֵינוֹ בָּרָם. עַד שֵׁיחָו שֶׁם שְׁתִי שׂוֹרוֹת. לְפִיכָּךְ הַזּוּרָע אֶרְבָּע אַמּוֹת שְׁבָכָרִים. בֵּית שְׁמָאי אָמְרִים קָדְשׁ שׂוֹרָה אַחַת. וּבֵית הַלְּל אָמְרִים קָדְשׁ שְׁתִי שׂוֹרוֹת:

הַנּוֹטֵעַ שְׁתִים בְּנֵגֶד שְׁתִים. וְאַחַת יוֹצֵאת זָנָב. הָרִי זָה בָּרָם. שְׁתִים בְּנֵגֶד שְׁתִים וְאַחַת בְּנֵתִים. או שְׁתִים בְּנֵגֶד שְׁתִים. וְאַחַת בְּאַמְצָעָ אֵינוֹ בָּרָם. עַד שֵׁיחָו שְׁתִים נֶגֶד שְׁתִים. וְאַחַת יוֹצֵאת זָנָב:

הַנּוֹטֵעַ שׂוֹרָה אַחַת בְּתוֹךְ שְׁלוֹ. וּשׂוֹרָה אַחַת בְּתוֹךְ שֶׁל חַבִּירוֹ. וַדְרֵךְ הַיְיחִיד וַדְרֵךְ הַרְבִּים בְּאַמְצָעָ. וַגְּדֵר שְׁהָוָא נֶמוֹד מְעִשְׂרָה טְפִחִים הָרִי אֶלְוּ מְצֻטְרָפּוֹת. גְּבוֹהָ מְעִשְׂרָה טְפִחִים אֵין מְצֻטְרָפּוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אָמֵר אֵם עַרְסָן מַלְמָעָלה הָרִי אֶלְוּ מְצֻטְרָפּוֹת:

הַנּוֹטֵעַ שְׁתִי שׂוֹרוֹת. אִם אֵין בֵּינֵיכֶם שְׁמוֹנָה אַמּוֹת לֹא יְבִיא זָרָע לְשֶׁם. הִיו שְׁלֹשׁ. אִם אֵין בֵּין שׂוֹרָה לְחַבְּרָתָה שְׁשׁ עִשְׂרָה אַמָּה. לֹא יְבִיא זָרָע לְשֶׁם. רַבִּי אַלְיעָזָר בֶּן יַעֲקֹב אָמֵר מִשּׁוּם חַנְנָה בֵּן חַכִּינָא אֲפִילוּ חַרְבָּה הָאַמְצָעִית. וְאֵין בֵּין שׂוֹרָה לְחַבְּרָתָה שְׁשׁ עִשְׂרָה אַמָּה. לֹא

יביא זרע לשם שאלו מתחילה נטען היה מותר בשמונה אמות:

ט הנוטע את בָּרְמוֹ עַל שֵׁשׁ עִשְׂרָה (אמה) יש עשרה אמה. מותר להביא זרע לשם אמר רבי יהודה מעשה באצלמו. באחד שגטע את בָּרְמוֹ עַל שֵׁשׁ עִשְׂרָה. יש עשרה אמה. והיה הופך שער שתי שורות לצד אחד. וזרע את הניר. ובשנה האחרת היה הופך את השער למקום אחר וזרע את הבור. ובא מעשה לפניו חכמים וחתירו. רבי מאיר ורבי שמואל אומרים אף הנוטע את בָּרְמוֹ עַל (שמונה אמות מותר):

פרק ה

כָּרֶם שְׁחִירֶב. אֲם יִשׁ בּוֹ לְלַקְטָה עִשְׂרָה גְּפִנִים לְבֵית סָאה. ונטועות בהלכתי. הרי זה נקרא כָּרֶם דָל. כָּרֶם (dal) שהוא נטווע ערבי. אם יש בו לבינו שתים בוגד שלוש. הרי זה כָּרֶם. ואם לאו אינו כָּרֶם. רבי מאיר אומר הואיל והוא נראה בתבנית הכרמים. הרי זה כָּרֶם:

ב כָּרֶם שְׁהוּא נַטוּעַ עַל פְּחוֹת מִאַרְבַּע אַמּוֹת. רַבִי שְׁמָעוֹן אָוֹמֵר אַינּוּ כָּרֶם. וחכמים אומרים כָּרֶם. ורואין את האמצעיות. באלו אין:

ג חרץ שהוא עובר בכָּרֶם. عمוק עשרה ורחב ארבעה. רבי אליעזר בן יעקב אומר אם היה מפלש מראש הכרם

ועד סוף. הרי זה נראה בין שני כרמים וזרעים בתוכו. ואם לאו הרי הוא בכתה והגת שביברם עמויקה עשרה ורבחה ארבעה. רבי אליעזר אומר זרעים בתוכה ותבמים אסרים. שומירה שביברם גבואה עשרה ורבחה ארבעה זרעים בתוכה. ואם היה שער כותש אסור:

ג' גפן שהיא נטועה בכת או בנקע. נותנן לה עבודה וזרע את המותר. רבי יוסי אומר אם אין שם ארבע אמות לא יביא זרע לשם. והבית שביברם זרעים בתוכו:

ה' הנוטע ירק בכרם או מקיים. הרי זה מקדש ארבעים וחמש גפניים. (אימתי) בזמן שהיא נטוועות על ארבע ארבע. או על חמיש חמיש. היו נטוועות על שיש שיש. או על שבע שבע. הרי זה מקדש שיש עשרה אמה לכל רוח. עגולות ולא מרבעות:

ו' הרואה ירק בכרם ואמר. בשאגיע לו אלקטנו מותר. בשאגוז אלקטנו. אם הוסיף במאותים אסור:

ז' היה עובר בכרם ונפל ממנה זרעים. או שייצאו עם הזרלים או עם המים. הזרע ושרתו הרוח לאחורי מותר. שרתו הרוח לפניו. רבי עקיבא אומר אם שעשבים יופך. ואם אביב נפוץ. ואם הביאה דגון תדלק:

ט' המקאים קוצים בכרם. רבי אליעזר אומר קדש. ותבמים אומרים לא קדש. אלא דבר שבמזהו מקיימים. האirus

וְהַקִּיסָּס. וְשׂוֹשָׁנָת הַמֶּלֶךְ. וְכָל (מיין) זָרֻעִים. אֵין כָּלָאים בְּכֶרֶם. הַקְּנָבָז. רַבִּי טִרְפּוֹן אֹמֵר אֵינוֹ כָּלָאים. וְחַכְמִים אֹמְרִים כָּלָאים. וְהַקְּנָרָס כָּלָאים בְּפֶרֶם:

פרק ו'

א יְהוָה עָרִיס. הַנּוֹטֵעַ שׂוֹרָה שֶׁל חַמְשׁ גַּפְנִים. בַּצְדָּה הַגְּדָר. שֶׁהָוָא גָּבוֹהַ עֲשָׂרָה טְפַחִים. או בַּצְדָּה חֲרֵץ. שֶׁהָוָא עַמְוקָה עֲשָׂרָה טְפַחִים וּרוֹחֵב אַרְבָּעַ. נוֹתְנֵין לוֹ עַבּוֹדָתוֹ אַרְבָּעַ אַמּוֹת. בֵּית שְׁמָאי אֹמְרִים מִזְדִּין אַרְבָּעַ אַמּוֹת מַעֲקֵר הַגַּפְנִים לְשָׁדָה. נִבְּית הַלְּלָא אֹמְרִים מִן הַגְּדָר לְשָׁדָה. אָמֵר רַבִּי יְזָהָר בֶּן נוֹרִי. טֹעַנְיוֹ כָּל הָאֹמְרִים בֶּן. אֶלָּא אִם יֵשׁ שֶׁם אַרְבָּעַ אַמּוֹת מַעֲקֵר גַּפְנִים וּלְגָדָר. נוֹתְנֵין לוֹ אֶת עַבּוֹדָתוֹ. וּזְרֹעַ אֶת הַמוֹּתָר. וּכְמָה הִיא עַבּוֹדָת הַגַּפְן. שֶׁשָּׁה טְפַחִים לְכָל רַוחַ. רַבִּי עַקְיבָּא אֹמֵר שֶׁלְשָׁה:

ב עָרִיס שֶׁהָוָא יְזָהָר מִן הַמִּדְرָגָה. רַבִּי אַלְיעָזֶר בֶּן יַעֲקֹב אֹמֵר אֶם עוֹמֵד בָּאָרֶץ וּבָוֹצֵר אֶת כָּלֹז. הַרְיָה זֶה אֹסֵר אַרְבָּעַ אַמּוֹת בְּשָׁדָה. וְאֶם לֹא אֵינוֹ אֹסֵר אֶלָּא בְּנִגְדוֹ. רַבִּי אַלְיעָזֶר אֹמֵר אֶף הַנּוֹטֵעַ אֶחָת בָּאָרֶץ וְאֶחָת בְּמִדְרָגָה. אֶם גָּבוֹהַ מִן הָאָרֶץ עֲשָׂרָה טְפַחִים אֵינָה מַצְטְּרָפָת עַמְּה. וְאֶם לֹא הַרְיָה זֶה מַצְטְּרָפָת עַמְּה:

ג הַמְּדָלָה אֶת הַגַּפְן עַל מִקְצָת אֲפִיפִירּוֹת. לֹא יָבִיא זָרָע אֶל תְּחַת הַמוֹּתָר. וְאֶם הָבִיא לֹא קְדַשׁ. וְאֶם הַלְּךָ הַחֲדָש אָסֹור. וּבֶן הַמְּדָלָה עַל מִקְצָת אַלְוִין סָרָק:

ד הגדלה את הגפן על מקצת אילן מאכל. מתר להבאי
זרע אל תחת המותר. אם הלק החדש יחיזרנו מעשה
שהleck רבי יהושע אצל רבי ישמעאל לכפר עזיז. והראهو
גפן מולדת על מקצת תאנה אמר לו מה אני להבאי זרע
אל תחת המותר. אמר לו מותר. והעלחו משם לבית
המגינה. והראהו גפן שהוא מולדת על מקצת הקורה.
וסדין של שקמה. ובו קורות הרבה. אמר לו תחת הקורה
זו אסור. והשאר מותר:

ה איזה אילן סרק. כל שאיןו עוזה פירות. רבי מאיר
אומר הכל אילן סרק. חוץ מן הזית והתאננה. רבי יוסי
אומר כל שאין במוּהו נוטען שדות שלמות. הרי זה אילן
סרק:

ו פסקי ערים שמונה אמות ועוז. וכל מדות שאמרו
חכמים בכרכם אין בהם ועוז. חוץ מפסקין ערים. אלו הן
פסקין ערים. ערים שהרב מאמצאו. ונשתירו בו חמיש
גפנים מכאן וחמש גפנים מכאן. אם יש שם שמונה
אמות לא יביא זרע לשם. שמונה אמות ועוז. נותרין לו
כדי עבזתו. וזרע את המותר:

ז ערים שהוא יוצא מן הכלול מתוך הקון ובכללה. נותרין
לו עבזתו וזרע את המותר. רבי יוסי אומר אם אין שם
ארבע אמות. לא יביא זרע לשם:

ח הַקְנִים הַיּוֹצְאִים מִן הָעָרִים . וְחַס עַלְיָהֶם לְפָסְקוֹן . בְּגַדֵּן
מוֹתָר . עֲשָׂאָה כִּדִּי שִׁיהְלֵד עַלְיָהָו הַחְדֵשׁ אָסּוֹר :

ט הַפְּרָח הַיּוֹצָא מִן הָעָרִים . רֹזֵין אוֹתוֹ כִּאֵלֹה מִטוּטָלה
תַּלְוִיה בָּו . בְּגַדֵּן אָסּוֹר . וּכְן בְּדִילִית . הַמּוֹתָח זְמוֹרָה מַאיְלָן
לֹאִילָן תַּחַתְּיָה אָסּוֹר . סְפָקָה בְּחַבֵּל אֹז בְּגַמִּי . תַּחַת הַסְּפָוק
מוֹתָר . עֲשָׂאָה כִּדִּי שִׁיהְלֵד עַלְיוֹ הַחְדֵשׁ אָסּוֹר :

פרק ז

הַמְּבָרֵיך אֶת הַגָּפָן בְּאֶרֶץ . אָם אֵין עַפְרָה עַל גַּבָּה שֶׁלְשָׁה
טֶפְחִים . לֹא יְבִיא זְרֻע עַלְיָה . אֲפִילוּ הַבְּרִיכָה
בְּדִלְעָת אֹז בְּסִילּוֹן . הַבְּרִיכָה בְּסֶלֶע . אֲף עַל פִּי שֶׁאֵין עַפְרָה
עַל גַּבָּה אֶלָּא שֶׁלְשׁ אַצְבָּעוֹת . מוֹתָר לְהַבִּיא זְרֻע עַלְיָה .
הַאֲרֶבֶּה שְׁבָגְפָן . אֵין מַזְדִּין לָה אֶלָּא מִן הַעִיקָּר הַשְׁנִי :

בּ הַמְּבָרֵיך שֶׁלְשׁ גַּפְנִים וּעֲקָרֵיהם נְגָרָאים . רַבִּי אַלְיעָזָר
בָּר צְדוֹק אֹוֹמֵר אָם יִש בֵּינֵהֶם מִאַרְבָּע אַמּוֹת וּנְדַע
שְׁמוֹנָה . הַרִּי אֵלֹה מִצְטְּרָפּוֹת . וְאָם לֹא אֵין מִצְטְּרָפּוֹת .
גַּפְן שִׁיבְשָׁה . אַסּוֹרָה וְאַיִנָּה מִקְדְּשָׁת . רַבִּי מַאיְר אֹוֹמֵר אֲף
צָמֵר גַּפְן אָסּוֹר וְאַיִנָּה מִקְדְּשׁ . רַבִּי אַלְיעָזָר בָּר צְדוֹק אֹוֹמֵר
מִשְׁמוֹ . אֲף עַל גַּבָּי הַגָּפָן אָסּוֹר וְאַיִנָּה מִקְדְּשׁ :

גּ אֵלֹה אֹסְרֵין וְלֹא מִקְדְּשֵׁין . מוֹתָר חַרְבוֹן הַכְּרָם . מוֹתָר
מַחְזָל הַכְּרָם . מוֹתָר פָּסְקֵי עָרִיס . מוֹתָר אַפִּיפְרָזָת . אֶבְל

תחת הגוף ועובדות הגוף. וארבע אמות שבערים. הרי אלו:
מקדשות:

ד' המסביר את גפנו על גבי תבואהתו של חבירו. הרי זה קדש וחייב באחריותו. רבי יוסי ורבי שמעון אומרים אין אדם מקדש דבר שאינו שלו:

ה' אמר רבי יוסי מעשה באחד שזרע את ברמו בשבייתו. ובא מעשה לפניו רבי עקיבא. ואמר אין אדם מקדש דבר שאינו שלו:

ו' האנਸ שזרע את הברים ויצא מלפניו. קוצרו אפיקו במועד עד כמה הוא נזון לפועלים עד שלישי. יתר מכאן קוצר בדרכו והולך. אפיקו לאחר המועד מאימתי הוא נקרא אנס משישקע:

ז' הרוח שעילעה את הגוף על גבי תבואה יגדור מיד. אם ארעוঅন্স. מותר תבואה שהיא נוטה תחת הגוף. וכן בירק. מחזיר ואיןו מקדש. מאימתי תבואה מתקדשת. משתשראש. וענבים משיעשע בפול הלבן. תבואה שישבה כל ערקה. וענבים شبשו כל ערכו. אין מקדשות:

ח' עציץ נקוב מקדש בכרים. ושיינו נקוב אינו מקדש. ורבי שמעון אומר זה וזה אסרים ולא מקדשין. המעביר עציץ נקוב בכרים. אם הוסיף במאתים אסור:

פרק ח

כָּלְאֵי הַכְּרָם אֲסּוּרִין מַלְוֹרֹעַ וּמַלְקִים וְאֲסּוּרִין בְּהַנֶּאָה.
כָּלְאֵי זָרָעִים אֲסּוּרִין מַלְוֹרֹעַ וּמַלְקִים וְמוֹתָרִין
בְּאֲכִילָה וְכָל שְׁבֵן בְּהַנֶּאָה. כָּלְאֵי בְּגִדִּים מוֹתָרִין בְּכָל
דָּבָר וְאֵין אֲסּוּרִין אֶלָּא מַלְבָּשׂ. כָּלְאֵי בְּהַמָּה מוֹתָרִים
לְגַדֵּל וּלְקִים וְאֵין אֲסּוּרִים אֶלָּא מַלְהַרְבִּיעַ. כָּלְאֵי בְּהַמָּה
אֲסּוּרִים זוּ בָּזָה:

ב בְּהַמָּה עִם בְּהַמָּה וְחַיָּה עִם חַיָּה. בְּהַמָּה עִם חַיָּה.
וְחַיָּה עִם בְּהַמָּה טְמֵאהָ עִם טְמֵאהָ וְטְהוֹרָה עִם טְהוֹרָה.
טְמֵאהָ עִם טְהוֹרָה וְטְהוֹרָה עִם טְמֵאהָ אֲסּוּרִין לְחַרְושׁ
וְלִמְשֹׁוד וְלְהַנְּגִינָה:

ג המְנִיחִיג סּוֹפֵג אֶת הַאֲרֶבֶעים וְהַיּוֹשֵׁב בְּקָרְזָן סּוֹפֵג אֶת
הַאֲרֶבֶעים רַבִּי מַאֲיר פּוֹטֵר וְהַשְׁלִישִׁית שֶׁהִיא קְשׁוֹרָה
לְרִצּוּוֹת אֲסּוּרָה:

ד אֵין קוֹשְׁרִין אֶת הַסּוֹס לֹא לְצַדְדֵי הַקָּרְזָן וְלֹא לְאַחֲרֵי
הַקָּרְזָן וְלֹא אֶת הַלְּבָדָקָם לְגִמְלִים רַבִּי יְהוּדָה אָזֶם בְּלַ
הַנוֹּלְדִים מִן הַסּוֹס אֶף עַל פִּי שְׁאָבִיהוּ חַמּוֹר מִתְּרִין זוּ
עִם זוּ וְכַנְּהַנוֹּלְדִים מִן הַחַמּוֹר אֶף עַל פִּי שְׁאָבִיהם סּוֹס
מִתְּרִין זוּ עִם זוּ אֶבֶל הַנוֹּלְדִים מִן הַסּוֹס עִם הַנוֹּלְדִים
מִן הַחַמּוֹר אֲסּוּרִים זוּ עִם זוּ:

ה הַפְּרוֹטִיזֶת אֲסּוֹרָות וְהַרְמֵד מִתְּרָ. וְאַחֲרֵי הַשְׁדָה חַיָּה רַבִּי יוֹסֵי אָזֶם מִתְּמָאוֹת בְּאֶהָל כְּאֶדֶם הַקּוֹפֵד וְחוֹלְדָת הַסְּנִים חַיָּה חִילְדָת הַסְּנִים רַבִּי יוֹסֵי אָזֶם בֵּית שְׁפָמָי אָזֶם רַמְרִים מִתְּמָא בְּזִית בְּמִשְׁא וּבְעַדְשָׁה בְּמֶגֶע:

ו שׂוֹר בֶּר מִין בְּהַמָּה וְרַבִּי יוֹסֵי אָזֶם מִין חַיָּה כֶּלֶב מִין חַיָּה רַבִּי מַאֲיר אָזֶם מִין בְּהַמָּה הַחֲזִיר מִין בְּהַמָּה הַעֲרוֹז מִין חַיָּה הַפִּיל וְהַקּוֹרֵף מִין חַיָּה וְאֶדֶם מִתְּרָ עִם כָּלָם לְמַשּׂוֹךְ וּלְחַרְזָשׁ (ולהניג):

פרק ט

אֵין אָסּוֹר מִשּׁוֹם כָּלָאים אֶלָּא צָמָר וּפְשָׁתִים וְאֵינוֹ מִתְּמָא בְּנִגְעִים אֶלָּא צָמָר וּפְשָׁתִים אֵין הַכְּהַנִּים לְזַבְשֵׁין לְשִׁמְשׁ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ אֶלָּא צָמָר וּפְשָׁתִים צָמָר גִּמְלִים וְצָמָר רְחִילִים שְׁטַרְפֵּן זֶה בְּזֶה אֶם רֹוב מִן הַגִּמְלִים מִתְּרָ וְאֶם רֹוב מִן הַרְחָלִים אָסּוֹר מִחְצָה לְמִחְצָה אָסּוֹר וְכֵן הַפְּשָׁתָן וְהַקְּנֻבוֹס שְׁטַרְפֵּן זֶה בְּזֶה:

ב הַשִּׁירִים וְהַכְּלָד אֵין בָּהֶם מִשּׁוֹם כָּלָאים אֶבֶל אָסּוֹרים מִפְנֵי מְرָאִית הַעִינִים הַכְּרִים וְהַכְּסָתוֹת אֵין בָּהֶם מִשּׁוֹם כָּלָאים וּבְלִבְדֵּק שֶׁלֹּא יְהִי בְּשֶׁרֶן נֹגֵעַ בָּהֶם אֵין עַרְאי לְכָלָאים וְלֹא יְלַבֵּשׁ כָּלָאים אֶפְיוֹלוֹ עַל גַּבְיוֹ עַשְׂרָה אֶפְיוֹלוֹ לְגַנּוּב אֶת הַמִּכְסָ:

ג' מטפחות היניהם. מטפחות הספרים. מטפחות הספרג.
אין בהם משום כללאים. רבי אליעזר אוסר. ומטפחות
הספרים. אסורות משום כללאים:

ד' תכרי כי המת ומרדעת של חמוץ. אין בהם משום
בכלאים. לא יתנו מרדעת על כתפו. אפילו להוציא עלייה
זבל:

ה' מוכרי כסות. מוכרי קדרון. ובלבד שלא יתבוננו.
בחמפה. מפני החמפה. ובגשםים. מפני הגשםים. והצנועים
מפשילין במקל לאחוריהם:

ו' תופרי כסות. תופרי קדרון. ובלבד שלא יתבוננו בחמפה.
MPI ני החמפה. ובגשםים. מפני הגשםים. והצנועים תופרי
בארכן:

ז' הבריסין והברדסין. והדלמטיקין. ומגעלות הפינון. לא
ילבש בהן עד שיבדק. רבי יוסף אומר הרים מחוזף
הם וממדינות הים. אין עריכים בדיקה. מפני שחוקתו
בקנבס. ומגעל של זרד אין בו משום כללאים:

ח' אין אסור משום כללאים אלא טווי וארוג. שנאמר לא
תלבש שעטני. דבר שהויא שוע טווי ונוז. רבי שמעון בן
אליעזר אומר נלוז. ומלייז הוא את אביו شبשים עלייו:

ט' לבדים אסורים מפני שהם שועים. פיו של צמר בשול
פשתן אסור. מפני שהם חזרין בארכיג. רבי יוסף אומר

מִשְׁיחָה שֶׁל אַרְגָּמָן אֲסֻרוֹת. מִפְנֵי שַׁהוּא מַזְלָל עַד שֶׁלָּא
קוֹשֵׁר. לֹא יַקְשֹׁר סַרְט שֶׁל צַמְר בְּשֶׁל פְּשַׁתְּן לְחִגּוֹר בּוֹ
אֶת מְתַנְּיוֹ. אֶפְעַל פִּי שְׁהָרְצֹועָה בְּאֶמְצָעָה:

אותות הַגְּרָדִין ואותות הַפּוּבְּסִין אֲסֻרוֹת מִשּׁוּם כָּלָאִים.
הַתּוֹכֵף תְּכִיפָּה אַחַת אֵינָה חֲבוּר וְאֵין בָּה מִשּׁוּם כָּלָאִים.
וְהַשׂוֹמְטָה בְּשַׁבְּתָ פְּטוּר. עַשְ׈ה שְׁנִי רָאשִׁיה לְצַד אַחֲד.
חֲבוּר וַיֵּש בָּה מִשּׁוּם כָּלָאִים. וְהַשׂוֹמְטָה בְּשַׁבְּתָ חַיְבָן.
רַבִּי יְהוֹדָה אָוֹمֵר עַד שִׁישְׁלָש. הַשְׁק וְהַקְפָּה מִצְטְּרָפִין
לְכָלָאִים: סָלִיק

מסכת שביעית

פרק א

עד אימתי חורשין בשדה האילן ערבות שביעית. בית שמאלי אומרים כל זמן שהוא יפה לפרי ובית הלל אומרים עד העצרת וקורובין דברי אלו להיות בדברי אלא:

ב' איזהו שדה האילן. כל שלשה אילנות לבית סאה. אם רואין לעשות בפר דבלה. של שישים מנה באיטלקוי. חורשים כל בית סאה בשבילן. פחות מכאן אין חורשין להם אלא מלא האורה. וסלו חוצה לו:

ג' אחד אילן סרק. ואחד אילן מאכל. רואין אותו באלו הם הانبאים. אם רואין לעשות בפר דבלה. של שישים מנה באיטלקוי. חורשין כל בית סאה בשבילן. פחות מכאן אין חורשין להן אלא לצרכו:

ד' היה אחד עוזה בפר דבלה ושנים אין עוזין. או שניים עוזין ואחד אינו עוזה. אין חורשין להן אלא לצרכן. עד שהיהו שלשה ועד תשעה. היינו עשרה. מעשרה ולמעלה. בין עוזין בין שאינו עוזין. חורשין כל בית סאה בשבילן. שנאמר בחריש ובקציר תשבות. אין צריד לומר חריש וקציר של שביעית. אלא חריש של ערבות שביעית שהוא נכנס בשביעית. וקציר של שביעית שהוא יוצא למוץאי

שביעית. רבי ישעיאוֹל אומר מה חרייש רשות אָף קציר רשות. יצא קציר העומר:

ה שלשה אילנות של שלשה אנשי הרי אלו מאטראפין. וחורשין כל בית סאה בשביבן. וכמה יהא בינהם. רבנן (שמעון בן) גמליאל אומר כדי שייהא הבקר עזב בבלוי:

ו עשר נטיעות מפוזרות בתוך בית סאה. חורשין כל בית סאה בשביבן. עד ראש השנה. היו עשויות שורה ומוקפות עטרה. אין חורשין להם אלא לצרכן:

ו הנטיעות והדלקים מאטראפין לתוך בית סאה. רבנן שמעון בן גמליאל אומר כל עשרה דלקיים לבית סאה. חורשין כל בית סאה עד ראש השנה:

ח עד אימתי נקראו נטיעות. רבי אלעזר בן עזריה אומר עד שיחולו. רבי יהושע אומר בת שבע שנים. רבי עקיבא אומר נטעה כמנה. אילן שנגטם והוציא חליפין. מטפח ולמטה בנטעה. מטפח ולמעלה באילן. דברי רבי שמעון:

פרק ב

עד אִמְתֵּחַ חֹרֶשִׁין בָּשְׂדָה לְבָנָן עֲרָב שְׁבִיעִית. עד שַׁתְּכִלָּה הַלִּichָה. כֹּל זֶמַן שְׁבִינִי אֲדָם חֹרֶשִׁין לְטֻעַ בַּמְקַשְׁאות וּבַמְּדֻלוֹת. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן נָתַת תּוֹרַת כָּל אָחָד וְאָחָד בְּיָדוֹ. אֶלָּא בָּשְׂדָה הַלְּבָנָן עַד הַפֶּסֶחֶת. וּבָשְׂדָה הַאִילָן עַד עַצְּרָת:

ב' מִזְבֵּלִין וּמִעֲדָרִין בַּמְקַשְׁאות וּבַמְּדֻלוֹת עַד רָאשׁ הַשָּׁנָה. וְכֵן בְּבֵית הַשְּׁלָחִים. מִזְבֵּלִין מִפְרָקִין מִאֲבָקִין מַעֲשָׂנִין עַד רָאשׁ הַשָּׁנָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָזֶם אָף נוֹטֵל הוּא אֶת הַעַלָּה מִן הַאֲשָׁפּוֹל בְּשְׁבִיעִית:

ג' מִסְקָלִין עַד רָאשׁ הַשָּׁנָה. מִקְרָסְמִין מַזְרָדִין מִפְסָלִין עַד רָאשׁ הַשָּׁנָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָזֶם בְּזַרְוָדָה וּבְפַסּוֹלָה שֶׁל חַמִּישִׁית כַּذֶּל שְׁשִׁית. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָזֶם כֹּל זֶמַן שְׁאַנִי רְשָׁאִי בְּעַבּוֹדַת הַאִילָן רְשָׁאִי אָנִי בְּפַסּוֹלוֹ:

ד' מִזְהָמִין אֶת הַגְּטִיעָות וּבְזַרְכִּין אֹתוֹן וּקְוטָמִין אֹתוֹן. וּעֹשִׂין לָהֶם בְּתִים. וּמִשְׁקִין אֹתוֹן עַד רָאשׁ הַשָּׁנָה. רַבִּי אֶלְעֶזֶר בֶּרֶץ אָזֶם אָף מִשְׁקָה הוּא אֶת הַנּוֹף בְּשְׁבִיעִית. אֶבֶל לֹא אֶת הַעֲקָר:

ה' סְכִין אֶת הַפִּגְمִים וּמַנְקָבִים אֹתוֹם עַד רָאשׁ הַשָּׁנָה. פְּגִי עֲרָב שְׁבִיעִית שְׁגַבְנָסּוּ לְשְׁבִיעִית. וּשְׁלַשְׁלָשִׁית שְׁיִצְאָו לְמוֹצָאִי שְׁבִיעִית. לֹא סְכִין וְלֹא מַנְקָבִין אֹתוֹן. רַבִּי יְהוֹדָה

אומר מקום שנגנו לسود אין סכין מפני שהוא עבוזה.
מקום שנגנו שלא לسود סכין רבי שמעון מתר באילן:
מפני שהוא רשאי בבדיקה האילן:

אין נוטען ואין מביריבין ואין מרכיבין ערבות שביעית.
פחות משלשים יום לפניו ראש השנה ואמנם נטע או הבריד
או הרכיב יעקור. רבי יהודה אומר כל הרכבה שאינה
kolpetah לשלהם ימים.שוב אינה kolpetah. רבי יוסף ורבי
שמעון אומרים לשתי שבתות:

האזור והדוחן והפריגן והשומশמי שנשרינו לפניו
ראש השנה. מתעשרין לשעבר ומתרין בשבעית. ואם
לאו אסוריין בשבעית. ומתעשרין לשנה הבאה:

רבי שמעון שזרוי אומר פול המצרי שזרעו לזרע
בתחלת כיוצא בהן. רבי שמעון אומר אפונין הגמלוניין
כיוצא בהן. רבי אלעזר אומר אפונין הגמלוניין משתרמלו
לפניו ראש השנה:

הבצלים הסדרים ופול המצרי. שמנע מהם מים
שלשים יום לפניו ראש השנה. מתעשרין לשעבר ומתרין
שביעית. ואם לאו אסוריין בשבעית. ומתעשרין לשנה
הבא. ושל בעל שמנע מהם מים שתי עונות דברי רבי
מאיר. וחכמים אומרים שלש:

הַקְלֹעִין שֶׁקְיִמּוּ לְזָרֻעַ אִם הַקְשֹׁו לְפִנֵּי רָאשׁ הַשְׁנָה
וּגְפִסְלוּ מְאַכֵּל אָדָם. מִתְרַקֵּר לְקִימָן בְּשִׁבְיעִית. וְאִם
לֹאִו אֲסֹור לְקִימָן בְּשִׁבְיעִית. הַתְּמִרוֹת שְׁלִיחָם אֲסֹורֹת
בְּשִׁבְיעִית. וּמִרְבִּיצֵין בְּעַפְרָר לְבָנָן. דָּבָרִי רָبִי שְׁמַעַן. רָבִי
אַלְיָזָר בָּן יַעֲקֹב אֹסֶר. מִמְּרָסִין בָּאוֹרָן בְּשִׁבְיעִית. רָבִי
שְׁמַעַן אָזֶר אָבָל אֵין מַבְשִׁחִין:

פרק ג

מַיִּמְתֵּי מַזְצִיאֵין זְבַלִּים לְאַשְׁפָתּוֹת. **מַשְׁיִפְסִיקוּ** עַזְבָּרִי
עַבְירָה. דָּבָרִי רָבִי מַאיָּר. רָבִי יְהוֹדָה אָזֶר
מַשְׁיִיבֵשׁ הַמְּתוֹק. רָבִי יוֹסֵי אָזֶר **מַשְׁיִקְשָׁוֹר:**

ב' עד פְּמָה מִזְבְּלִין. עד שֶׁלַשׁ שֶׁלַשׁ אַשְׁפָתּוֹת לְבֵית סָאה.
שֶׁל עָשָׂר עָשָׂר מִשְׁפָלּוֹת. שֶׁל לְתָךְ לְתָךְ. מַזְסִיפִין עַל
הַמִּשְׁפָלּוֹת. וְאֵין מַזְסִיפִין עַל הַאַשְׁפָתּוֹת. רָבִי שְׁמַעַן
אָזֶר אֶפְרַעַל עַל הַאַשְׁפָתּוֹת:

ג' עֹזֶשֶׁה אָדָם אֶת שְׁדָהוּ שֶׁלַשׁ שֶׁלַשׁ אַשְׁפָתּוֹת לְבֵית סָאה.
יִתְרַקֵּר מִפְּנֵן מַחְצִיב. דָּבָרִי רָבִי שְׁמַעַן. וְחַכְמִים אֹסֶרְיוֹן עַד
שִׁיעָמִיק שֶׁלֶשֶׁה אוֹ עד שִׁיגְבִּיה שֶׁלֶשֶׁה. עֹזֶשֶׁה אָדָם אֶת
זְבָלוֹ אֹזֶר. רָבִי מַאיָּר אֹסֶר עַד שִׁיעָמִיק שֶׁלֶשֶׁה אוֹ עד
שִׁיגְבִּיה שֶׁלֶשֶׁה. הִיא לוֹ דָבָר מִועֵט מַזְסִיף עַלְיוֹן וְהַולְךָ.
רָבִי אַלְיָזָר בָּן עַזְרִיה אֹסֶר עַד שִׁיעָמִיק שֶׁלֶשֶׁה. אוֹ עד
שִׁיגְבִּיה שֶׁלֶשֶׁה. אוֹ עד שִׁינְטוֹן עַל הַסְּלָעָה:

ד הַמְּדִיר שָׁדָהוֹ עֹזֶשֶׂה סָהָר לְבֵית סָאָתִים עֹזֶקֶר שֶׁלֶשׁ רוחחות ומיניח את האמצעית. נמצא מְדִיר בֵּית אֶרְבָּע סָאָין רְבוּן שְׁמַעוֹן בָּנוֹ גָּמְלִיאֵל אָזֶם בֵּית שְׁמוֹנָה סָאָין. היהתה כָּל שָׁדָהוֹ בֵּית אֶרְבָּע סָאָין מְשִׁיר מִמְּנָה מִקְצָת מִפְנֵי מְرָאִית הָעֵינָה וּמְזַכְּיאָה מִן הַסָּהָר וּנוֹתֵן לְתוֹךְ שָׁדָהוֹ בְּדִידָּךְ הַמִּזְבֵּלִין:

ה לֹא יִפְתַּח אֲדָם מְחַצֵּב בַּתְּחִלָּה לְתוֹךְ שָׁדָהוֹ עד שִׁיהִיו בּוֹ שֶׁלֶשׁ מְרָבִיזָה שָׁהָם שֶׁלֶשׁ עַל שֶׁלֶשׁ עַל רֹום שֶׁלֶשׁ שְׁיֻוּרָן עֲשָׂרִים וּשְׁבָעָה אֲבָנִים:

ו גָּדָר שִׁישׁ בּוֹ עֲשָׂרָה אֲבָנִים שֶׁל מִשְׁאוֹן שְׁנִים שְׁנִים. הָרֵי אַלְוִי יְגַטְּלוּוּ שְׁיעֹור גָּדָר עֲשָׂרָה טְפַחִים פְּחוֹת מִבֵּן מְחַצֵּב וְגּוֹמָמוֹ עד פְּחוֹת מִהָּאָרֶץ טְפַח בְּמַה דִּבְרִים אֲמֹרִים מִתּוֹךְ שְׁלֹזָה אֶבֶל מִתּוֹךְ שְׁלֹזָה כְּבִירָה מִהָּוָא רֹצֶחֶת יְטוֹלָה בְּמַה דִּבְרִים אֲמֹרִים בָּזְמָן שְׁלָא הַתְּחִיל בּוֹ מַעֲרֵב שְׁבִיעִית אֶבֶל אֶסְתָּר הַתְּחִיל בּוֹ מַעֲרֵב שְׁבִיעִית מִהָּוָא רֹצֶחֶת נְגַטֵּל:

ז אֲבָנִים שְׁזַעֲזַעַתְּנָן הַמְּחַרְישָׁה אֵז שְׁהִיוּ מִכּוֹסֹת וְגַתְגַּלְוּ אֵם יִשְׁבַּחַם שְׁתִּים שֶׁל מִשְׁאוֹן שְׁנִים שְׁנִים הָרֵי אַלְוִי יְגַטְּלוּ הַמְּסָקֵל אֶת שָׁדָהוֹ נְגַטֵּל אֶת הָעַלְיוֹנוֹת וּמִנְחָת הָנוֹגָעוֹת בָּאָרֶץ וְכֵן גַּרְגַּר שֶׁל צְרוֹרוֹת אֵז גַּל שֶׁל אֲבָנִים נְגַטֵּל אֶת הָעַלְיוֹנוֹת וּמִנְחָת הָנוֹגָעוֹת בָּאָרֶץ אֵם יִשְׁתַּחַתְּהָן סְלָעָ אוֹ קַשׁ הָרֵי אַלְוִי יְגַטְּלוּ:

" אין בזין מדרגות על פי הגאניות ערבות שביעית ממשפסקו הנטמים. מפני שהוא מתקנו לשביעית. אבל בזנה הוא בשביעית ממשפסקו גושמים. מפני שהוא מתקנו למוציאי שביעית. ולא יסמוד בעפר. אבל עוזשה הוא חיץ. כל אבון שהוא יכול לפשט את ידו ולטלחה. הרי זו תניטל:

ט אָבְנֵי כַּתְף בָּאוֹת מִכֶּל מִקּוּם וַהֲקָבְלוּן מִבְיא מִכֶּל מִקּוּם וְאֶלְוּ הַמְּאָבָנִי כַּתְף כָּל שָׁאִינָה יִכּוֹלָה לְהַנְּטָל בְּאַחַת יַד דָּבָרִי רַבִּי מַאיָּר רַבִּי יוֹסֵי אָוֹמֵר אָבָנֵי כַּתְף בְּשָׁמְן כָּל שָׁהָן נְטָלוֹת שְׂתִים שְׁלֹשׁ עַל הַכְּתָף:

ה הבונה גדר בין ויבין רשות הרבים. מתר להעמק עד השלע. מה יעשה בעפר. צוברו ברשות הרבים ומתקנו. דברי רבי יהושע. רבי עקיבא אומר בדרכ שאי מקלקלין ברשות הרבים. בך לא יתקנו. מה יעשה בעפר. צוברו בתוך שדהו בדרכ המזבלים. וכן החופר בור ושיח ומערה:

יום ג

פרק ד

בראשונה ה'יו אומרים מלקט אָדָם עַצִּים וְאֶבֶנִים
ועשבים מתוך שְׁלֹו. בקדך שהוא מלקט
מתוך של חבירו. את הגס הגס. מشرבו עובי עביבה.
התקינו שיהא זה מלקט מתוך של זה. וזה מלקט מתוך
של זה. שלא בטובה. ואין צורך לומר שיקאץ להם
مزונות:

ב שדה שנתקוצה תזרע במוציאי شبיעית. שנטיבה או
שנדירה. לא תזרע במוציאי شبיעית. שדה שנטיבה.
בית שמאי אומרים אין אוכלי פירותהشبיעית. ובית
היל אומרים אוכלי. בית שמאי אומרים אין אוכלי
פירות شبיעית בטובה. ובית היל אומרים אוכלי בטובה
וללא בטובה. רביה יהודה אומר חלו' הדברים זו. מקולי
בית שמאי ומחומר בית היל:

ג חוכרין נירין מן הנזום ב شبיעית אבל לא מישראל.
ומחזקים ידי גוים ב شبיעית אבל לא ידי ישראל.
ושואlein ב שלומן מפני דבריכי שלום:

ד המיד בזיתים בית שמאי אומרים יגום. ובית היל
אומרים ישרש. ומזכירים במלחיק עד שיגום. אי זה הוא
המיד. אחד או שניים. הממלחיק שלשה זה בצד זה. בפה

דברים אמרו מתוך של שלו. אבל מתוך של חבירו. אף המחקיק ישרש:

" המליך בזיה לא יחה בעפר. אבל מכה הוא באבנים או בקש. הקוץ קורות שקמה. לא יחה בעפר. אבל מכה הוא באבנים או בקש. אין קוץין בתולת שקמה בשביעית. מפני שהיא עבודה. רביה יהודה אומר בדרכה אסורה. אלא או מגיבה עשרה טפחים. אז גומם מעל הארץ:

' המזגב בגפניהם והקוץין קנים. רבבי יוסי הגלילי אומר ירחיק טפח. רבבי עקיבא אומר קוצת בדרכו בקדושים. אז במנג' ובמנירה. ובכל מה שירצה. אילו שגפשה קושרין אותו בשביעית. לא שעלה אלא יוסיף:

' מאימתי אוכלין פירות האילן בשביעית. הפיגים משערתו אוכל בהם פתו בשדה. בחלו פוגס לתוכה ביתו. וכן פיזיא בהם בשאר שני שבוע. חייב במעשרות:

" הבוכר משחביא מים. אוכל בו פתו בשדה. הבאיש פוגס לתוכה ביתו. וכן פיזיא בהם בשאר שני שבוע. חייב במעשרות:

" זיתים משיכניסו רביעית לסתה. פוצע ואוכל בשדה. הבניסו חצי לוג. כותש וسد בשדה. הבניסו שליש. כותש בשדה וכוגס לתוכה ביתו. וכן פיזיא בהם בשאר שני

שְׁבּוּעַ חִיבִּים בְּמַעֲשָׂרוֹת וְשָׁאָר בְּלִפְנֵי הַאִילָן בְּעֻגְנָתָן לְמַעֲשָׂרוֹת כְּדֹעֲגָנָת לְשִׁבְיעִית:

’ מאימתי אין קוצין האילן **בשביעית**. בית שמאלי אומרים **בְּלִילָן מִשְׁיוֹצִיאָה**. בית הלל אומרים **חַרְבוּבִין מִשְׁיַׁלְשָׁלֶלֶת**. והגפינים **מִשְׁיַׁגְרָעָו**. והזיתים **מִשְׁיַׁגְצָזָו**. ושאר כל אילן **מִשְׁיוֹצִיאָה**. וכל אילן כיון שבא לעונת המעשרות מותר לקוצינו. בפה יהא בזית ולא יקוצנו רבע. רבנן שמעון בן גמליאל אומר הפל **לפי הזית**:

פרק ה

בְּנֹת שְׁוָחָ שִׁבְיעִית שְׁלָהָן שְׁנִיהָ. שְׁהָן עֹשָׂות לְשָׁלֶשׁ שָׁנִים. רַבִּי יְהוּדָה אָזֶר מִפְּרָסָאות. שִׁבְיעִית שְׁלָהָן מִזְצָאי שִׁבְיעִית. שְׁהָן עֹשָׂות לְשָׁתִי שָׁנִים. אָמְרוּ לוֹ לֹא אָמְרוּ אֶלָּא בְּנֹת שְׁוָחָ:

ב הטומן את הלוף **בשביעית**. רבבי מאיר אומר לא יפחוח מפסאות. עד גובה שלשה טפחים. וטפח עפר על גביו. ותחכמים אומרים לא יפחוח מארבעה קבים עד גובה טפח. וטפח עפר על גביו. וטומנו במקום דרישת אדם:

ג לוף שעברה עליו **שביעית** רבבי אליעזר אומר אם לקטו העניים את עליו לקטו. ואם לאו יעשה חשבון עם העניים. רבבי יהושע אומר אם לקטו העניים את עליו לקטו. ואם לאו אין לעניים עליו חשבון:

ד לוז של ערב שביעית שנכנס לשבעית. וכן בצלים הקייזנים. וכן פואה של עידית. בית שמאי אומרים עזירין אותן במאורופות של עז. בית הלל אומרים בקדומות של מטבח. ומזהים בפואה של צלעות. שעזירין אותן בקדומות של מטבח:

ה מאימתי מותר אדם לקח לוז במוואי שביעית. רבי יהודה אומר מיד. וחכמים אומרים משירבה החידש:

ו אילו כלים שאין האומן רשאי למברם בשביעית. מחרישת וככל בלילה. העול והמזרה והדקר. אבל מותר הוא מגיל יד ומגיל קצר. ועגלת וככל בלילה. זה הכלל. כל שמלא כתו מיחדת לעיבירה אסורה לאסורה ולהתר מותר:

ז היוצר מזכר חמשה כדי שמון. וחמשה עשר כדי יין. שבנו דרכו להביא מן ההפקר. ואם הביא יותר מכאן. מותר. ומזכיר לנוי בארץ. ולישראל בחווצה לארץ:

ט בית שמאי אומרים לא ימכור לו פרה חורשת בשביעית. ובית הלל מתירין. מפני שהוא יכול לשחתה. מזכיר לו פירות (אפיקו) בשעת הזרע. ומשאל לו סאותו. אף על פי שהוא יודע שיש לו גורן. ופורט לו מעות אף על פי שהוא יודע שיש לו פועלם. וכן בפירוש אסורים:

ט משאלות אשה לחברתה החשודה על השביעית. נפה. ובברה. ורחים. ותנור. אבל לא תבור ולא תתן עמה.

אשֶת חִבָּר מְשַׁאֲלָת לְאַשָּׁת עַמּוֹ הָאָרֶץ. נֶפֶה. וּכְבָרָה. וּבָזָרָת וּטוֹחָנָת וּמְרָקָדָת עַמּוֹ. אֲבָל מְשַׁתְּטֵיל אֶת הַמִּים לֹא תַגַּע אֲצָלָה. שֶׁאָין מַחְזִיקָן יְדֵי עֹזֶבֶר עַבְירָה. וְכֵלָוּ לֹא אָמָרוּ אֶלָּא מִפְנֵי דָרְכֵי שָׁלוֹם. וּמַחְזִיקָן יְדֵי גּוֹיִם בְּשִׁבְיעִית. אֲבָל לֹא יְדֵי יִשְׂרָאֵל. וּשׂוֹאָלָין בְּשִׁלְוָמָן מִפְנֵי דָרְכֵי שָׁלוֹם:

פרק 1

שָׁלַשׁ אָרֶצּוֹת לְשִׁבְיעִית. כָל שְׁהַחְזִיקָן עוֹלִי בְּבֵל מִאָרֶץ יִשְׂרָאֵל וְעַד קְזִיב. לֹא נָאָכֵל וְלֹא נָעָבֵד. וְכָל שְׁהַחְזִיקָן עוֹלִי מִצְרָיִם מִכְזִיב וְעַד הַנֶּהָר וְעַד אַמְנָה. נָאָכֵל אֲבָל לֹא נָעָבֵד. מִן הַנֶּהָר וּמִאַמְנָה וְלִפְנִים. נָאָכֵל וְנָעָבֵד:
בּ עֹשֵׁין בְּתַלּוֹשׁ בְּסוּרִיא. אֲבָל לֹא בְמַחְבָּר. דְשִׁין וּזְוּרִין וּדְזָרְכִין וּמַעְמְרִין. אֲבָל לֹא קֹצְרִין וְלֹא בּוֹצְרִין וְלֹא מַזְסִיקִין. כָל אָמָר רַבִּי עֲקִיבָא כָל שְׁבִיוֹצָא בּוֹ מוֹתָר בְּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל. עֹשֵׁין אָתוֹ בְּסוּרִיא:
גּ בְּאָלִים שְׁיִרְדוּ עַלְيָם גַּשְׁמִים וְצַמְחוֹ. אָם הִי הַעֲלִין שְׁלַחַן שְׁחוֹרִין. אָסּוּרִין. הָוּרִיקָוּ. הָרִי אָלוּ מַוְתָּרִין. רַבִּי חַנִּינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס אָזָמָר אָם (אַיִּם) יְכֹלֵין לְהַתְלִשָּׁה בְּעַלִין שְׁלַחַן אָסּוּרִין. וּבְנֶגֶד בֶּן מַזְאָאי שִׁבְיעִית מַוְתָּרִין:

ד מאיםתי מותר אדם לקח ירך במוֹצָאִי שביעית. משיעשה כיוצא בו. עשה הבכיר התר האupil. רבי התיר לקח ירך במוֹצָאִי שביעית מד:

ה אין מוציאין שמן שרפה ופירות שביעית מהארץ לחוצה לאָרֶץ. אמר רבי שמעון שמעתי בפירוש שמוֹצָאִין לسورיא. ואין מוציאין לחוצה לאָרֶץ:

ו אין מביאין תרומה מהוצאה לאָרֶץ לאָרֶץ. אמר רבי שמעון שמעתי בפירוש שמביאין מסוריא. ואין מביאין מהוצאה לאָרֶץ:

פרק ז

כָּל גָּדוֹל אָמְרוּ בְשִׁבְיעִית. כָּל שַׁהוּא מָאכֵל אָדָם וּמָאכֵל בָּהֶם. וּמִמִּן הַצּוּבָעִים. וְאַינוּ מִתְקִיִּים בָּאָרֶץ. יִשְׁלֹז שִׁבְיעִית. וְלִדְמַיו שִׁבְיעִית. יִשְׁלֹז בִּיעּוּר. וְלִדְמַיו בִּיעּוּר. וְאַיִּזָּה. זה עַלה הַלוֹף הַשׁוֹטָה. וְעַלה הַדְּנַדְנָה. הַעֲוָלָשִׁין. וְהַכְּרִישִׁין. וְהַרְגִּילָה. וְגַנְזַח הַחֲלָב. וּמָאכֵל בָּהֶם. הַחוֹתִים וּמַדְרָדרִים. וּמִמִּן הַצּוּבָעִים. סְפִיחִי אַסְטִיס וּקוֹצָה. יִשְׁלֹז לָהֶם שִׁבְיעִית. וְלִדְמַיו שִׁבְיעִית. יִשְׁלֹז לָהֶם בִּיעּוּר. וְלִדְמַיו בִּיעּוּר:

ג וְעוֹד כָּל אַחֲר אָמְרוּ. כָּל שַׁאֲינָנוּ מָאכֵל אָדָם. וּמָאכֵל בָּהֶם. וּמִמִּן הַצּוּבָעִים. וּמִתְקִיִּים בָּאָרֶץ. יִשְׁלֹז לָז שִׁבְיעִית. וְלִדְמַיו שִׁבְיעִית. אין לָז בִּיעּוּר. ואין לִדְמַיו בִּיעּוּר. וְאַיִּזָּה. זה

עקר הלוּח השׂוֹטָה ועקר הדְנַדְנָה ועקר רבְנִזְןָן ועקר לבְצִין ועקר בְּקָרִיא ועקר צְבָעִין הפואַה וערכְפָא יש להם שביעית ולדמיהּן שביעית אין להם בעור ולא לדמיהּן בעור רבי מאיר אומר לדמיהּן מתרערין עד ראש השׁנָה אמרו לו להן אין אין בעור קל וחומר לדמיהּן:

קלifi רמן והנץ שלז קלifi אגוזים והגרעינין יש להם שביעית ולדמיהּן שביעית הצבע צובע לעצמו ולא יצבע בשבר שאין עוזין סחורה בפירוז שביעית ולא בעכוורות ולא בתורות ולא בנבלות ולא בטירות ולא בשקצים ולא ברמשים ולא יהי לזכח ירכות שדה ומוכר בשוק אבל הוא לזכח ובנו מוכר על ידו לך לעצמו והזתיר מותר למכרן:

לכך בבור למשטה בנו או לרצל ולא צרייך לו מותר למכרן צדי חיה עופות ודגים שנודמנו להם מיני טמאין מותר למכרן רבי יהודה אומר אף מי שננתמנה לו לפוי דרפו לזכח ומוכר בלבד שלא תהא אומנותו בכך וחכמים אוסרים:

לולבי זרדים וחרובין יש להם שביעית ולדמיהּן שביעית יש להם בעור ולדמיהּן בעור לולבי האלה והבטנה והאטידין יש להם שביעית ולדמיהּן שביעית אין להם בעור ולא לדמיהּן בעור אבל לעליין יש בעור מפני שנושרין מאביהם:

הוֹרֶד וְהַכְּפֵר וְהַקְטֵף וְהַלְוִיטָם יִשׁ לְהָם שְׁבִיעִית וְלְדָמֵיהֶן
שְׁבִיעִית רַبִּי שְׁמֻעוֹן אָזֶר אֵין לְקַטֵּף שְׁבִיעִית מִפְנֵי
שְׁאַיְנוּ פָּרִי:

וְרַד חֲדֵש שְׁכַבְשָׁו בְּשָׁמָן יִשְׁן יַלְקַט אֶת הֹרֶד וַיִּשְׁן
בְּחֲדֵש חַיֵּב בְּבִיעּוֹר חַרְזָבִים חֲדֵשִׁים שְׁכַבְשָׁו בֵּין יִשְׁן
וַיִּשְׁגַּנְיָם בְּחֲדֵש חַיְבָן בְּבִיעּוֹר זה הַכְּלָל כֹּל שַׁהֲוָא בְּנוֹתָן
טֻעַם חַיֵּב לְבָעָר מִן בְּשַׁאַיְנוּ מִינָּו וּמִן בְּמִינָּו כֹּל שַׁהֲוָא
שְׁבִיעִית אָזֶרֶת כֹּל שַׁהֲוָא בְּמִינָה וְשַׁלְאָ בְּמִינָה בְּנוֹתָן
טֻעַם:

פרק ח

כָּל גָּדוֹל אָמָרוּ בְשִׁבְיעִית כֹּל הַמִּיחָד לְמַאֲכֵל אָדָם
אֵין עֹשֵׂין מִמְּנוּ מַלְוִגָּמָא לְאָדָם וְאֵין צָרִיךְ לְוֹמֶר
לְבָהָמָה וְכֹל שְׁאַיְנוּ מִיחָד לְמַאֲכֵל אָדָם עֹשֵׂין מִמְּנוּ
מַלְוִגָּמָא לְאָדָם אָבֵל לֹא לְבָהָמָה וְכֹל שְׁאַיְנוּ מִיחָד לֹא
לְמַאֲכֵל אָדָם וְלֹא לְמַאֲכֵל בָּהָמָה חַשְׁבָּעַלְיו לְמַאֲכֵל אָדָם
וְלְמַאֲכֵל בָּהָמָה נֹתְנִין עַלְיוֹ חֻמְרִי אָדָם וְחֻמְרִי בָּהָמָה
חַשְׁבָּעַלְיו לְעַצְים הָרִי הוּא בְּעַצְים כַּגּוֹן הַסִּיאָה וְהַאֲזָבָן
וְהַקּוֹרְנִיתָן:

ב שְׁבִיעִית נִתְנָה לְאַכְילָה וְלִשְׁתִּיה וְלִסְיכָה לְאַכְול דָּבָר
שְׁדִרְכּו לְאַכְול (וְלִשְׁתָות דָבָר שְׁדִרְכּו לִשְׁתָות) וְלִסְוכָן
דָבָר שְׁדִרְכּו לִסְוכָן לֹא יִסְוכֵן יָן וְחוּמָץ אָבֵל סָךְ הוּא

את השמן. וכן בתרומה ובמעשר שני. כל מהם שביעית
שנתנה להדלקת הנר:

ג' אין מזכיר פירות שביעית לא במידה ולא במשקל ולא
במנין ולא תאים במנין ולא ירך במשקל. בית שמא
אומרים אף לא אגדות. ובית היל אומרים את שדרבו
לאגוד אותו בבית. אגדין אותו בשוק בגון הקריישן ונז
החלב:

ד' האומר לפועל הא לך אישר זה ולקט לי ירך היום שכחו
מוותר. לקט לי בו ירך היום שכחו אסור. לפקח מן הנחתות
בכפר בפונדיין בשאלקות יركות שדה אביה לך מוותר.
לפקח ממנה סתם לא ישלים לו מדמי שביעית. שאין פורען
חוב מדמי שביעית:

ה' אין נותני לא לביר ולא לבלן ולא בספר ולא לספרן. אבל
נותן הוא לביר לשותות. ולבלן הוא נותן מתנת חנים:

ו' תאים של שביעית אין קוצין אותו במוקצה. אבל קוצה
הוא בחרבה. אין דורכין ענבים בגת. אבל דורך הוא
בעריבה. אין עושין זיתים בבד ובקוטב. אבל כותש הוא
ומכניס לבזידיה. רבינו שמואן אומר אף טוחן הוא בבית
הבד ומכניס לבזידיה:

אין מבְּשָׁלִין יְרֵק שֶׁל שְׁבִיעִית בְּשָׂמְןוֹ שֶׁל תְּרוּמָה שֶׁלּא
יִבְיאָנוּ לִידֵי פְּסֻול. רַבִּי שְׁמֻעוֹן מַתִּיר וְאַחֲרֹן גַּתְּפָשׁ
בְּשִׁבְיעִית וְהַפְּרִי עַצְמוֹ אָסוֹר:

אין לוּקָחים עֲבָדִים וּקְרָקוּות וּבְהַמָּה טְמָאָה מַדְמִי
שְׁבִיעִית וְאָם לְקָח יַאֲכֵל בְּנֶגֶד. אין מבְּיאָזִין קִינִּי זְבִים
וּקִינִּי זְבּוֹת וּקִינִּי יוֹלְדוֹת מַדְמִי שְׁבִיעִית וְאָם הַבִּיא יַאֲכֵל
בְּנֶגֶד. אין סְכִין כְּלִים בְּשָׂמְןּוֹ שֶׁל שְׁבִיעִית וְאָם סְךִי יַאֲכֵל
בְּנֶגֶד:

עֹזֶר שְׁסָכוֹ בְּשָׂמְןּוֹ שֶׁל שְׁבִיעִית. רַבִּי אַלְיעָזֶר אוֹמֵר יַדְלֵךְ
וּחְכָמִים אוֹמְרִים יַאֲכֵל בְּנֶגֶד. אָמָרוּ לִפְנֵי רַבִּי עֲקִיבָּא
אוֹמֵר הִיה רַבִּי אַלְיעָזֶר עֹזֶר שְׁסָכוֹ בְּשָׂמְןּוֹ שֶׁל שְׁבִיעִית
יַדְלֵךְ. אָמָר לָהֶם שְׁתוֹקָוּ לֹא אוֹמֵר לָכֶם מָה שֶׁרַבִּי אַלְיעָזֶר
אוֹמֵר בָּזֶה:

וְעוֹד אָמָרוּ לִפְנֵיו. אוֹמֵר הִיה רַבִּי אַלְיעָזֶר הַאֲזֶל פָּתָח
כּוֹתִים בְּאַזְלֵל בְּשָׂר חֹזֵיר. אָמָר לָהֶם שְׁתוֹקָוּ לֹא אוֹמֵר
לָכֶם מָה שֶׁרַבִּי אַלְיעָזֶר אוֹמֵר בָּזֶה:

מְרַחֵץ שְׁהָסָקה בְּתַבּוֹן אוֹ בְּקַשׁ שֶׁל שְׁבִיעִית מוֹתָר
לִרְחוֹץ בָּה. וְאָם מַתְחַשֵּׁב הוּא הַרְוי זֶה לֹא יַרְחֵץ:

פרק ט

הפייגם והירבוזין השוטים והחלגולות. כוסבר
שbehרים. והברפס שבנהרות. והגרג'ר של
אפר. פטורין מן המשורות. ונלקחין מבל אדם בשבייעת
שאיין פיויא ביהם נשרר. רבי יהודה אומר ספיחי חרקל
מותרין שלא נחשדו עלייהן עזברי עביבה. רבי שמעון
אומר כל הספיחין מותרין. חיז מספיחי ברוב שאין
פיוא ביהם בירקות שדה. וחכמים אומרים כל הספיחין
אסורין:

ב שלוש ארצות לביעור. יהודה. ועバー הירדן. והגליל.
ושלש שלוש ארצות לכל אחת ואחת. גליל העליון. גולל
התחתון. והעמק. מבפר חנניה ולמעלן כל שאינו מגדל
שקמיין גליל העליון. ומబפר חנניה ולמטהן כל שהוא מגדל
שקמיין גליל התחתון. ותחום טבריה העמק. וביהודה
ההר השפלה והעמק ושפלת לוד בשפלת הדרום וההר
שלחה בהר המלך. מבית חורון ועד הים מדינה אחת:

ג ולמה אמרו שלוש ארצות שייהיו אוכלין בכל אחת
ואחת עד שיבלה הארץן שבה. רבי שמעון אומר לא
אמרו שלוש ארצות אלא ביהודה. ושאר כל הארץן
בהר המלך. ובכל הארץן באחת ליזמים ולתמירים:

ד אוכלין על המפקר אבל לא על השמור. רבי יוסי מתיר
אף על השמור. אוכלין על הטפיחין ועל הדופרא אבל

לא על הסתוניות. רבי יהודה מתייר כל זמנו شبbero עד
שלא יכלה הקין:

"הכובש שלשה בברים בחבית אחת. רבי אליעזר אומר
אוכلين על הראשון. רבי יהושע אומר אף על האخرון.
רבו גמליאל אומר כל שבלה מינו מן השדה יבר מענו
מן החבית (והלכה כדבורי). רבי שמעון אומר כל ירך
אחד לביעור. אוכלין ברגליה עד שיכלו סגירות מבקעת
בית נטופה:

ה מלקט עשבים לחיים עד שייבש המתו. ומהNEG
ביבש עד שתרד רביעה שנייה. עלי קנים. ועלי גפנים.
עד שישורו מאביהן. והמגב ביבש עד שתרד רביעה
שנייה. רבי עקיבא אומר בכלן עד שתרד רביעה שנייה:

כיצא בו המשביר בית לחבירו עד הגשים. עד שתרד
רביעה שנייה. המדר הנאה מהחברו עד הגשים. עד
שתרד רביעה שנייה. עד אימתי עניים נכנסין לפידות
עד שתרד רביעה שנייה. מאימתי נהנין ושורפין בתבון
ובקש של שביעית. משתרד רביעה שנייה:

ה מי שהיו לו פירות שביעית. והגיט שעת הביעור. מחלק
מזון שלוש סעוזות לכל אחד ואחד. וענינים אוכליין אחר
הביעור. אבל לא עשירים דברי רבי יהודה. רבי יוסי
אומר אחד ענינים ואחד עשירים אוכליין אחר הביעור:

ט מי שחייב לו פירוזת שביעית שנפל לו בירושה או שננתנו לו במתנה. רבי אליעזר אומר ינתנו לאוכליהן וחכמים אומרים אין החוטא נשרך אלא ימבר לו לאוכליהן. ודמיחים יתחלקו לכל אדם. האבל מעיסת שביעית עד שלא הורמה חלתה. חייב מיתה:

פרק י

שביעית משמטה את המלווה בשטר ושלא בשטר. הקפת החנות אינה משמטה. ואם עשאה מלווה הרי זו משמטה. רבי יהודה אומר הראשון הראשון משמטה. שבר שכיר אינו משמט. ואם עשו מלווה הרי זה משמט. רבי יוסי אומר כל מלוכה שפסקה בשביעית משמטה. ולאינה פוסקת בשביעית אינה משמטה:

ב השותח את הפלה וחלקה בראש השנה אם היה החדר מעבר משמט. ואם לאו אינו משמט. האונס והפתחה והמוツיא שם רע וכל מעשה בית דין אינו משמטין. המלווה על המשכון והמוסר שטרותיו לבית דין אינו משמטין:

ג פרזובול אינו משמט זה אחד מן הדברים שהתקין היל הזקן. בשרה שגמנעו העם מלהלוות זה את זה. וועברין על מה שכתב בתורה השמר לך פון יהה דבר עם לבבך בליעל ונומר התקין היל פרזובול:

ד זהו גוף של פרוזבולד מוסר אני לכם איש פלוני ופלוני הדינין שבמקום פלוני. בכל חוב שיש לי שאנו בנו כל זמן שארכאה. והדיננים חותמן למטה או העדים:

ה פרוזבולד המקדיםبشر והמאוחר פסול. שטרוי חוב המקדים פסולין ומהאוחרין בשירים. אחד לזה מהמשה כותב פרוזבולד לכל אחד ואחד. חמשה לוין מאחד אין כותב אלא פרוזבולד אחד לכלם:

ו אין כותבין פרוזבולד אלא על הקרקע. אם אין לו מזקה הוא בתוך שדהו כל שהוא לו שדהו מושבנת בעיר כותבים עליו פרוזבולד. רבי חוצפית אומר פותבין לאיש על נכסיו אשתו וליתומים על נכסיו אפוטרופין:

ז בורות דברים רבי אליעזר אומר הרי היא בקרקע. וכותבין עליו פרוזבולד. ואינה מקבלת טומאה במקומה. והרודה ממנה בשבת חמיב. וחכמים אמרים אינה בקרקע ולא כותבין עליו פרוזבולד ומתקבלת טומאה במקומה. והרודה ממנה בשבת פטור:

ח המחויר חוב בשביתת אמר לו ממשט אני אמר לו אף על פי כן יקבל ממנו שנאמר וזה דבר השמטה. כיוצא בו רואה שגלה לעיר מקלט ורצו אנשי העיר לבבדו. אמר להם רואח אני אמר לו אף על פי כן יקבל מהם שנאמר וזה דבר הרואה:

ט הַמְּחִזֵּיר חֹזֶב בָּשְׁבִּיעִית רֹוח חֲכָמִים נֹזֶה הַיְמָנוֹ הַלְּזָה
מִן הַגָּר שְׁנַתְגִּירוּ בָּנָיו עַמּוֹ לֹא יְחִזֵּיר לְבָנָיו וְאִם הַחִזֵּיר
רֹוח חֲכָמִים נֹזֶה הַיְמָנוֹ כֹּל הַמְּטֻלְטָלִים נִקְנִין בִּמְשִׁיבָה
וְכֹל הַמְּקִיעִים אֶת דָּבָרוֹ רֹוח חֲכָמִים נֹזֶה הַיְמָנוֹ סְלִיק

מסכת תרומה

פרק א

חַמְשָׁה לֹא יִתְרֹמוּ וְאֵם תְּרֻמוּ אֵין תְּרוּמַתְן תְּרוּמָה
הַחֲרֵשׁ וְהַשׁוֹטָה וְהַקְטוֹן וְהַתְזּוּרָם אֶת שֶׁאַיִן
שֶׁלֹּוּ נְבָרֵי שְׂתָרָם אֶת שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֲפִילוּ בְּרִשות אֵין
תְּרוּמַתְן תְּרוּמָה:

ב' חֲרֵשׁ הַמְדָבֵר וְאַיִן שׁוֹמֵעַ לֹא יִתְרֹם וְאֵם תְּרֻם תְּרוּמַתְן
תְּרוּמָה חֲרֵשׁ שְׂדֵרוֹ בְּחַכְמִים בְּכָל מָקוֹם שֶׁאַיִן לֹא
שׁוֹמֵעַ וְלֹא מְדָבֵר:

ג' קְטוֹן שֶׁלֹּא הַבִּיא שְׁתִי שְׁעַרְוֹת רַبִּי יְהוֹדָה אָוֹמֵר תְּרוּמַתְן
תְּרוּמָה רַבִּי יוֹסֵי אָוֹמֵר אֵם עַד שֶׁלֹּא בָּא לְעוֹנָת נְדָרִים אֵין
תְּרוּמַתְן תְּרוּמָה וּמְשַׁבָּא לְעוֹנָת נְדָרִים תְּרוּמַתְן תְּרוּמָה:
ד' אֵין תְּרֹמִין זִיתִים עַל הַשְּׁמַן וְלֹא עֲנָבִים עַל הַיַּן וְאֵם
תְּרֹמוּ בֵּית שְׁמָאי אָוֹמְרִים תְּרוּמַת עַצְמָן בְּהָם וּבֵית הַלְּל
אָוֹמְרִים אֵין תְּרוּמַת תְּרוּמָה:

ה' אֵין תְּרֹמִין מִן הַלְּקָט וּמִן הַשְּׁבָחָה וּמִן הַפְּאָה וּמִן
הַהַפְּקָר וְלֹא מִמְעֵשָׂר רַאשׁוֹ (שְׁנַטְלָה תְּרוּמַתְן) וְלֹא
מִמְעֵשָׂר שְׁנִי וְהַקְדֵשׁ (שְׁנַפְדוֹ) וְלֹא מִן הַחִיב עַל הַפְּטוֹר
וְלֹא מִן הַפְּטוֹר עַל הַחִיב וְלֹא מִן הַתְּלוֹשׁ עַל הַמְחַבֵּר
וְלֹא מִן הַמְחַבֵּר עַל הַתְּלוֹשׁ וְלֹא מִן הַחֲדֵשׁ עַל הַיְשֹׁן וְלֹא
מִן הַיְשֹׁן עַל הַחֲדֵשׁ וְלֹא מִפְּירֹות הָאָרֶץ עַל פִּירֹות חֹזֶה

לארץ ולא מפירות חוץ לארץ על פירות הארץ. ואם תרמו אין תרומותן תרומה:

חמשה לא יתרמו ולא תרומותן תרומה. האלים והשpor והערום והסומא ובעל קרי לא יתרמו ולא תרומותן תרומה:

איין תורמין לא במדה ולא במשקל ולא במנין. אבל תרים הוא את המודד ואת השkol ואת המוני. איין תורמיין בסל ובקפה שהם של מידה. אבל תרים הוא בהן חציין ושלישין. לא יתרום בסאה חציה. שחזיה מידה:

איין תורמיין שמן על זיתים הנכטשין ולא אין על ענבים הנדרכות. ואם פרם תרומותן תרומה ויתזר ויתרום. הראשונה מדמעת בפני עצמה ותיבין עליה חזמש אבל לא שנייה:

ויתרמיין שמן על זיתים הנכטשין. ו אין על ענבים לעשוותן צמוקין. הרי שתרם שמן על זיתים לאכילה זיתים על זיתים לאכילה ו אין על ענבים לאכילה וענבים על ענבים לאכילה. ונמלך לדורך. אין עריך לתרום:

איין תורמיין מדבר שנגמרה מלאכתו. על דבר שלא נגמרה מלאכתו. ולא מדבר שלא נגמרה מלאכתו. על דבר שנגמרה מלאכתו. ולא מדבר שלא נגמרה מלאכתו.

על דבר שלא נגמרה מלאכתו. ואם תרמו תרומותתו:
תרומה:

פרק ב

אין תורמין מטהhor על הטעמא. ואם תרמו תרומותתו
תרומה. באחת אמרו העגול של דבילה שנטמא
מקצתו. תורם מן הטהור שיש בו על הטעמא שיש בו.
וכן אגודה של ירק וכן ערמה. היו שני עגולין שתי אגדות.
שתי ערמות. אחת טמאה ואחת טהורה. לא יתרום מזה
על זה. רבינו אליעזר אומר תורמין מן הטהור על הטעמא:

ב' אין תורמין מן הטמא על הטהור. ואם תרם שוגג
תרומותתו תרומה. ומزيد לא עשה כלום. וכן בן לוי שהיה
לו מעשר טבל היה מפריש עליו והולד. שוגג מה שעשה
עשוי. מزيد לא עשה כלום. רביה יהודה אומר עם היה יודע
בו בתחלה. אף על פי שהוא שוגג לא עשה כלום:

ג' המטביל כלים בשבת שוגג ישתמש בהם. מزيد לא
ישתמש בהם. המעשר והמברשל בשבת. שוגג יأكل.
مزيد לא יأكل. הנוטע בשבת. שוגג יקיים.مزيد יעקור
ובשביעית בין שוגג בין מزيد יעקור:

ד' אין תורמין מפין על שאינו מינו. ואם תרם אין תרומותתו
תרומה. כל מין חטאים אחד. כל מין תאנים וגרائزיות
ודבילה אחד. ותורם מזה על זה. כל מקום שיש בהן

תורים מן היפה. וכל מקום שאין בהן תורים מן המתקנים.
רבי יהודה אומר לעוזם הוא תורים מן היפה:

"תורמין בצל קטן שלם ולא חצי בצל גדול. רבי יהודה אומר לא כי אלא חצי בצל גדול. וכן היה רבי יהודה אומר תורמין בצלים מפני המדינה על הפופרים. אבל לא מן הפופרים על בני המדינה. מפני שהוא מאכל פוליטיקין":

"ותורמין זית שמן על זית כבש. ולא זית כבש על זית שמן. ויוון שאין מטבח על המטבח. ולא מן המטבח על שאין מטבח. זה הכלל כל שהוא כלאים בחבירו לא יתרום מזה על זה. אפילו מן היפה על הצע. וכל שאין כלאים בחבירו תורם מן היפה על הצע. אבל לא מן הצע על היפה. ואם פרם מן הצע על היפה תרומתו תרומה. חזק מן הזגין על החטאים שאין כל. והקישות. והמלפפון. מין אחד. רבי יהודה אומר שני מינים:

פרק ג

התוֹרָם קיְשָׁוֶת. וּנְמַצֵּאת מִרְאָה. אֲבָטִיחָה וּנְמַצֵּאת סְרוֹחָה. תְּרוּמָה וִיחּוֹזֶר וִיתְרוּם. הַתּוֹרָם חַבִּית שֶׁל יְין וּנְמַצֵּאת שֶׁל חֹמֶץ. אָם יַדְעַ שְׁהִתָּה שֶׁל חֹמֶץ עַד שֶׁלֹּא תְּרִמָּה אֵינָה תְּרוּמָה. אָם מִשְׁתְּרָמָה הַחַמִּיצָה הַרִּי זוּ תְּרוּמָה. אָם סְפָק תְּרוּמָה וִיחּוֹזֶר וִיתְרוּם. הַרְאָשׁוֹנוֹת אֵינָה מִדְמָעָת בְּפָנֵי עַצְמָה. וְאֵין חַיְבֵין עַלְיהָ חֹמֶץ. וּכְנֵז:

ב' נְפָלָה אַחַת מֵהֶן לְתוֹךְ הַחוֹלִין אֵינָה מִדְמָעָת. נְפָלָה שְׁנִיה לְמִקּוֹם אַחֲרָה אֵינָה מִדְמָעָת. נְפָלוּ שְׁתִּיהָן לְמִקּוֹם אַחַד. מִדְמָעוֹת בְּקֻטָּנה שְׁבָשְׁתִּיהָן:

ג' הַשְׁתְּפִין שְׂתָרָמוּ זֶה אַחֲרָ זֶה. רַבִּי עֲקִיבָא אָמֵר תְּרוּמָת שְׁנִיהם תְּרוּמָה וּחְכָמִים אָמְרִים תְּרוּמָת הַרְאָשׁוֹן תְּרוּמָה. רַבִּי יוֹסֵי אָמֵר אָם תָּרַם הַרְאָשׁוֹן בְּשִׁיעָור אֵין תְּרוּמָת הַשְׁנִי תְּרוּמָה. וְאָם לֹא תָרַם הַרְאָשׁוֹן בְּשִׁיעָור. תְּרוּמָת הַשְׁנִי תְּרוּמָה:

ד' בִּמְהַ דְּבָרִים אָמְרִים בְּשֶׁלֹּא דִבְרָ. אֲבָל הַרְשָׁה אֶת בָּנָ בֵּיתוֹ. או אֶת עַבְדוֹ. או אֶת שְׁפַחַתוֹ לְתְרוּמָם. תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה. בְּטִילָה. עַמְּ עד שֶׁלֹּא תָרַם בְּטִילָה. אֵין תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה. וְאָם מִשְׁתְּרָמָם בְּטִילָה תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה. הַפּוּעָלִים אֵין לָהֶם רִשׁוֹת לְתַרְוּם חַזֵּן מִן הַדָּרוֹכוֹת שֶׁהֵן מִתְמָאִין אֶת הַגָּתָה מִידָּ:

ה האומר תרומות הַכְּרִי זה בָּתָּזְבֵּן וּמַעֲשֶׂרֶתְּתִי בָּתָּזְבֵּן תרומות מעשר זה בָּתָּזְבֵּן. רבי שמעון אומר קרא שם ותיכמים אומרים עד שי אמר בצפונו או בדורמו. רבי אלעזר חסמא אומר האומר תרומות הַכְּרִי מִמְּנָנוּ עַלְיוֹ קרא שם. רבי אליעזר בן יעקב אומר האומר עשור מעשר זה עשו תרומות מעשר עליון קרא שם:

ו המקדים תרומה לבכורים מעשר ראשון לתרומה. מעשר שני לראשון אף על פי שהוא עובר בלא תעשה מה שעשה עשו. שנאמר מלאתך ודמעך לא תאחר:

ו מנין שיקdimו הבכורים לתרומה. זה קרי תרומה בראשית. וזה קרי תרומה וראשית. אלא יקdimו הבכורים שני בכורים כלל. ותרומה לראשון שהוא ראשית. מעשר ראשון לשני שיש בו ראשית:

ו המתוין לומר תרומה ואמר מעשר. מעשר ואמר תרומה. עולה ואמר שלמים שלמים ואמר עולה. שאיני נכנס לבית זה ואמר לה. שאיני נחנה לה ואמר לה. לא אמר כלל עד שי הינו ולבו שני:

ט הנכרי והכוטי תרומתן תרומה. ומעשרותיהם מעשר ותקדש הקדש. רבי יהודה אומר אין לנכרי ברם רבבי. ותיכמים אומרים יש לו. תרומת הנכרי מדעת וחיבין עלייה חמיש. ורבי שמעון פוטר:

פרק ד

המפריש מקצת תרומה ומעשרות מוציא ממנו
תרומה עלייו אבל לא למקום אחר. רבי
מair אומר אף מוציא הוא למקום אחר תרומה
ומעשירות:

ב' מי שהיו פירוטיו במגורה וננתן סאה לבן לויסאה לעני.
מפריש עד שמונה סאין ואוכלן דברי רבי מאיר. וחכמים
אומרים אין מפריש אלא לפ' חשבון:

ג' שיעור תרומה עין יפה אחד מאربעים. בית שמאי
אומרים שלשים. והבנונית מחמשים. והרעה מששים.
תרם ועליה בידו אחד מששים תרומה ואין עריך לתרום.
חזר והוסיף חייב במעשרות. עליה בידו מששים ואחד
תרומה ויחזור ויתרונות. כמו שהוא למוד במדה ובמשקל
ובמנין. רבי יהודה אומר אף שלא מן המוקף:

ד' האומר לשולחו צא ותרום. תורם בדעתו של בעל
הבית. אם אין יודע דעתו של בעל הבית תורם בבינונית.
 אחת מחמשים. פחות שעשרה או הוסיף שעשרה תרומתו
תרומה. אם נתבעו להוסיף אפילו אחת אין תרומתו
תרומה:

ה' המרבה בתרומה רבי אליעזר אומר אחד מעשרה
בתרומה מעשר. יתר מכאן עשרה תרומה מעשר

למְקוּם אַחֲרֵי רַבִּי יְשָׁמְעָאֵל אֹמֶר מְחַצָּה חֹלִין וּמְחַצָּה תְּרוּמָה רַבִּי טְרָפּוֹן וַרְבִּי עֲקִיבָּא אֹמְרִים עַד שִׁישִׁיר שֵׁם חֹלִין:

בְּשֶׁלֶשׁ פְּרָקִים מִשְׁעָרִים אֶת הַפְּלַבְּלָה בְּבָכּוֹרֹת וּבְסִיפּוֹת וּבְאַמְצַע הַקִּיצֵּן הַמּוֹגֵנָה מִשְׁבָּח וּהַמּוֹדֵד מִשְׁבָּח מִמְּנוֹ וּהַשׂוֹּקֵל מִשְׁבָּח מִשְׁלַשְׁתָּן:

רַבִּי אַלְיעָזֶר אֹמֶר תְּרוּמָה עוֹלָה בְּאַחֲד וּמְאָה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֹמֶר בְּמְאָה וּעוֹד וְעוֹד זוּ אֵין לוֹ שִׁיעָור רַבִּי יְזִיסִי בֵּן מִשּׁוֹלֵם אֹמֶר וּעוֹד קָב לְמְאָה סָאה שְׁתָות לְמִדְמָע:

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֹמֶר תְּאַנִּים שְׁחוֹרוֹת מְעָלוֹת אֶת הַלְּבָנוֹת וּהַלְּבָנוֹת מְעָלוֹת אֶת הַשְׁחוֹרוֹת עֲגֹלִי דִּבְילָה הַגְּדוֹלִים מְעָלִים אֶת הַקְּטַנִּים וּהַקְּטַנִּים מְעָלִים אֶת הַגְּדוֹלִים הַעֲגֹלִים מְעָלִים אֶת הַמְּלָבְנִים וּהַמְּלָבְנִים מְעָלִים אֶת הַעֲגֹלִים רַבִּי אַלְיעָזֶר אֹסֶר וַרְבִּי עֲקִיבָּא אֹמֶר בִּידּוּעַ מַה נִּפְלָה אֵין מְעָלוֹת זוּ אֶת זוּ וּכְשֶׁאִינוֹ יִדּוּעַ מַה נִּפְלָה מְעָלוֹת זוּ אֶת זוּ:

כִּיּוֹד חַמְשִׁים תְּאַנִּים שְׁחוֹרוֹת וְחַמְשִׁים לְבָנוֹת נִפְלָה שְׁחוֹרָה שְׁחוֹרוֹת אַסּוֹרוֹת וּהַלְּבָנוֹת מִתְרוֹת נִפְלָה לְבָנָה לְבָנוֹת אַסּוֹרוֹת וּשְׁחוֹרוֹת מִתְרוֹת כַּשְׁאִינוֹ יִדּוּעַ מַה נִּפְלָה מְעָלוֹת זוּ אֶת זוּ וּבָזָר רַבִּי אַלְיעָזֶר מְחַמֵּר וַרְבִּי יְהוֹשֻׁעַ מִקְלָל:

וּבָזֶה רַבִּי אֲלִיעָזֶר מְקֻלָּן וַרְבִּי יְהוֹשֻׁעַ מְחֻמֵּר. בְּדוֹרוֹס
לִיטְרָא קָצִיעוֹת עַל פִּי הַכְּפָד וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיזֶה הוּא רַבִּי.
רַבִּי אֲלִיעָזֶר אָזֶם רֹאשׁוֹן אָזֶן בְּאֶלְוֹן הַסְּפָרָדוֹת וְהַתְּחִתּוֹנוֹת
מִעָלוֹת אֶת הַעֲלִיוֹנֹת. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָזֶם לֹא תַּעֲלֵה. עַד
שְׁהִיוּ שְׁם מֵאָה בְּדִים:

“סָאָה תְּרוּמָה שְׁגַפְלָה עַל פִּי מְגֻרָה וּקְפָאָה. רַבִּי אֲלִיעָזֶר
אָזֶם אָם יְשַׁבְּקְפּוּי (מֵאָה סָאָה) תַּעֲלֵה בַּאֲחֵד וּמֵאָה.
רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָזֶם לֹא תַּעֲלֵה. סָאָה תְּרוּמָה שְׁגַפְלָה עַל פִּי
מְגֻרָה יְקַפְּיָאָנָה. וְאָם כֵּן מִלְהָא אָמְרוּ תְּרוּמָה עוֹלָה בַּאֲחֵת
וּמֵאָה בָּשָׂאיָנוֹ יְדֹועַ אָם בְּלֹלוֹת הָן אָז לֹאִין גַּפְלָה:

ב' שְׁתִּי קְופּוֹת וּשְׁתִּי מְגֻרֹּות שְׁגַפְלָה סָאָה תְּרוּמָה לְתוֹךְ
אֶחָת מֵהֶם. וְאֵין יְדֹועַ לְאֵיזֶה מְהֻן גַּפְלָה. מִעָלוֹת זוֹ אֵת זֶה.
רַבִּי שְׁמַעוֹן אָזֶם אָפְּלָוּ הַס בְּשִׁטִּי עִירּוֹת מִעָלוֹת זוֹ אֵת
זוֹ:

ג' אָזֶם רַבִּי יְזִיסִי מַעֲשָׂה בָּא לְפִנֵּי רַבִּי עֲקִיבָּא בְּחִמְשִׁים
אַגְּדֹות שֶׁל יְרָק שְׁגַפְלָה אֶחָת מְהֻן לְתוֹכוֹ חַצִּיה תְּרוּמָה.
וְאַמְרָתִי לְפִנֵּיו תַּעֲלֵה. לֹא שְׁהַתְּרוּמָה עוֹלָה בְּחִמְשִׁים
וּאַחַד. אֶלָּא שְׁהִיוּ שְׁם מֵאָה וָשְׁנִינִי חַצְאִים:

פרק ה

סאה תרומה טמאה שנפלה לפחות ממאה חולין. או למשער ראשון. או למשער שני או להקדש בין טמאין בין טהורים יركבו. ואם טהורה הייתה אותה אורה הסאה ימכוו לבניהם בדמי תרומה. חוץ מדמי אותה סאה. ואם למשער ראשון נפלה יקרא שם לתרומות מערש. ואם למשער שני או להקדש נפלה הרי אלו יפדו. ואם טמאים היו אותן החולין יאכלו נקיים או קליות או ילושו במי פירות או יתחלקו לעסות כדי שלא יהיה **במקום אחד בבייצה:**

ב' סאה תרומה טמאה שנפלה לתוכה מאה חולין טהוריין. רבי אליעזר אומר תירום ותשרא' שאני אומר סאה שנפלה היא סאה שעהלה. וחכמים אומרים תעלה ותאכל נקיים או קליות או תלוש במי פירות או תתחלק לעסות כדי שלא יהיה **במקום אחד בבייצה:**

ג' סאה תרומה טהורה שנפלה למאה חולין טמאין תעלה ומאכל נקיים או קליות או תלוש במי פירות או תתחלק לעסות כדי שלא יהיה **במקום אחד בבייצה:**

ד' סאה תרומה טמאה שנפלה למאה סאה תרומה טהורה. בית שמאי אוסרים בבית הלל מתירין אמרו בית הלל לבית שמאי הואיל וטהורה אסורה לזרים וטמאה אסורה לבניהם. מה טהורה עולה אף טמאה תעלה.

אמרו לָהּ בֵּית שְׁמַאי לֹא אִם הֶעֱלָוָה הַחֹלִין הַקְלִים הַמְתֻרִין לְזַרְים אֶת הַטְהֹרָה תַּעֲלָה תְּרוּמָה הַחֲמֹרָה הַאֲסֹרָה לְזַרְים אֶת הַטְמֹאָה לְאַחֲרֵי שְׁהֽׁוֹדוֹ רַבִּי אַלְיעָזֶר אָוֹמֵר טְרוּם וְתְשַׁרְף וְחַכְמִים אָוֹמְרים אַבְדָה בָּמִיעוֹתָה:

ג סאה תרומה שנפלה למאה הגביהה ונפלה למקום אחר. רבי אליעזר אומר מדעת בתרומה וקדאי. וחכמים אומרים מדען אלא לפי חשבון: אומרים אינה מדעת אלא לפי חשבון:

ד סאה תרומה שנפלה לפחות ממאהUND מען. ונפל מן המדועם למקום אחר רבי אליעזר אומר מדעת בתרומה וקדאי. וחכמים אומרים אין המדועם מדעת אלא לפי חשבון. ואין המחמצץ מהמצח אלא לפי חשבון. ואין המים שאובים פוסלים את המקווה אלא לפי חשבון:

ה סאה תרומה שנפלה למאה הגביהה ונפלה אחרת. הגביהה ונפלה אחרת הרי זו מתרת עד שתרבה תרומה על החולין:

ו סאה תרומה שנפלה לפחות הספיק להגביהה. עד שנפלה אחרת הרי זו אסורה. רבי שמואל מתיר:

ז סאה תרומה שנפלה לפחות וטחנן ופחתו. בשם שפחתו החולין בד פחתה התרומה ומתר. סאה תרומה שנפלה לפחות ממאה וטחנן והותירו בשם שהותירו החולין בד הותירה התרומה ואסור. אם ידוע שהחוטים

של חולין יפות משל תרומה מתר. סאה תרומה שנפלה לפחות ממנה ואחר בן נפלו שם חולין אם שוגג מתר. ואם מזיד אסור:

פרק ו'

האובל תרומה שוגג משלם קרו וחומש. אחד האובל. ואחד השותה ואחד הפסך. אחד תרומה טהורה ואחד תרומה טמאה משלם חמשה וחמש חמשה. איןנו משלם תרומה אלא חולין מתקנים. והם נעשים תרומה והתשולם תרומה. אם רצה הכהן למחול אינו מוחל:

ב' בת ישראל שאכלה תרומה ואחר כך נשאת להן. אם תרומה שלא זכה בה בהן אכללה. משלםת קרו וחמש לעצמה. ואם תרומה שזכה בה בהן אכללה משלםת קרו לבעים וחמש לעצמה. מפני שאמרו האובל תרומה משלם קרו לבעים וחמש לכל מי שירצה:

ג' המאכיל את פועליו ואת אורחיו תרומה. הוא משלם את הקרו והם משלמים את החמש. דברי רבי מאיר. וחייבים אומרים הם משלמים קרו וחמש. והוא משלם להם דמי סעודתן:

ד' הגונב תרומה ולא אכללה. משלם תשולם בפל דמי תרומה. אכללה משלם שני קרניהם וחמש. קרו וחמש מן

החולין. וקרנו דמי תרומהה. גנב תרומהה הקדש ואכלה
משלים שני חומשיין וקרנו. שני בקדש תשלומי בפל:

" אין משלמיין מן הלקט ומון השבחה ומון הפהה ומון
ההפקר ולא ממיעשר ראשון (שנטלה תרומתו) ולא
ממיעשר שני והקדש (שנפדו). שני קדש פודה את
הקדש דברי רבי מאיר. וחכמים מתירין באלו:

רבי אליעזר אומר משלמיין מפני על שאין מינו בלבד
שישלים מן היפה על הרע. ורבי עקיבא אומר אין משלמיין
אלא מפני על מינו לפיכך אם אכל קשואין של ערבי
шибעית ימתין לקשואין של מוצאי שיבעית ויישלים מהם.
ממקום שרבי אליעזר מקל ממש רבי עקיבא מחמיר.
שנאמר ונתן לבهن את הקדש כל שהוא ראוי להיות
קדש דברי רבי אליעזר. ורבי עקיבא אומר ונתן לבهن
את הקדש קדש שאכל:

פרק ז

האובל תרומה מזיד. משלים את הקורן ואינו משלם
את החמץ. התשלומיין חולין אם רצה הבחן
למחול מוחל:

ב' בֵת כְהוּ שִׁנְשָׁאת לִישְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר בְּדַךְ אֲכָלָה תְרוּמָה.
מִשְׁלָמָת אֶת הַקּוֹרֵן וְאֵינֶה מִשְׁלָמָת אֶת הַחַמֵץ וּמִתְתַּחַת
בְשִׁרְיָה. נִשְׁאָת לְאַחַד מִפְלַע הַפְּסֻוּיִין מִשְׁלָמָת קָרֵן
וְחַמֵץ. וּמִתְתַּחַת בְּחִנָּק דָבְרֵי רַבִּי מַאיָר וְחַכּוּמִים אָוּמָרים
זו וּזוּ מִשְׁלָמוֹת אֶת הַקּוֹרֵן וְאֵין מִשְׁלָמוֹת אֶת הַחַמֵץ
וּמִתְתַּחַן בְשִׁרְיָה:

ג' המאכיל את בניו קטנים ואת עבדיו בין גודלים בין
קטנים. **האובל** תרומה חוצה לאָרֶץ. והאובל פחות מחייב
תרומה. משלים את הקורן ואינו משלם את החמץ.
וְתַשְׁלָוּמִין חולין. אם רצה הבחן למחול מוחל:

ד' זה הכלל כל המשלים קורן וחמץ התשלומיין תרומה.
אם רצה הבחן למחול אינו מוחל. וכל המשלים את הקורן
ואינו משלם את החמץ. התשלומיין חולין. אם רצה הבחן
למחול מוחל:

ה' שתי קופות. אחת של תרומה ואחת של חולין. שנפלה
סאה תרומה. לתוכה אחת מהם ואין ידוע לאיזו מהן נפללה.
הרי אני אומר לתוכה של תרומה נפללה. אבל אם אין ידוע

אי זו היא של תרומה ואי זו היא של חולין. אבל אחת מהן פטור. והשניה נהוג בה בתרומה וחיבת בחלה דברי רבי מאיר. רבי יוסי פוטר. אבל אחר את השניה פטור. אבל אחד את שתיהן משלם בקטנה שבשתיהן:

ונפלת אחת מהן לתוכה חולין אינה מדמעתן. והשניה נהוג בה בתרומה וחיבת בחלה דברי רבי מאיר. ורבי יוסי פוטר. נפלת שנייה למקום אחר אינה מדמעתן. נפלת שתיהן למקום אחד מדמעות בקטנה שבשתיהן:

זרע את אחת מהן פטור והשניה נהוג בה בתרומה. וחיבת בחלה דברי רבי מאיר. ורבי יוסי פוטר. זרע אחר את השניה פטור. זרע אחד את שתיהן בדבר שזענו כליה מותר. ובדבר שאין זרעו כליה אסור:

פרק ח

האשה שהיתה אוכלת בתרומה. והוא ואמרו לה מית בעליך או גרשך. וכן העבד שהיתה אוכל בתרומה. והוא ואמרו לו מית רבך. או מברך לישראל או נתנד במתנה. או עשאך בן חוריין. וכן בהן שהיתה אוכל בתרומה. וכן שעשה בן גירושה או בן חלווצה רבי אליעזר מחיב קרו ותחמש. ורבי יהושע פוטר. היה עומד ומקריב על גבי המזבח. וכן שעשה בן גירושה או בן חלווצה. רבי אליעזר אומר כל הקרבות שהקריב על גבי

המזבח פסולים. ורבי יהושע מבשיר. נודע שהוא בעל מום עבودתו פסולה:

ב' ובלם שהיתה תרומה בתוך פיהם. רבי אליעזר אומר יבלעו. ורבי יהושע אומר יפלוטו. אמרו לו גטמתה וגטמתה תרומה. רבי אליעזר אומר יבלע. ורבי יהושע אומר יפלוט. טמא היה וטהרה היה תרומה. א' נודע שהוא טבל. ומ夷שר ראשון שלא נטלה תרומתו. ומ夷שר שני והקדש שלא נפדו. או שטעם טעם בשפש לתוכה פיו. הרי זה יפלוט:

ג' היה אוכל באשבול. ונכנס מן הגנה לחצר. רבי אליעזר אומר יגמור. ורבי יהושע אומר לא יגמר. חסיבה ליל שבת. רבי אליעזר אומר יגמר. ורבי יהושע אומר לא יגמר:

ד' אין של תרומה שנתקלה ישפך. ואין צריך לומר של חולין. שלשה משקין אסוריין משום גלי. המים והיין והחלב. ושאר כל המשקין מותרין. במה ישחו ויהיו אסוריין. כדי שייצא הרחש ממקום קרוב. וישתה:

ה' שיעור המים המגולין. כדי שתאבד בהם המירה. רבי יוסי אומר בבלים כל שען. ובקרקעות ארבעים סאה:

ו' נקיים תאנים וענבים וקשואין והדלעים והאבטיחים והמלפפנות. אפילו הם כבר אחד גדול ואחד קטן. אחד

תלוֹשׁ וְאֶחָד מִחְבֵּר. כֹּל שַׁיִשׁ בּוֹ לִיהָ אֲסֹור. וּנְשִׁיכָת
הַנְּחַשׁ אֲסֹורָה מִפְנֵי סְכָנַת נְפָשׁוֹת:

המשמורת של יין אסורה משום גלי. רבי נחמה מתיר:

ח' חַבִּית שֶׁל טְרוּמָה שְׁנוּלָד בָּה סְפִק טוּמָה. רַبִּי אַלְיעָזֶר
אָמַר אֶם הִיְתָה מוֹנְחָת בָּمְקוּם תָּזְרֵפָה יַעֲשֵׂה בָּמְקוּם
הַמְצָנָע. וְאֶם הִיְתָה מִגְלָה יַכְשֵׁה. וַרְבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר אֶם
הִיְתָה מוֹנְחָת בָּמְקוּם מִצְנָע יַעֲשֵׂה בָּמְקוּם תָּזְרֵפָה. וְאֶם
הִיְתָה מִכְסָה יַגְלֵה. וַרְבּוֹן גַּמְלִיאֵל אָמַר אֶל יַחְדֵשׁ בָּה
דָּבָר:

ט' חַבִּית שֶׁנְשַׁבֵּרָה בָּגָת הַעֲלִיוֹנָה וְהַתְּחִתּוֹנָה טְמָאָה. מֹזְהָה
רַבִּי אַלְיעָזֶר וַרְבִּי יְהוֹשֻׁעַ שֶׁאָמַר יַכְלֵל הַאֲצִיל מִמְּנָה רַבִּיעִית
בְּטָהָרָה יַצְלֵל. וְאֶם לֹא. רַבִּי אַלְיעָזֶר אָמַר תְּרֵד וְתִטְמָא.
וְאֶל יַטְמֵן אָנָה בִּידָיו:

וּכוֹ חַבִּית שֶׁל שְׁמָן שֶׁנְשַׁפְּכָה. מֹזְהָה רַבִּי אַלְיעָזֶר וַרְבִּי
יְהוֹשֻׁעַ שֶׁאָמַר יַכְלֵל מִמְּנָה רַבִּיעִית בְּטָהָרָה יַצְלֵל.
וְאֶם לֹא רַבִּי אַלְיעָזֶר אָמַר תְּרֵד וְתִבְלֵעַ. וְאֶל יַבְלַעֲנָה
בִּידָיו:

י' (וְעַל זוֹ) וְעַל זוֹ אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לֹא זוֹ הִיא
טְרוּמָה שֶׁאָנִי מִזְהָר עַלְיהָ מַלְטְמָאָה. אֶלָּא מַלְאָכָלָה. וּבֶל
תִּטְמָאָה. בִּיצְדָּה. הִיא עֹבֵר מְמוּקָד לְמִקְומָם. וּכְבָרוֹת שֶׁל
טְרוּמָה בִּידָוֹ. אָמַר לוֹ נְכָרִי. תֵּן לִי אֶחָת מֵהֶם וְאֶטְמָאָה.

וְאִם לֹאָוֶה הַרְיָי אֲנִי מַטְמֵא אֶת בְּלָהָה. רַבִּי אַלְיעָזֶר אָזֶר יְטַמֵּא אֶת בְּלָהָה. וְאֶל יְתַנֵּן לוֹ אַחַת מְהֻן וַיְטַמֵּא. רַבִּי יְהוֹשָׁעַ אָזֶר יְגִיחַ לְפָנָיו אַחַת מְהֻן. עַל הַסְּלָעָה:

ב' וְכֵן נְשִׁים שְׁאָמְרוּ לָהֶם גּוֹיִם. תַּנוּ אַחַת מְבָם וַיְטַמֵּאָה. וְאִם לֹאָוֶה הַרְיָי אֲנִי מַטְמֵאִים אֶת בְּלָכֶם. יְטַמֵּאוּ אֶת בְּלָן. וְאֶל יִמְסְרוּ לָהֶם. נְפַשׁ אַחַת מִיְּשָׂרָאֵל:

פרק ט

הַזּוּרִעַ תְּרוּמָה. שׂוֹגֵג יוֹפֵךְ. וּמְזִיד יַקְיִים. אִם הַבִּיאָה שְׁלִישׁ. בֵּין שׂוֹגֵג בֵּין מְזִיד יַקְיִים. וּבְפִשְׁתָּוּן מְזִיד יוֹפֵךְ:

ב' וְחִיבַת בְּלָקֶט וּבְשְׁבָחָה וּבְפֶאָה. וְעַנְנִי יִשְׂרָאֵל וְעַנְנִי בְּהַנִּים מַלְקָטִים. וְעַנְנִי יִשְׂרָאֵל מַזְכִּיר אֶת שְׁלָהָם לְבַהֲנִים בְּדָמֵי תְּרוּמָה. וְהַדְמִים שְׁלָהָם. רַבִּי טְרָפּוֹן אָזֶר לֹא יַלְקְטוּ אֶלְאָ עַנְנִי בְּהַנִּים. שְׁמָא יַשְׁבָחוּ וַיְתַנֵּנוּ לְתֹזֵךְ פִּיהֶם. אָמֶר לוֹ רַבִּי עַקְיָבָא אִם בֵּן לֹא יַלְקְטוּ אֶלְאָ טְהוֹרִים:

ג' וְחִיבַת בְּמַעֲשָׂרוֹת וּבְמַעֲשָׂר עַנְנִי. וְעַנְנִי יִשְׂרָאֵל. וְעַנְנִי בְּהַנִּים נוֹטְלִים. וְעַנְנִי יִשְׂרָאֵל מַזְכִּיר אֶת שְׁלָהָם לְבַהֲנִים. בְּדָמֵי תְּרוּמָה. וְהַדְמִים שְׁלָהָם. הַחֹזֶט מְשָׁבֵח. וְהַדְשֵׁבֶד יַעֲשֶׂה. תֹּולֶה כְּפִיפּוֹת בְּצֹואָרִי בְּהַמָּה. וַיְנַזֵּן לְתוֹכָן מֵאָזֶת הַמִּין. נִמְצָא לֹא זָמֵס אֶת הַבְּהָמָה. וְלֹא מַאכְלִיל אֶת הַתְּרוּמָה:

ד גָדוֹלִי תְרוּמָה תְרוּמָה וְגָדוֹלִי גָדוֹלִין חֹלוֹן אֲבָל הַטְבֵל וּמְעֻשֶר רָאשׁוֹן וְסִפְחִי שְׁבִיעִית וְתְרוּמָת חֹצֶה לְאָרֶץ וְהַמְדַמֵע וְהַבְּפּוּרִין גָדוֹלִין חֹלוֹן גָדוֹלִי הַקָדֵש וּמְעֻשֶר
שְׁנִי חֹלוֹן וּפֹזֶה אָוֹתָם בָזְמָנו זָרָעָם:

ה מְאָה לְגִנְיהָ שֶׁל תְרוּמָה וְאָחָד שֶׁל חֹלוֹן כָלּו מִוּתָרִים בְדָבָר שְׂזָרָעָו כֶּלה אֲבָל בְדָבָר שְׁאַיִן זָרָעָו כֶּלה אֲפִילו מְאָה שֶׁל חֹלוֹן וְאַחֲת שֶׁל תְרוּמָה כָלּו אַסּוּרִין:

ו הַטְבֵל גָדוֹלִיו מִוּתָרִין בְדָבָר שְׂזָרָעָו כֶּלה אֲבָל בְדָבָר שְׁאַיִן זָרָעָו כֶּלה גָדוֹלִי גָדוֹלִין אַסּוּרִין אַיִזְהוּ דָבָר שְׁאַיִן זָרָעָו כֶּלה בְגַזְוָן הַלּוֹף וְהַשּׁוֹם וְהַבְּצָלִים רַבִי יְהוֹדָה אָוּמָר הַשּׁוֹם בְשֻׁעָׂוִרִים:

ז הַמְנַבֵש עִם הַנְּכָרִי בְחִסּוּת אָף עַל פִי שְׁפִירּוֹתָיו טְבֵל אָוְבֵל מֵהֶם עַרְאִי שְׁתִילִי תְרוּמָה שְׁגַטְמָאִי שְׁתַלְנוּ טְהָרוּ מְלֻטְמָא וְאַסּוּרִין מְלַאֲכֹל עד שְׁגִזּוּם אַת הַאֲכֵל רַבִי יְהוֹדָה אָוּמָר עד שְׁגִזּוּם וִישְׁנָה:

פרק י

בְּצַל שָׁנְתָנוּ בְּתוֹךְ עֲדָשִׂים. אָם שָׁלֵם מַוְתָּר. וְאָם חֲתָכוּ
בְּנֹתָן טֻעַם. וְשֶׁאָר כָּל הַתְּבִשֵּׁיל. בֵּין שָׁלֵם בֵּין
מַחֲוֹתָךְ בְּנֹתָן טֻעַם. רַبִּי יְהוֹדָה מַתִּיר בְּצַחַנָּה. שָׁאֵינָה
אֶלְאָ לְטוֹל אֶת הַזֹּהָם:

ב' תְּפֻוח שְׁרָסְקוּ וְנֹתָנוּ לְתוֹךְ עַסֶּה וְחַמְצָה. הַרִּי זוֹ אַסְוָרָה.
שְׁעוֹרִים שְׁגַפְלוּ לְתוֹךְ הַבּוֹר שֶׁל מִים. אָף עַל פִּי שְׁהָבָא אִישׁ
מִימִיוֹ (מִימִיו) מַוְתָּרִים:

ג' הַרְוָדָה פָתַח מַמְּה. וְנֹתָנָה עַל פִּי חַבֵּית שֶׁל יְין שֶׁל תְּרוּמָה.
רַבִּי מַאֲיר אֹסֵר. וַרְבִּי יְהוֹדָה מַתִּיר. רַבִּי יוֹסֵי מַתִּיר בְּשֶׁל
חַטִּין. וְאֹסֵר בְּשֶׁל שְׁעוֹרִים. מִפְנֵי שְׁהָשְׁעוֹרִים שׂוֹאָבות:

ד' תְּנוּר שְׁהָסִיקָו בְּכָמוֹן שֶׁל תְּרוּמָה. וְאָפָה בּוֹ אֶת הַפְּתָה.
הַפְּתָה מַוְתָּרָת. שָׁאֵינוֹ טֻعַם בְּמוֹן אֶלְאָ רִיחַ בְּמוֹן:

ה' תְּלַתֵּן שְׁגַפְלה לְתוֹךְ הַבּוֹר שֶׁל יְין. בְּתְרוּמָה וּבְמַעַשָּׂר
שְׁנִי. אָם יִשְׁבּוּר בְּדִי לְתִין טֻעַם. אָבֵל לֹא בְּעֵץ. בְּשִׁבְיעִית
וּבְכָלְאי הַכְּרָם וְהַקְּדָשָׁה. אָם יִשְׁבּוּר וּבְעֵץ. בְּדִי לְתִין טֻעַם:

ו' מֵשָׁהִזּוּ לֹא חַבִּילִי תְּלַתֵּן שֶׁל כָּלְאי הַכְּרָם יַדְלְקוּ. הַזּוּ
לֹא חַבִּילִי תְּלַתֵּן שֶׁל טְבֵל. בּוֹתָשׁ וּמַחְשָׁב בְּמָה זְרוּ יִשְׁ
בְּהָם. וּמִפְרִיש אֶת הַזְּרוּעַ. וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְהַפְרִיש אֶת הַעֵץ.
אָם הַפְרִיש לֹא יָמֵר אֶבְתֹּוּשׁ. וְאֶטְולָא אֶת הַעֵץ. וְאֶתְעָן אֶת
הַזְּרוּעַ. אֶלְאָ נוֹתֵן הַעֵץ עִם הַזְּרוּעַ:

וַיֹּתִי חֹלֵין שְׁבָבֵשׂ עִם זֶה תְּרוּמָה. פְּצֹוּשִׁי חֹלֵין עִם פְּצֹוּשִׁי תְּרוּמָה. פְּצֹוּשִׁי חֹלֵין עִם שְׁלֵימִי תְּרוּמָה. אֲזֶה בְּמַיִם תְּרוּמָה. אֲסֹור. אֲבָל שְׁלֵימִי חֹלֵין עִם פְּצֹוּשִׁי תְּרוּמָה מִזֶּה:

" דָג טָמֵא שְׁבָבֵשׂ עִם דָג טָהוֹר. כֹל גָּרְבָּה שְׁהָוָא מַחְזִיק סָאתִים. אֲםִינְשׁוּ בָו מִשְׁקָל עַשֶּׂר זָו בִּיהוֹדָה. שָׁהָם חִמְשָׁ סְלֻעִים בְּגָלְיל. דָג טָמֵא צִירָז אֲסֹור. רַבִּי יְהוֹדָה אָזֶר רַבִּיעִית בָּסָאתִים. וַרְבִּי יוֹסֵי אָזֶר אָחֵד מִשְׁשָׁה עַשֶּׂר בָו:

ט חֲגִבִּים טָמֵאים שְׁגַבְבֵשׂ עִם חֲגִבִּים טָהוֹרים. לֹא פְּסָלוּ אֶת צִירָם. הַעַד רַבִּי צִדּוֹק עַל צִיר חֲגִבִּים טָמֵאים. שְׁהָוָא טָהוֹר:

כָל הַגְּבָבָשִׁים זֶה עִם זֶה מִזֶּה מִזֶּה. אֲלָא עִם הַחִסִּית. חִסִּית חֹלֵין עִם חִסִּית שֶׁל תְּרוּמָה. יַרְקָה שֶׁל חֹלֵין עִם חִסִּית שֶׁל תְּרוּמָה אֲסֹור. אֲבָל חִסִּית שֶׁל חֹלֵין עִם יַרְקָה שֶׁל תְּרוּמָה מִזֶּה:

" רַבִּי יוֹסֵי אָזֶר כָל הַגְּשָׁלְקִים עִם הַתְּרָדִים אֲסֹורִים. מִפְנִי שָׁהָם נוֹתָנִין אֶת הַטְּעִם. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָזֶר בְּרוּב שֶׁל שְׁקִיא אֶת בְּרוּב שֶׁל בָּעֵל אֲסֹור. מִפְנִי שְׁהָוָא בְּזַלְעַ. רַבִּי עַקְיבָּא אָזֶר כָל הַמַּתְבָּשְׁלִין זֶה עִם זֶה מִזֶּה מִזֶּה. אֲלָא עִם הַבָּשָׂר. רַבִּי יְחִינָן בֶּן נוֹרִי אָזֶר הַכְּבֵד אֲזֶרֶת וְאֵינָה נָאָסֶרֶת. מִפְנִי שְׁהָיָא פּוֹלֶת וְאֵינָה בּוֹלֶת:

ב' בַּיְצָה שְׁנַתְּבָלָה בְּתַבְלִין (אֲסֻוּרִים). אֲפִילוֹ חֶלְמֹן שֶׁלָּה
אֲסֻור. מִפְנֵי שַׁהוּא בּוֹלָע. מֵי שְׁלָקוֹת. וּמֵי בְּבָשִׂים שֶׁל
תְּרוּמָה. אֲסֻורִים לְזָרִים:

פרק יא

אי' נוֹתָנֵן דְּבִילָה וְגַרְזָגָרָת לְתוֹךְ הַמּוֹרִיס. מִפְנֵי שַׁהוּא
מְאַבְדֵן. אֲבָל נוֹתָנֵן אֶת הַיּוֹן לְמּוֹרִיס. וְאֵין מְפַטְמִין
אֶת הַשְּׁמֹן. אֲבָל עֹשֵׂין אֶת הַיּוֹן יִנּוּמְלִין. אֵין מְבָשְׁלִים יִין
שֶׁל תְּרוּמָה. מִפְנֵי שַׁהוּא מִמְעִיטוֹ. רַבִּי יְהוּדָה מִתְּרִיר מִפְנֵי
שַׁהוּא מְשִׁבְחוֹ:

ג' דְּבַשׁ תְּמִרִים וַיַּיִן תְּפִוִּיתִים וְחַמֵּץ סְתֻנוֹת. וְשֶׁאָר בֶּל מֵי
פִּירּוֹת שֶׁל תְּרוּמָה. רַבִּי אַלְיעָזָר מְחִיב קָרְנוֹ וְחַמֵּשׁ. וְרַבִּי
יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. וְרַבִּי אַלְיעָזָר מְטִמָּא מְשׁוּם מְשֻׁקָּה. אָמֵר
רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לֹא מַנְוִחַ חַכְמָנִים שְׁבָעָה מְשֻׁקָּן כְּמוֹנִי פְּטִימִים.
אֶלָּא אָמְרוּ שְׁבָעָה מְשֻׁקָּן טְמָאים. וְשֶׁאָר בֶּל הַמְּשֻׁקָּן
טְהוֹרִים:

ה' אֵין עוֹשֵׂין תְּמִרִים דְּבַשׁ. וְלֹא תְּפִוִּיתִים יִין. וְלֹא סְתֻנוֹת
חַמֵּץ. וְשֶׁאָר בֶּל הַפִּירּוֹת. אֵין מְשַׁנֵּן אֶזְתָּם מְבָרִיאֵתָן
בְּתְרוּמָה וּבְמַעַשֵּׂר שְׁנִי. אֶלָּא זִיתִים וְעַנְבָּבִים בְּלִבְדֵּן. אֵין
סּוֹפְגֵין אַרְבָּעִים מְשׁוּם עַרְלָה. אֶלָּא עַל הַיּוֹצָא מִן הַזִּיתִים
וּמִן הַעֲנָבִים. וְאֵין מְבִיאֵין בְּכּוּרִים מְשֻׁקָּן. אֶלָּא הַיּוֹצָא מִן
הַזִּיתִים וּמִן הַעֲנָבִים. וְאֵינוֹ מְטִמָּא מְשׁוּם מְשֻׁקָּה. אֶלָּא

הוֹצָאּ מִן הַזִּיתִים וּמִן הַעֲנָבִים . וְאֵין מִקְרִיבֵין עַל גַּבֵּי
הַמִּזְבֵּחַ אֶלָּא הוֹצָאּ מִן הַזִּיתִים וּמִן הַעֲנָבִים :
ד' עֻזְקָצִי תְּאַנִּים וְגַרְגָּרוֹת הַכְּלִיסִים וְהַחֲרוֹבִין שֶׁל תְּרֻומָּה .
אֲסּוּרִים לְזִירִים :

ה' גַּרְעִינִי תְּרֻומָּה בָּזְמָנוֹ שֶׁהָוָא מִכְנִיסָּן אֲסּוּרּוֹת . וְאָם
הַשְּׁלִיכָן מוֹתָרָת . וְכֵן עַצְמוֹת הַקְדְּשִׁים . בָּזְמָנוֹ שֶׁהָוָא
מִכְנִיסָן אֲסּוּרִין . וְאָם הַשְּׁלִיכָן מוֹתָרִין . הַמּוֹרָסָן מוֹתָר .
סּוֹבֵין שֶׁל חֲדֹשות אֲסּוּרּוֹת . וְשֶׁל יִשְׁנוֹת מוֹתָרָת . וְנוֹהָג
בְּתְרֻומָה בְּדַרְךָ שֶׁהָוָא נוֹהָג בְּחֹלוּין . הַמְפָלָת קָבָ אוֹ קָבִים
לְסָאָה . לֹא יַאֲבֹד אֶת הַשָּׁאָר . אֶלָּא יַיְחַנֵּן בָּמָקוֹם הַמְצָנָע :

ו' מְגֻורָה שְׁפִנָה מִמְּנָה חֲטֵי תְרֻומָה . אֵין מְחַיִיבִים אֶתְזָה
לְהִיוֹת יוֹשֵׁב וּמַלְקֵט אֶחָת אֶחָת . אֶלָּא מִכֶּבֶד בְּדַרְכֵו וּנוֹתָן
לְתוֹכָה חֹלוּין :

ז' וְכֵן חַבֵּית שֶׁל שְׁמָן שְׁנֶשֶׁפֶכה אֵין מְחַיִיבֵין אֶתְזָה לְהִיוֹת
יוֹשֵׁב וּמַטְפֵחַ . אֶלָּא נוֹהָג בָּה בְּדַרְךָ שֶׁהָוָא נוֹהָג בְּחֹלוּין :
ח' הַמְעָרָה מִכֶּד לְכָד וּנוֹטָף שֶׁלּוּשׁ טְפִים נוֹתָן לְתוֹכָה
חֹלוּין . הַרְכִּינה וּמְצָה הַרִּי זו תְרֻומָה . וּכְמָה תְהָא בְּתְרֻומָה
מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמָאי וַיְזִילֵּבָה לִפְהָנוֹ . אֶחָד מַשְׁמֹונָה לְשִׁמְינִית :

ט' כְּרִשְׁיָנִי תְרֻומָה מִאֲכִילָין אֶתְזָם לְבָהָמָה וְלִחְיָה
וּלְתְּרִנְגּוֹלִים . יִשְׂרָאֵל שְׁשֶׁבֶר פָּרָה מִפְהָנוֹ מִאֲכִילָה כְּרִשְׁיָנִי
תְרֻומָה . וּבְהָנוֹ שְׁשֶׁבֶר פָּרָה מִיּוֹשָׁרָאֵל אֶפְעַל פִי שְׁמָמוֹנוֹתִיה

עליו לא יאכילה בראשיני תרומה. ישראל ששם פרה מבهن לא יאכילה בראשיני תרומה. ובهن ששם פרה **מיישראל מאכילה בראשיני תרומה:**

מדליקין שמן שריפה בבתי כנסיות וביבתי מדרישות ובמלאות האפלין ועל גבי החולין ברשות בהן. בת ישראל שנשאת לבهن והיא לモדה (לבא) אצל אביה. אביה מדליק בראשותה. מדליקין בבית המשטה אבל לא בית האבל דברי רבי יהודה. ורבי יוסף אומר בבית האבל אבל לא בבית המשטה. רבי מאיר אסורongan וכאן. רבי שמעון מתר באנ וכאן: סליק

מסכת מעשרות

יום ד

פרק א

כָּלֶל אָמְרוּ בְּמַעֲשָׂרוֹת כִּי שַׁהוּא אָכֵל וְנִשְׁמַר וְגַדּוֹלֵי מִן הָאָרֶץ חִיב בְּמַעֲשָׂרוֹת וְעוֹד כָּל אַחֲר אָמְרוּ כָּל שְׁתַחְלַתּוּ אָכֵל וְסֻפּוֹ אָכֵל אֶחָד עַל פִּי שַׁהוּא שׂוֹמְרוֹ לְהֹסִיף אָכֵל חִיב קָטָן וְגַדּוֹל וְכָל שָׁאַין תַּחֲלַתּוּ אָכֵל אָכֵל סֻפּוֹ אָכֵל אַיִן חִיב עַד שִׁיעָשָׂה אָכֵל:

ב' מַאיָּמָתִי הַפִּירֹת חִיבֵּין בְּמַעֲשָׂרוֹת הַתְּאַנִּים מְשִׁיבְחִילָוּ הַעֲנָבוּם וְהַאֲבָשִׁים מְשִׁהָבָאִישׁוּ הַאֲזָג וְהַתְּוֹתִים מְשִׁיאָדִימָוּ וְכָל הַאֲדוֹמִים מְשִׁיאָדִימָוּ הַרְמוֹנִים מְשִׁימְסָוּ הַתְּמִרִים מְשִׁיטִילוּ שָׁאוֹרָה הַאֲפְרָסִים מְשִׁיטִילוּ גִּידִים הָאֲגֹזִים מְשִׁיעָשָׂוּ מְגֻרָה רַבִּי יְהוּדָה אָזֶם הָאֲגֹזִים וְהַשְּׁקָדִים מְשִׁיעָשָׂוּ קְלִיפָה:

ג' הַחֲרוֹבִין מְשִׁינְגָּקְדוּ וְכָל הַשְׁחֹרְרִין מְשִׁינְגָּקְדוּ הָאֲגָסִים וְהַקְּרָסְטּוֹמְלִין וְהַפְּרִישִׁין וְהַעֲזָרְדִים מְשִׁיקְרָחוּ וְכָל הַלְּבָנִים מְשִׁיקְרָחוּ הַתְּלִתּוֹן מְשִׁתְצָמָח הַתְּבּוֹאָה וְהַזְּתִים מְשִׁיכְבָּנוּשׁוּ שְׁלִישָׁ:

ד' וּבִירָק הַקְשָׁוָאִים וְהַדְלוּעִים וְהַאֲבָטִיחִים וְהַמְלָפְפּוֹנוֹת הַתְּפּוֹחִים וְהַאֲתָרוֹגִין חִיבִים גַּדּוֹלִים וּקְטָנִים רַבִּי שְׁמַעַן

פוטר את האחרזין בקטני החיב בשקדים המפרים פטור במרקם:

" איזהו גרען למעשרות הקשוואים והדלקאים משיפקסו. ואם אינו מפקס משיעמיד עירימה. אבטיח משישילק ואם אינו משלק עד שיעשה מקאה. ורק הנגיד משיאנד. אם אינו אונד עד שימלא את הכלוי. ואם אינו ממלא את הכלוי. עד שיילקט כל צרכו. בלבדה עד שיחפה. ואם אינו מחהפה עד שימלא את הכלוי. ואם אינו ממלא את הכלוי. עד שיילקוט כל צרכו. בעה דברים אמורים במווליך לשוק. אבל במוליך לביתה. אוכל מהם עראי עד שהוא מגיע לביתו:

1. הفرد והצמוקין והחרובין משיעמיד עירימה. הבצלים משיפקל. ואם אינו מפקל. משיעמיד עירימה. התבואה משימרחה. ואם אינו ממרח עד שיעמיד עירימה. הקטניות משיבבור ואם אינו כובר עד שימרחה. אף על פי שמרחה נוטל מן הקוטעים ומון האדים. וממה שבתוך התבען ואוכל:

2. הין משיקפה אף על פי שקפה קולט מן הגת העליונה. ומון הצנור ושותה. השמן משירד לעזקה. אף על פי שירד נוטל מן העקל ומיין הממל ומיין הפצין. ונוטן לחמתה ולתמחוי. אבל לא יתן לקדרה וללפס בשלה רותחין. רביה יהודה אומר לכל הוא נותן חוץ מדבר שיש בו חמץ וציר:

ח הַעֲגֹל מִשְׁיָחֵלְקָנוּ. מְחַלְיקִים בַּתְּאַנִּים וּבְעַנְבִּים שֶׁל
טֶבֶל. רַبִּי יְהוֹדָה אֹסֶר. הַמְּחַלֵּק בְּעַנְבִּים לֹא הַכְּשָׁר.
רַבִּי יְהוֹדָה אֹסֶר הַכְּשָׁר. הַגְּרוֹזֹות מִשְׁיָחֵלְקָנוּ. וּמְגֻרָה
מִשְׁיָחֵלְקָנוּ. הִיא דְשׁ בְּחַבִּית וּמַעֲגֵל בְּמְגֻרָה. נְשָׁבָרָה הַחַבִּית
וּנְפַתְּחָה הַמְּגֻרָה לֹא יַאֲכֵל מֵהֶם עַרְאי. רַבִּי יוֹסֵי מִתְּאֵר:

פרק ב

הִיא עֹבֵר בַּשָּׂוֹק וְאָמֵר טָלוּ לְכֶם תְּאַנִּים אֹכְלִין וּפְטוּרִין.
לְפִיכָךְ אָמֵן הַכְּנִיסוּ לְבַתִּיחָם מַתְקִינִים וְדָאי. טָלוּ
וְהַכְּנִיסוּ לְבַתִּיחָם לֹא יַאֲכֵל מֵהֶם עַרְאי. לְפִיכָךְ אָמֵן
הַכְּנִיסוּ לְבַתִּיחָם אֵין מַתְקִינִין אֶלָּא דָמָאי:

ב הִיוֹ יוֹשְׁבִין בַּשְּׁעָר אוֹ בְּחִנּוֹת. וְאָמֵר טָלוּ לְכֶם תְּאַנִּים
אֹכְלִין וּפְטוּרִין. וּבֶעֱלָה הַשְּׁעָר וּבֶעֱלָה הַחִנּוֹת חִיבִּין. רַבִּי
יְהוֹדָה פָוֵר עַד שִׁיחָזֵיר אֶת פְּנֵיו. או עַד שִׁישָׁנָה מִקּוֹם
יִשְׁבְּתוֹ:

ג הַמְּעַלָּה פִּירּוֹת מִן הַגְּלִיל לִיהוֹדָה או עַולָה לִירוֹשָׁלָם.
אֹכֵל מֵהֶם עַד שַׁהְוָא מָגִיעַ לִמְקוֹם שַׁהְוָא הַזְּלִיךְ. וְכֹנֶן
בְּחֹזֶרֶת. רַבִּי מַיְאִיר אֹסֶר עַד שַׁהְוָא מָגִיעַ לִמְקוֹם
הַשְּׁבִּיתָה. וְהַרְזְבִּין הַמְּחַזְרִין בְּעִירֹת אֹכְלִים עַד
שְׁמָגִיעִים לִמְקוֹם הַלִּינָה. רַבִּי יְהוֹדָה אֹסֶר הַבִּית הַרְאָשָׁׂוֹן
הַוָּא בַּיְתָוֹ:

ד פירוז שתרמן עד שלא נגמרה מלאכתו. רבי אליעזר אוסר מלאכול מהם עראי וחכמים מתרין חוץ מכלכלת תאנים. כלכלת תאנים שתרמה רבי שמעון מתר וחכמים אסרים:

ה האומר לחבריו הילך אישר זה. וthon ל' בו חמיש תאנים לא יאכל עד שישער דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר אוכל אחת אחת ופטור. ואם צרכי חיב. אמר רבי יהודה מעשה בגננת ורדים שהיתה בירושלים. והוא תאנים נמקרות משלש ומארבע באיסר ולא הופרש ממנה תרומה ומישר מעולם:

ו האומר לחבריו הילך אישר זה בעשר תאנים שאبور ליבור ואוכל. באשבול שאبور לי מגגר ואוכל. ברמן שאبور לי פורט ואוכל. באבטיח שאבור לי סופת ואוכל. אבל אם אמר לו בעשרים תאנים אלו. בשני אשבלות אלו. בשני רמנונים אלו. בשני אבטיחים אלו. אוכל בדרך ופטור. מפני שקנה במחבר ל夸ע:

ז השוכר את הפועל לקצחות עמו בתאנים. אמר לו על מנת שאוכל תאנים אוכל ופטור. על מנת שאוכל אני (ובני ביתי) או שאכל בני בשכרי הוא אוכל ופטור ובנו אוכל ותfib. על מנת שאוכל בשעת הקציעה ולאחר הקציעה. בשעת הקציעה אוכל ופטור. ולאחר הקציעה

אוכל וחייב. שאינו אוכל מן התורה (חייב). זה הכלל
 היכול מן התורה פטור. ושהינו יכול מן התורה חייב:
 "זה עוזש בלבשים לא יאכל בונות שבע. בנות שבע
 לא יאכל בלבשים. אבל מוגע הוא את עצמו עד שmagnitude
 למקום היפות ואוכל. המחליף עם חבירו זה לא יכול וזה
 לא יכול. זה לקצות וזה לקצות. זה לא יכול וזה לקצות חייב.
 רבי יהודה אומר המחליף לא יכול חייב. ולקצות פטור:

פרק ג

המעביר תאים בחריו לקצות. בנו ובני ביתו יכולין
 ופטורין. הפועלים שעמדו. בזמן שאין להם
 עליון מזונות יכולין ופטורין. אבל אם יש להם עליון
 מזונות. הרי אלו לא יאכלו:

ב' המוציא פועליו לשדה. בזמן שאין להם עליון מזונות
 יכולין ופטורין. ואם יש להם עליון מזונות יכולין אחת
 אחת מן התאננה. אבל לא מן הפל ולא מן הקפה ולא מן
 המקאה:

ג' השוכר את הפועל לעשיות ביזיתים. אמר לו על מנת
 לא יכול זיתים. יכול אחד אחד פטור. ואם צרכ' חייב.
 נגבש בבצלים. אמר לו על מנת לא יכול ירק. מקריטם
 עליה עלה ואוכל. ואם צרכ' חייב:

ד' מֵצָא קִצְיוֹת בַּדָּרֶךְ. אֲפִילוֹ בַּצְדָה שְׁדָה קִצְיוֹת. וּבַן תְּאֵנָה שֶׁהִיא נוֹטָה עַל הַדָּרֶךְ וּמֵצָא תְּחִתָּה תְּאֵנָים. מִוּתְרוֹת מִשּׁוּם גָּלַל. וּפִטוּרוֹת מִן הַמְעִשָּׂרוֹת. וּבִזְיִתִים וּבְחַרְזּוּבִים חִיבִים. מֵצָא גְּרוֹגְרוֹת אֶם דָּרְסָנוֹ רֹוב בְּנֵי אָדָם חִיבָן. וְאֶם לֹא פִטוֹר. מֵצָא פְּלַחִי דְּבִילָה חִיבָן. שִׁידּוּעַ שֶׁהָם מִדָּבָר גָּמוֹר. וּבְחַרְזּוּבִים עַד שְׁלָא בְּנֵנוֹ לְרֹאשׁ הַגֶּג. מַזְרִיךְ מִהָּם לְבַהְמָה פִטוֹר. מִפְנֵי שֶׁהָוָא מַחְזִיר אֶת הַמּוֹתָר:

ה' אַיּוֹ הִיא חַצֵר שֶׁהִיא חִיבָת בַּמְעִשָּׂרוֹת. רַבִי יְשֻׁמְעָאֵל אָוּמֵר חַצֵר הַצּוֹרִית שֶׁהַכְלִים נִשְׁמְרִים בַּתְוֹכָה. רַבִי עַקְיבָא אָוּמֵר כֹל שֶׁאָחָד פּוֹתֵחׁ וְאָחָד נֹעֵל פִטוֹרָה. רַבִי נְחַמְמִיה אָוּמֵר כֹל שֶׁאַיִן אָדָם בּוֹשֵׁם מְלָאָכוֹל בַּתְוֹכָה חִיבָת. רַבִי יוֹסֵי אָוּמֵר כֹל שֶׁנְכַנֵס לָהּ וְאַיִן אָוּמֵר לוֹ מָה אַתָּה מַבְקֵשׁ פִטוֹרָה. רַבִי יְהוָדָה אָוּמֵר שְׁתִי חַצְרוֹת זוֹ לִפְנִים מִזּוֹ הַפְנִימִית חִיבָת וְהַחִצּוֹנָה פִטוֹרָה:

ו' הַגְגּוֹת פִטוּרִין אֶף עַל פִי שֶׁהָם שֶׁל חַצֵר חִיבָת. בֵית שַׁעַר אַכְסְדָרָה וּמִרְפָּסָת תְּרֵי אֶלְוּ בַּחַצֵר אֶם חִיבָת חִיבִין. וְאֶם פִטוֹרָה פִטוּרִים:

ז' הַצְרִיפִים וְהַבְּרִגְנִינִים וְהַאַלְקִיטִיוֹת פִטוּרִין. סְבִת גְנוּסָר אֶף עַל פִי שִׁישׁ בָהּ רַתִּים וּתְרִגְנוֹלִים פִטוֹרָה. סְבִת הַיּוֹצְרים הַפְנִימִית חִיבָת. וְהַחִצּוֹנָה פִטוֹרָה. רַבִי יוֹסֵי אָוּמֵר כֹל

שאינה דירת חמה ודירת הגשים פטורה. סכת הרג
בָּחָג רַבִּי יְהוֹדָה מַחְיֵב וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין:

" **תְּאֵנָה** שֶׁ**הָיָה** עֻזְמָדָת בָּחָר. אָכֵל אַחַת וַפְטוֹר.
וְאַם צָרֵף חַיִּב. רַבִּי שְׁמֻעוֹן אָמֵר אַחַת בִּימֵינוֹ. וְאַחַת
בָּשְׂמָאוֹן. וְאַחַת בְּפִיו. עַלְהָ לְרַאשָּׁה מִמְלָא חִיקָּוֹ וְאָכֵל:

" **גַּפְן** שֶׁ**הָיָה** נְטוּעָה בָּחָר נוֹטֵל אֶת כָּל הַאֲשָׁבוֹל וּבָנָו
בְּרִמּוֹן וּבָנָו בָּאַבְטִיחָה דְּבָרִי רַבִּי טְרָפּוֹן. רַבִּי עַקְבָּא אָמֵר
מְגַגֵּר בָּאֲשָׁבוֹל וְפּוֹרֵט בְּרִמּוֹן וְסּוֹפֵת בָּאַבְטִיחָה. כִּסְבָּר
שֶׁ**הָיָה** זְרוּעָה בָּחָר. מִקְרָטִים עַלְהָ וְאָכֵל. וְאַם צָרֵף
חַיִּב. הַסָּאָה וְהַאֲזֹב וְהַקּוֹרֵץ שֶׁבָּחָר אָמֵר הַזֶּה נְשָׁמָרים
חַיִּיבִין:

" **תְּאֵנָה** שֶׁ**הָיָה** עֻזְמָדָת בָּחָר וְנוֹטָה לְגַנְּהָ. אָכֵל בְּדַרְכֵו
פְּטֹור. עֻזְמָדָת בְּגַנְּהָ וְנוֹטָה לְחָצָר אָכֵל אַחַת וַפְטוֹר.
וְאַם צָרֵף חַיִּב. עֻזְמָדָת בָּאָרֶץ וְנוֹטָה לְחוֹצָה לְאָרֶץ.
בְּחוֹצָה לְאָרֶץ וְנוֹטָה לְאָרֶץ. הַכָּל הַזָּלֶד אַחֲר הַעֲקָר. וּבְבִתְיִ
עָרִי חֹמָה הַכָּל הַזָּלֶד אַחֲר הַעֲקָר. וּבְעָרִי מַקְלָט הַכָּל
הַזָּלֶד אַחֲר הַנוֹּף. וּבִירוּשָׁלים הַכָּל הַזָּלֶד אַחֲר הַנוֹּף:

פרק ד

הכובש השוליך המולח בשדה חייב. המכפן באדמה פטור. המטבל בשדה פטור. הפוצע זיתים שיצא מכם השך פטור. הסוחט זיתים על בשרו פטור. ואם סחט ונתנו לתוכו ידו חייב. המכפף לתבשיל פטור. לקידרה חייב מפני שהוא כבור קטע:

ב' תנוקות שטמננו תאנים לשבת ושבחו לעשרן. לא יאכלו למוציאי שבת עד שייעשרו. במלכת השבת בית שמאי פוטרין. ובית הלל מחייבין. רבי יהודה אומר אף הלויקט את הפלבלה לשלווח לחבירו לא יאכל עד שייעשר:

ג' הנוטל זיתים מן המעתן טובל אחד אחד במלח ואוכל. אם מלח ונתנו לפניו חייב. רבי אליעזר אומר מן המעתן הטהור חייב. וממן הטמא פטור. מפני שהוא מחריר את המותר:

ד' שותין על הגת בין על החמינו בין על הצונן פטור דברי רבי מאיר. רבי אליעזר ברבנן אדוק מחייב. וחכמים אומרים על החמינו חייב. ועל הצונן פטור:

ה' המקלף שעורים מקלף אחת אחת ואוכל. ואם קלף ונתנו לתוכו ידו חייב. המוליל מלילות של חטים מנפח מיד ליד ואוכל. ואם נפח ונתנו לתוכו חיקו חייב. בסבר שזרעה לזרע. ירקה פטור. זרעה לירק מתחשרת זרע וירק. רבי

אליעזר אומר השבת מתעשרות זרע וירק וירין וחכמים
אומרים אין מתשר עריך אלא השחלים והגריגר
 בלבד:

ר' בן גמליאל אומר תימרות של תלפון ושל חרדל ושל
 פול הלבן חיבות במתשר. רבי אליעזר אומר האלו
 מתשר תימרות ואביזנות וקפרס. רבי עקיבא אומר אין
 מתשר אלא אביזנות מפני שהוא פרי:

פרק ה

העורך שתלים מתזך שלו ונוטע לתוכו שלו פטור. לך
 במחבר לקראע פטור.ckett לשלהך לחבירו
 פטור. רבי אליעזר בן עזריה אומר אם יש פיזח בהם
 נמכרים בשוק הרי אלו חיבין:

העורך לפת וצננות מתזך שלו ונוטע לתוכו שלו לזרע
 חייב. מפני שהוא גrown. בצלים משחרישו בעלייה טהרו
 מלטמא. נפלת עליהם מפולה והם מגולים. הרי אלו
 בנטועים בשדה:

לא ימפרор אדם את פירותיו משבאו לעונת המעשרות
 למי שאינו נאלמן על המעשרות. ולא בשבייתם למי שהוא
 חשוד על השביית. ואם בקרו נוטל הבכורות ומוכר את
 השאר:

ד לא ימבחן אדם את תבונתו ואת גפתו ואת זינו למי שאין נאמן על המעשיות להוצאה מהן משקיין ואם הוצאה חייב במעשרות ופטור מן התורמה שהתווים בלבו על הקטועים על האזכדים ועל מה שבתווך התבון:

ה הוליך שדה ירך בסוריה אם עד שלא בא לעונת המעשרות חייב ומשבא לעונת המעשרות פטור ולוקט בדרבו והולד. רבי יהודה אומר אף ישbor פועלם וילקוט אמר רבנן שמעון בן גמליאל במה דברים אמורים בזמנו שקנה קרקע אבל בזמנו שלא קנה קרקע אם עד שלא בא לעונת המעשרות פטור. רבי אומר אף לפיו חשבון:

ו המתמד וננתן מים במדחה ומצא כדי מדתו פטור. רבי יהודה מתייב. מצא יותר על כדי מדתו מוציא עליון ממוקם אחר לפיו חשבון:

ז חורי הנמלים שלנו מצד העירימה החיבית. הרי אלו חיבים. שידוע שמדבר הגמור היו גוררין כל הלילה:

ח שום בעל בכוי ובצל של רכפָא גריסין הקילין. והעדשים המצריות. רבי מאיר אומר אף הקרקס. רבי יוסי אומר אף הקטנים פטורים מן המעשיות וכלחין מכל אדם בשבייתו. צרע לוֹף העליון. צרע ברישים. צרע בצלים. צרע לפחת וצננות. ושאר צרעוני גנה שאינן נאכלים. פטורים מן המעשיות וכלחין מכל

אָדָם בְּשִׁבְיעַת שֶׁאָר עַל פִּי שְׂאֵבִיהָן תְּרוּמָה הָרִי אַלְוִי
יאָכְלָוּ סְלִיק

מסכת מעשר שני

פרק א

מַעֲשֵׂר שְׁנִי אֵין מַזְכִּין אֹתוֹ וְאֵין מַמְשָׁכִין אֹתוֹ וְאֵין
מַחְלִיפִין אֹתוֹ וְלֹא שׂוֹקְלִין בְּגַדּוֹ וְלֹא יֹאמֶר
אָדָם לְחַבְירֹו בִּירוּשָׁלָם הַילָּךְ יָיוֹן וְתַנְאַלְיָיוֹן וְכֵן שֶׁאָרֶב
כָּל הַפִּירּוֹת אָרֶב נֹתְנֵנִי זֶה לְזֶה מִתְנַתְּתֵנָה חֲנָסָה:

ב' מַעֲשֵׂר בְּהַמָּה אֵין מַזְכִּין אֹתוֹ תָּמִים חַי וְלֹא בְּעַל
מוֹם חַי וְשַׁחוֹט וְאֵין מַקְדְּשִׁין בּוֹ אֶת הָאֲשָׁה הַבּוֹר
מַזְכִּירִים אֹתוֹ תָּמִים חַי וְבְּעַל מוֹם חַי וְשַׁחוֹט וְמַקְדְּשִׁין
בּוֹ אֶת הָאֲשָׁה אֵין מַחְלִילִין מַעֲשֵׂר שְׁנִי עַל אַסְימָנוֹ וְלֹא
עַל הַמְּטֻבָּע שְׁאַינּוֹ יוֹצֵא וְלֹא עַל הַמְּעוֹזָה שְׁאַינּוֹ בְּרִשׁוֹתָו:

ג' הַלּוּקָה בְּהַמָּה לְזַבְּחֵי שְׁלָמִים אוֹ חַיה לְבָשָׂר תָּאֹהֶה יָצָא
הַעֲוֹר לְחֹזְלִין אֶרְעַל פִּי שְׁהַעֲוֹר מִרְבָּה עַל הַבָּשָׂר בְּדִי יָיוֹן
סְתוּמוֹת מִקּוֹם שְׁדַרְפֵּן לְמַכְרֵר סְתוּמוֹת יָצָא קַנְקָן לְחֹזְלִין
הָאֲגֹזִים וְהַשְׁקָדִים יָצָאוּ קַלְיָפָהִם לְחֹזְלִין הַתִּמְדָּעַד שְׁלָא
הַחַמִּיאָן אַינּוֹ גַּלְקָח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר וְמַשְׁחַחְמִיאָן גַּלְקָח בְּכֶסֶף
מַעֲשֵׂר:

ד' הַלּוּקָה חַיה לְזַבְּחֵי שְׁלָמִים בְּהַמָּה לְבָשָׂר תָּאֹהֶה לֹא
יָצָא הַעֲוֹר לְחֹזְלִין בְּדִי יָיוֹן פָּטוֹחוֹת אוֹ סְתוּמוֹת מִקּוֹם
שְׁדַרְפֵּן לְמַכְרֵר פָּטוֹחוֹת לֹא יָצָא קַנְקָן לְחֹזְלִין סְלִי יְזִיתִים
וּסְלִי עֲנָבִים עִם הַכְּלִי לֹא יָצָאוּ דָמֵי הַכְּלִי לְחֹזְלִין:

ה הלוֹקֵח מים ומלח ופירוזת המחרבים לקרקע או פירוזת שאינן יכולין להגיע לירושלים. לא קנה מעשר. הלוֹקֵח פירוזת שזיגג יחרזו דמים למקומן. מזיד עילו ויאכלו במקום. ואם אין מקדש יركבו:

ה הלוֹקֵח בהמה שזיגג יחרזו דמים למקומן. מזיד תעלה ותאכל במקום. ואם אין מקדש תקבר על ידי עורה:

איין לזקחין עבדים שפחות וקרקעות. ובהמה טמאה מדים מעשר שני. ואם לך יאכל בונגדו. אין מביאין קני זבים. וקני זבות. וקני يولדות. חטאות ואשמות מדים מעשר שני. ואם הביא יאכל בונגדם. זה הכלל כל שהוא חזץ לאכילה ולשתיה ולסיכה מדמי מעשר שני. יאכל בונגדו:

פרק ב

מעשר שני נתנו לאכילה ולשתיה ולסיכה. לאכול דבר שדרפו לאכול. (ולשתיות דבר שדרפו לשתיות.) ולסוק דבר שדרפו לסוק. לא יסוק יין וחמץ. אכל סך הוא את השמן. אין מפטמין שמן של מעשר שני. אין לזקחין בדים מעשר שני שמן מפטם. אכל מפטם הוא את היין. נפל לתוכו דבש ותבלין והשביחו. השבח לפיה חשבון. דגים שנחטבשו עם הקפלוות של מעשר שני והשביחו. השבח לפיה חשבון. עטה של מעשר שני שאפאה והשביחה השבח לשני. זה הכלל כל ששבחו

גָּבָר. הַשְׁבָח לִפְיֵי חֶשְׁבּוֹן וְכֹל שָׁאַי שְׁבָחוֹ גָּבָר הַשְׁבָח לִשְׁבָנוֹ:

ג' רַבִּי שְׁמֻעוֹן אָמַר אֵיז סְכִין שֶׁמְנֻן שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנִי בֵּירוּשָׁלַיִם וְחַכְמִים מִתְּרֵיִן. אָמַרְוּ לוֹ לְרַבִּי שְׁמֻעוֹן אָמַר הַקְל בְּתִרְוָמָה חַמְוֹרָה. לֹא נִקְל בְּמַעֲשֵׂר שְׁנִי הַקְל. אָמַר לְהַמָּה לֹא אָמַר הַקְל בְּתִרְוָמָה הַחַמְוֹרָה מִקְוָם שַׁהַקְל בְּכֶרֶשִׁינִים וּבְתַלְתּוֹן. נִקְל בְּמַעֲשֵׂר שְׁנִי הַקְל מִקְוָם שְׁלָא הַקְל בְּכֶרֶשִׁינִים וּבְתַלְתּוֹן:

ד' תַלְתּוֹן שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנִי תְּאַכֵל צְמַחּוֹנִים וְשֶׁל תְּרוֹמָה בֵית שְׁמָאי אָמַרְיִם בֶּל מַעֲשֵׂה בְּתִהְרָה חַוֵץ מְחַפֵּיפָתָה וּבֵית הַלֵּל אָמַרְיִם בֶּל מַעֲשֵׂה בְּטֻמָאָה חַוֵץ מְשִׁירִתָה:

ה' בְּרִשְׁיַニ מַעֲשֵׂר שְׁנִי יְאַכֵל צְמַחּוֹנִים וּגְנִיסִין לִירוּשָׁלַיִם וַיּוֹצְאֵין גְּטָמָאוּ רַבִּי טְרָפּוֹן אָמַר יַתְחַלְקוּ לְעָסֹות וְחַכְמִים אָמַרְיִם יַפְדוּ וְשֶׁל תְּרוֹמָה בֵית שְׁמָאי אָמַרְיִם שְׁוֹרִין וּשְׁפִין בְּתִהְרָה וּמְאַכְילָין בְּטֻמָאָה וּבֵית הַלֵּל אָמַרְיִם שְׁוֹרִין בְּתִהְרָה וּשְׁפִין וּמְאַכְילָין בְּטֻמָאָה שְׁמָאי אָמַר יְאַכֵלוּ צְרִיד. רַבִּי עַקְבָא אָמַר בֶּל מַעֲשֵׂה הַזֶּה בְּטֻמָאָה:

ו' מִעוֹת חֹלִין וּמִעוֹת מַעֲשֵׂר שְׁנִי שְׁנַת פְּרוֹזָרָוּ מִה שְׁלַקְתָ לְקַט לְמַעֲשֵׂר שְׁנִי עַד שְׁיַשְׁלַיִם וְהַשָּׁאֵר חֹלִין. אָמַר בֶּל וְחַפּוּ לִפְיֵי חֶשְׁבּוֹן זֶה הַכְלָל הַמַּתְלָקִיטִים לְמַעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַגְּבָלִין לִפְיֵי חֶשְׁבּוֹן:

ו סלע של מעשר שני וסל חולין שנחערבו מביא בסלע מועות ואומר סלע של מעשר שני בכל מקום שהוא. מחלוקת על המועות האלו. ובזהר את היפה שבחנו ומחלוקת עליה. מפני שאמרו מחלוקת בסוף על נחשת מדויק. ולא שיתקיים בין אלא חזר ומחלים על הבסף:

ב' בית שמאי אומרים לא יעשה אדם את סלעו דינרי זהב. ובית הלל מתירין אמר רבי עקיבא אני עשתי לרבע גמליאל ולרבי יהושע את בסוף דינרי זהב:

ג' הפוצרת סלע ממעשר שני. בית שמאי אומרים בכל הסלע מועות. ובית הלל אומרים בשקל בסוף ובשקל מועות. רבי מאיר אומר אין מחלוקת בסוף ופירוז על הבסף וחכמים מתירין:

ד' הפוצרת סלע של מעשר שני בירושלים. בית שמאי אומרים בכל הסלע מועות. ובית הלל אומרים בשקל בסוף ובשקל מועות. הדינים לפניו חכמים אומרים. בשלשה דינרים בסוף ובדין מועות. רבי עקיבא אומר בשלשה דינרים בסוף (וברביעית בסוף). וברביעית מועות. רבי טרפון אומר ארבעה אספרי בסוף. שמאי אומר יצחנה בחנות ויאכל בוגדיה:

ה' מי שהוא מקצת בנוי טמאין. ומקצתן טהורים. מניח את הסלע ואומר. מה שהטהורים שותים. סלע זו מחלוקת עליו. נמצאו טהורים וטמאין שותין מבד אחד:

פרק ג

לא יאמר אדם לחייב. העל את הפירות האלו לירושלים לחילק. אלא אומר לו העלם שנאכלם ונשתם בירושלים. אבל נותנים זה לזה מתנת חנים:

ב' אין לך חיזן תרומה בכספי מעריך. מפני שהוא ממעת בإقليمתו. ורבינו שמעון מתריר אמר להם רבינו שמעון מה אם הקל בזבח שלמים. שהוא מביאנו לידי פגול ונותר וטמא. לא נקל בתרומה אמרו לו מה אם הקל בזבח שלמים שהן מותרין לזרים. נקל בתרומה שהיא אסורה לזרים:

ג' מי שהוא לו מועות בירושלים וצריך לו. ולחייב פירות. אומר לחייב הרי המעות האלו מחלוקת על פירוזתיך. נמצא זה אוכל פירוזתי בטהרה. והלה עוזה צרכו במעותיך. ולא יאמר בן לעם הארץ אלא בדמאי:

ד' פירות בירושלים ומאות במדינה. אומר הרי המעות ההם מחלוקת על פירות האלו. מועות בירושלים ופירוזת במדינה. אומר הרי המעות האלו מחלוקת על פירות ההם. ובבד שיעלו הפירות ויאכלו בירושלים:

ה' מועות נכסות לירושלים ווצאות. ופירוזת נכסין ואיין יוצאות. רבנן שמעון בן גמליאל אומר אף הפירות נכסין וויצאיין:

¶ פִּירּוֹת שְׁגַםְרָה מֶלֶאכְתָּנוֹ וְעַבְרוֹ בְּתוֹךְ יְרוֹשָׁלַיִם יְחִזּוֹר
מֵעֲשֵׂר שְׁנִי שְׁלָהֶם וַיַּאֲכֵל בֵּרֹשְׁתַּיִם וְשֶׁלָּא נְגַמְּרָה
מֶלֶאכְתָּנוֹ סְלִי עֲנָבִים לְגַת וְסְלִי תְּאַנִּים לְמוֹקְצָה בֵּית
שְׁמָאי אָזְמָרִים יְחִזּוֹר מֵעֲשֵׂר שְׁנִי שְׁלָהֶם וַיַּאֲכֵל בֵּרֹשְׁתַּיִם
וּבֵית הַלְּל אָזְמָרִים יְפֻדָּה וַיַּאֲכֵל בְּכָל מֶקוּם רַבִּי שְׁמָעוֹן בֶּן
יְהוּדָה אָזְמָרִים מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסֵי לֹא נִחְלַקְוּ בֵּית שְׁמָאי וּבֵית
הַלְּל עַל פִּירּוֹת שֶׁלָּא נְגַמְּרָה מֶלֶאכְתָּנוֹ שְׁיְפֻדָּה מֵעֲשֵׂר
שְׁנִי שְׁלָהֶם וַיַּאֲכֵל בְּכָל מֶקוּם וְעַל מָה נִחְלַקְוּ עַל פִּירּוֹת
שְׁגַםְרָה מֶלֶאכְתָּנוֹ שְׁבֵית שְׁמָאי אָזְמָרִים יְחִזּוֹר מֵעֲשֵׂר
שְׁנִי שְׁלָהֶם וַיַּאֲכֵל בֵּרֹשְׁתַּיִם וּבֵית הַלְּל אָזְמָרִים יְפֻדָּה
וַיַּאֲכֵל בְּכָל מֶקוּם וְהַדְמָאי נְכַנֵּס וַיָּצֹא וְגַפְדָּה:

¶ אִילָן שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּפָנִים וַנּוֹטָה לְחוֹזֵן או עוֹמֵד בְּחוֹזֵן
וַנּוֹטָה לְפָנִים מִבְּנֵגֶד הַחוֹמָה וְלְפָנִים בְּלְפָנִים מִבְּנֵגֶד
הַחוֹמָה וְלְחוֹזֵן בְּלְחוֹזֵן בְּתֵי הַבְּדִים שְׁפַתְחִיהֵן לְפָנִים
וְתַלְלוּן לְחוֹזֵן או שְׁפַתְחִיהֵן לְחוֹזֵן וְתַלְלוּן לְפָנִים בֵּית שְׁמָאי
אָזְמָרִים הַפְּלִל בְּלְפָנִים וּבֵית הַלְּל אָזְמָרִים מִבְּנֵגֶד הַחוֹמָה
וְלְפָנִים בְּלְפָנִים מִבְּנֵגֶד הַחוֹמָה וְלְחוֹזֵן בְּלְחוֹזֵן:

¶ הַלְּשׁוֹכוֹת בְּנוּיוֹת בְּקָדֵשׁ וּפְטוֹחוֹת לְחוֹל תּוֹכֵן חֹול
וְגַגּוֹתֵיהֵן קָדֵשׁ בְּנוּיוֹת בְּחוֹל וּפְטוֹחוֹת לְקָדֵשׁ תּוֹכֵן קָדֵשׁ
וְגַגּוֹתֵיהֵן חֹול בְּנוּיוֹת בְּקָדֵשׁ וּבְחוֹל וּפְטוֹחוֹת לְקָדֵשׁ
וּלְחוֹל תּוֹכֵן וְגַגּוֹתֵיהֵן מִבְּנֵגֶד הַקָּדֵשׁ וְלְקָדֵשׁ קָדֵשׁ מִבְּנֵגֶד
הַחוֹל וּלְחוֹל חֹול:

^ט מעשר שני שנבנש לירושלים ונגטמא. בין שנגטמא באב הטומאה. בין שנגטמא בולד הטומאה. בין בפנים בין בחוץ. בית שמאי אומרים הפל יפדה ויאכל בפנים. חוץ משגטמא באב הטומאה בחוץ. ובית הלל אומרים הפל יפדה ויאכל בחוץ. חוץ משגטמא בולד הטומאה בפנים:

הלקוח בכסף מעשר שני שנגטמא. יפדה. רבי יהודה אומר יכבד. אמרו לו לרבי יהודה מה אם מעשר שני עצמו שנגטמא. הרי הוא נפדה. הלקוח בכסף מעשר שני שנגטמא. איןנו דין שיפדה. אמר להם לא אם אמרתם במעשר שני עצמו. שכן הוא נפדה בטהור ברחוק מקום. תאמרו בלקוח בכסף מעשר שאין גפדה בטהור ברחוק מקום:
מקום:

^א צבי שלקחו בכסף מעשר ומת. יכבד על ידי עוזר. רבי שמעון אומר יפדה. לקחו חי ושהטו. ונגטמא. יפדה. רבי יוסי אומר יכבד. לקחו שחוטות ונגטמא הרי הוא בפיירות:

^ב המשאל קנהיים למעשר שני. אף על פי שהגפן לא קנה ממעשר. זlf לתובן סתום. עד שלא גפן לא קנה ממעשר. משגפן קנה ממעשר. עד שלא גפן עלולות באחד ומה. וממשגפן מקדשות בכל شأن. עד שלא גפן תורם מאית על הפל. וממשגפן תורם מכל אחת ואחת:

^ג בית שמאי אומרים מפתח ומערה לגת. ובית הלל אומרים מפתח ואין ציריך לערות. במה דברים אמרוים

בָּמְקוֹם שֶׁדַּרְכֵנוּ לִמְבוֹר סְתוּמוֹת. אֲבָל בָּמְקוֹם שֶׁדַּרְכֵנוּ
לִמְבוֹר פְּתֻחוֹת. לֹא יָצָא קְנָקָן לְחֹזְלִין. אֲבָל אָמַר רָצָה
לְהַחְמִיר עַל עַצְמוֹ לִמְבוֹר בָּמְדָה יָצָא קְנָקָן לְחֹזְלִין. רַבִּי
שְׁמַעַן אָזֶם אָזֶם אָמַר אָמַר לְחַבְּרֹוֹ. חַבְּית זוֹ אָנָי מָזֵבֶר לְךָ.
חוֹזָקְנָקָנים. יָצָא קְנָקָן לְחֹזְלִין:

פרק ד

הַמּוֹלִיךְ פִּירֹות מַעֲשֵׂר שְׁנִי מִמְּקוֹם הַיָּקָר לִמְקוֹם הַזּוֹל.
או מִמְּקוֹם הַזּוֹל לִמְקוֹם הַיָּקָר. פּוֹדָהו בְּשַׁעַר
מִקְזָמוֹ. הַמּוֹבֵא פִּירֹות מִן הַגָּרוֹן לְעִיר. וּכְדִי יָיוֹן מִן הַגָּת
לְעִיר. הַשְּׁבָח לְשָׁנִי. וִיצְיאוֹת מִבֵּיתוֹ:

ב פּוֹדָין מַעֲשֵׂר שְׁנִי בְּשַׁעַר הַזּוֹל. בָּמֹות שַׁהְחַנְנָנוּ לְזַקְחָה.
לֹא בָּמֹות שַׁהְוָא מָזֵבֶר. בָּמֹות שַׁהְשַׁלְחָנִי פּוֹרֶט וְלֹא בָּמֹות
שַׁהְוָא מַצְרָף. וְאַיִן פּוֹדָין מַעֲשֵׂר שְׁנִי אַכְסָרָה. אֶת שְׁדָמָיו
יְדוּעִים. יְפָדָה עַל פִּי עַד אָחָד. וְאֶת שְׁאַזְןִי דְּמָיו יְדוּעִים.
יְפָדָה עַל פִּי שְׁלָשָׁה. בְּגֹזֶן הַיָּיוֹן שְׁקָרָם. וּפִירֹות שַׁהְרָקִיבָוּ.
וּמֹעֲזֹת שַׁהְחַלְיאָוּ:

ג בַּעַל הַבֵּית אָזֶם בְּסֶלֶעָו וְאַחֲר אָזֶם בְּסֶלֶעָו. בַּעַל הַבֵּית
קֹדֶם. מִפְנֵי שַׁהְוָא מַזְסִיף חִמְשָׁה. בַּעַל הַבֵּית אָזֶם בְּסֶלֶעָו.
וְאַחֲר אָזֶם בְּסֶלֶעָו וְאַיסְרָה. אֶת שֶׁל סֶלֶעָו וְאַיסְרָה קֹדֶם.
מִפְנֵי שַׁהְוָא מַזְסִיף עַל הַקְּרֹן. הַפּוֹדָה מַעֲשֵׂר שְׁנִי שְׁלָוָו.
מַזְסִיף עַלְיוֹ חִמְשִׁיתָה. בֵּין שַׁהְוָא שְׁלָוָו. וּבֵין שְׁנָטוֹן לוֹ
בְּמַתְנָה:

ד מערימים על מעשר שני. כיצד אומר אדם לבנו ולבתו הגדולים. לעבדו ולשפחתו העברים. הילך מועות אלו ופדה לך מעשר שני זה. אבל לא יאמר בן לבנו ולבתו הקטנים לעבדו ולשפחתו הבנינים. מפני שאין פידוז:

ה היה עומד בגזרו. ואין בידו מועות. אומר לחבירו הרי הפרות האלו נתונם לך במתנה. חזר וואמר הרי אלו מחלין על מועות שבבית:

ו משך ממנו מעשר בסלע. ולא הספיק לפדותו עד שעמד בשתיים. נתן לו סלע ומשתבר בסלע. ומעשר שני שלו. משך ממנו מעשר בשתיים. ולא הספיק לפדותו עד שעמד בסלע. נתן לו סלע מחולין. וסלע של מעשר שני שלו. אם היה עם הארץ. נתן לו מדים:

ז הפודה מעשר שני ולא קרא שם. רבי יוסי אומר דיו. רבי יהודה אומר ציריך לפרש. היה מדובר עם האשה על כספי גטה וקדושה. וננתן לה גטה וקדושה. ולא פירוש. רבי יוסי אומר דיו. רבי יהודה אומר ציריך לפרש:

ח המניח אישר ואכל עליו חציו. והילד למקום אחר. והרי הוא יוצא בפונדיון. אוכל עליו עוד אישר. המניח פונדיון ואכל עליו חציו. והילד למקום אחר. והרי הוא יוצא באיסר. אוכל עליו עוד פלוג. המניח אישר של מעשר שני. אוכל עליו אחד עשר באיסר. ואחד ממאה באיסר. בית

שָׁמַאי אֹמְרִים הַכֵּל עֲשֶׂרֶת וַיִּתְהַלֵּל אֹמְרִים בּוֹקָאי.
אַחַד עָשֶׂר וּבְדָמָאי עֲשֶׂרֶת:

ט כל המפעות הנמצאים הרי אלו חולין אפלו דינר זהב
עם הכסף ועם המפעות מצא בתוכו חרס וכתוב עליו
מעשר הרי זה מעשר:

ו המוצא כלוי וכתוב עליו קרבן רבי יהודה אומר אם
היה של חרס הוא חולין ומה שבתוכו קרבן ואם היה
של מתקבת הוא קרבן ומה שבתוכו חולין אמר לו אין
דרך בני אדם להיות פוגסין חולין לקרבן:

ז המוצא כלוי וכתוב עליו כי קרבן מ' מעשר ד' דמאי.
ט טבל ת' תרומה שבשבועת סכנה הי' כתובין ת' תחת
תרומה רבי יוסי אומר כלם שמות בני אדם הם אמר
רבי יוסי אפלו מצא חבית והיא מלאה פירות וכתוב
עליה תרומה הרי אלו חולין שאני אומר אשתקד היהת
מלאה פירות תרומה וננה:

ט האומר לבנו מעשר שני בזיות זו ומצא בזיות אחרת.
הרי אלו חולין היה שם מנה ומצא מאותים השאר חולין.
מאתיים ומאה מנה הכל מעשר:

פרק ה

בְּרִם רַבָּעִי. מִצְיָנֵן אֹתוֹ בְּקוֹזֹזֶת אֲדָמָה. וְשֶׁל עַרְלָה
בְּחַרְסִית. וְשֶׁל קְבָרוֹת בְּסִיד וּמִמְחָה וּשׁוֹפֶךְ. אָמַר
רַבּוֹ שְׁמַעוֹן בֶּן גִּמְלַיאֵל בְּמַה דָּבָרִים אָמְרִים בְּשִׁבְיעִית.
וְהַאֲנָנוּשִׁים מִטְחַנִּין אֶת הַמְּעוֹת. וְאָמְרִים בְּלִיל הַגְּלָקֶט מִזָּה:
יְהָא מְחַלֵּל עַל הַמְּעוֹת הָאֶלְוָה:

ב' בְּרִם רַבָּעִי. הִיא עוֹלָה לִירוֹשָׁלָם מִהְלָךְ יּוֹם אֶחָד לְכָל
צָד. וְאַיוֹן הִיא תְּחוּמָה. אִילָת מִן הַדָּרוֹם. וּעֲקָרְבָּת מִן
הַצְּפֹן. לוֹד מִן הַמִּעֵרֶב. וּהַירְדוֹן מִן הַמִּזְרָח. וּמִשְׁרָבוֹ
הַפִּירּוֹת הַתְּקִינוֹ שְׁיָהָא גִּפְדָּה סְמוֹךְ לְחוּמָה. וְתַנְאֵי הִיא
הַדָּבָר שְׁאיִמְתִּי שְׁיָרְצָו יַחֲזֹר הַדָּבָר לְכָמֹות שְׁיָהָה. רַבִּי
יְוֹסֵי אָמֵר מִשְׁחָרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הִיא הַתְּנָאֵי הַזָּה. וְתַנְאֵי
הִיא אַיִּמְתִּי שְׁיָבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. יַחֲזֹר הַדָּבָר לְכָמֹות
שְׁיָהָה:

ג' בְּרִם רַבָּעִי בֵּית שְׁמָאי אָמְרִים אֵין לוֹ חַמֵּשׁ וְאֵין לוֹ
בִּיעּוֹר. וּבֵית הַלֵּל אָמְרִים יֵשׁ לוֹ. בֵּית שְׁמָאי אָמְרִים יֵשׁ
לוֹ בְּרַט. וֵישׁ לוֹ עַזְלָלָות. וְהַעֲנִינִים פּוֹדִין לְעַצְמָן. וּבֵית הַלֵּל
אָמְרִים בְּלֹו לְגַת:

ד' בַּיּוֹצֵד פּוֹדִין נִטְעַ רַבָּעִי. מִטְחָה אֶת הַסְּלָל עַל פִּי שְׁלָשָׁה.
וְאָמַר בְּמַה אָדָם רֹצֶחֶת לְפִדּוֹת לוֹ בְּסָלָע. עַל מִנְתָּה לְהֹצְיאָה.
יְצִיאֹת מִבֵּיתוֹ. וְמִנְחָה אֶת הַמְּעוֹת. וְאָמַר בְּלִיל הַגְּלָקֶט מִזָּה.
מְחַלֵּל עַל הַמְּעוֹת הָאֶלְוָה. בְּכָךְ וּבְכָךְ סָלִים בְּסָלָע:

ה בשביעית פוזדחו בשוויזו. ואם היה הפל מופקר אין לו אלא שבר לקייטה הפוֹדָה נטע רבעי שלו. מוסיף עליו חמישיתו. בין שהוא שלו. ובין שננתן לו במתנה:

ו ערב יום טוב הראשון של פסח של רביעית ושל שבעית היה ביעור. כיצד (היה ביעור). נזתנים תרומה ותרומה מעריר לבעליהם. ומעריר ראשון לבעליו. ומעריר עני לבעליו. ומעריר עני והבכורים מתבקרים בכל מקום. רבי שמואן אומר הבכורים נתנו להנדים בתמורה. התבשיל בית שמאי אומרים אריך לבער. ובית הלל אומרים הרי הוא מבוער:

ז מי שהוא לו פירות בזמן זהה והגעה שעת הביעור. בית שמאי אומרים צരיך לחיללו על הכסף. ובית הלל אומרים אחד שהן בסוף ואחד שהן פירות:

ח אמר רבי יהודה בראשונה והוא שולחין אל בעלי בתים שבמידנות. מהרו והתקינו את פירותיהם. עד שלא הגיע שעת הביעור. עד שבא רבי עקיבא ולמד. שכל הפירות שלא באו לעונת המעשרות. פטורים מן הביעור:

ט מי שהוא פירותיו רוחקים ממנה. צരיך לקרות להם שם. מעשה ברבן גמליאל והזקנים. שהיה באין בספינה. אמר רבן גמליאל עשור שאני עתיד למוד. נתון ליוהשע. ומקומו משבר לו. עשור אחר שאני עתיד למוד. נתון לעקיבא בן יוסף שיזכה בו לעניים. ומקומו משבר לו.

אמר רבי יהושע עשור שאני עתיד למוד נתנו לאלעזר בן עזריה ומקומו משלם לו ונתקבלו זה מזה שבר:

במנחה ביום טוב האחרון הי מתודין כיצד היה הודי בערתי הילך מן הבית זה מעשר שני ונתע רבעי נתחו ללו זה מעשר לו ו גם נתחו זו תרומה ותרומה מעשר Lager ליתום ולאלמנה זה מעשר עני הילך והשכחה והפאה אף על פי שאין מעבין את הודי מן הבית זו חלה:

כ כל מצוחך אשר צויתני הוא אם הקדים מעשר שני לראשון אינו יכול להתודות לא עירתי מממצוחך לא הפרשתי ממון על שאיןנו מינו ולא מן השליש על המחבר ולא מן המחבר על הפלוש ולא מן החידש על היישן ולא מן היישן על החידש ולא שכחתי ולא שכחתי מלברך ומלהזכיר שם עליו:

ד לא אכלתי באני ממני הוא אם אכלו באניות אינו יכול להתודות ולא בערתי ממנו בטמא הוא אם הפרישו בטומאה אינו יכול להתודות ולא נתתי ממנו למאת לא לקחתי ממני ארוץ ותכוביכים למאת ולא נתתי לאוננים אחרים שמעתי בקהל יי אלהי הבאתי לבית הבירה עשיתכ כל אשר צויתני שמחתי ושמחתיכ בז:

ג השקיפה ממעוז קדש מן השמים עשנו מה שנזרת עליינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו השקיפה ממעוז

קָדְשָׁךְ מִן הַשְׁמִים . וּבָרַךְ אֶת עַמְךָ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּבָנִים וּבְבָנוֹת . וְאֶת הָאָדָם אֲשֶׁר נִתְּפָה לְנוּ בֶּטֶל וּבְמַטֶּר וּבּוּלְדֹת בְּהַמָּה : כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעַת לְאָבוֹתֵינוּ אֶרְץ זֶבַת חֶלְבָּן וּדְבָשָׁן . בְּכִי שְׁתַתּוֹן טַעַם בְּפִירֹות :

ד' מִכְּאָן אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל וּמִמְּזֹרִים מִתְּזֹדִים . אָבֶל לֹא גְּרִים . וְלֹא עֲבָדִים מִשׁוֹחְרִים שֶׁאֵין לָהֶם חָלֵק בְּאָרֶץ . רַبִּי מַאיָּר אָזֶם אָף לֹא בָּנִים וּלְוִיִּם שֶׁלָּא גִּטְלוּ חָלֵק בְּאָרֶץ . רַבִּי יוֹסִי אָזֶם יִשְׁלַׁחַ לָהֶם עָרִי מִגְּרָשָׁה :

טו יַחֲנֹן כְּהוּ גָּדוֹל הַעֲבִיר הַזָּדִית הַמְּעֻשֶּׂר . אָף הוּא בֶּטֶל אֶת הַמּוֹרְרִים וְאֶת הַגּוֹקְפִים . וַעֲד יִמְיוֹ הִיא פְּטִישׁ מִפָּה בִּירוּשָׁלים וּבִיְמַיו אֵין אָדָם צָרִיךְ לְשֹׁאול עַל הַדְּמָאי : סְלִיק

מסכת חלה

פרק א

חֲמִשָּׁה דְבָרִים חַיִבָּין בְּחֵלֶה. הַחֲטִים וְהַשְׁעֹורִים. וְהַבְּסִמִּים. וְשְׁבֹזָלֶת שְׁוּלָן. וְשִׁיפּוֹן. הַרִּי אַלְוִוִּי בְּחֵלֶה. וּמְצֻטְרָפִין זוּה עַם זֶה וְאַסּוּרִין בְּחִדְשָׁ מַלְפִּנִּי הַפְּסִחָה וּמְלַקְצָרָה מַלְפִּנִּי הַעֲמָרָה. וְאַם הַשְּׁרִישׁוֹ קָדָם לְעַמָּר הַעֲמָר מִתְּרִין. וְאַם לָאוּ אַסּוּרִין עד שְׁיַבָּא הַעֲמָר הַבָּא:

ב' הַאֲכֵל מֵהֶם בְּזִוְתָּה מֵאָה בְּפֶסֶחָה. יֵצֵא יְדִי חֹבְתוֹ. בְּזִוְתָּה חַמִּץ. חַיִבָּב בְּהַכְּרִתָּה. נִתְעַרֵּב אֶחָד מֵהֶם בְּכָל הַמִּינִים. הַרִּי זוּה עֹזֵר בְּפֶסֶחָה. הַנוֹדֵר מִן הַפְּתָת וּמִן הַתְּבוֹאָה. אַסּוּר בְּהֶם (אֶבְלָה הַנוֹדֵר מִן הַדָּגָן אַסּוּר בְּכָל הַמִּינִין חוֹזֵק מִפְּרוּתָה הַאִילָן) דָבָרִי רַבִּי מַאֲיר. וְחַכְמִים אָוּרִים הַנוֹדֵר מִן הַדָּגָן אִינוּ אַסּוּר אֶלָּא מֵהֶן. וְחַיִבָּין בְּחֵלֶה וּבְמַעֲשָׂרוֹת:

ג' אַלְוִוִּי חַיִבָּין בְּחֵלֶה וּפְטוּרִים מִן הַמַּעֲשָׂרוֹת. הַלְּקָט וְהַשְׁכָחָה. וְהַפְּאָה וְהַהְפָּקָר וּמַעֲשָׂרָה רָאשׁוֹן שְׁגַטְלָה תְּרוּמָתוֹ וּמַעֲשָׂר שְׁנִי. וְהַקִּדְשָׁ שְׁנִינְפָּדוֹ. וּמוֹתָר הַעֲמָר. וְתִבְוֹאָה שֶׁלָּא הִבְיאָה שְׁלִישָׁ. רַבִּי אַלְיעָזָר אָוּר תִּבְוֹאָה שֶׁלָּא הִבְיאָה שְׁלִישָׁ. פְּטוּרָה מִן הַחֵלֶה:

ד' אַלְוִוִּי חַיִבָּין בְּמַעֲשָׂרוֹת וּפְטוּרִים מִן הַחֵלֶה. הַאֲזָרָה וְהַדּוֹחָן. וְהַפְּרָגִים וְהַשּׁוֹמְשָׁמִין. וְהַקְּטָנִיות. וּפְחוֹת מִתְּמִשְׁתָּה

רבייעים בתקבואה. הסופגנין. והדבשין והאסקורייטין.
וחלת המשרת והמדמע פטורין מן הchèלה:

" עשה שתחלתה סופגנין וסופה סופגנין. פטורה מן הchèלה. תחלתה עשה וסופה סופגנין. תחלתה סופגנין. וסופה עשה. חיבת בchèלה. וכן הקנקאות חיבות:

ו' המעשה בית שמאי פוטרין. ובית היל מחייבן. הchèלה בית שמאי מחייבן. ובית היל פוטרים. חלוות תודה ורקייקי נזיר עשאן לעצמו פטור. למכזר בשוק חיב:

ו' נחתום שעשה שאור לחלק. חיב בchèלה. נשים שנחטו לנחתום לעשות להם שאור. אם אין בשל אחת מהן בשעור. פטורה מן הchèלה:

" עשת הכלבים. בזמן שהרוועים אוכליין ממנה חיבת בchèלה. ומערבין בה. ומשתתפין בה. ומברכין עליה. ומזמנין עליה. ונעשה ביום טוב ויצא בה אדם ידי חובתו בפסח. אם אין הרועין אוכליין ממנה. אינה חיבת בchèלה. ואין מערבין עליה. ואין מזמןן עליה. ואינה נעשית ביום טוב ואין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח. בין לכך ובין בכך מטמאת טומאת אוכליין:

ט' הchèלה והתרומה חיבין עליה מיתה וחמש. ואסורים לזרים. והם נכסי להן. ועולין באחד ומאה. וטעון רחיצת ידים. והערב שימוש. ואין נוטlein מן הטהור על הטמא.

אלא מן הפקוי. ומן הדבר הגמור. האומר כל גריי תרומה. וכל עסומי חלה. לא אמר כלל. עד שישיר מקצת:

פרק ב

פירות חוצה לארץ שנכנסו לארץ. חייבים בחלה. יצאו מפהן לשם. רבי אליעזר מחייב. ורבי עקיבא פוטר:

ב עפר חוצה לארץ שבא בספינה לארץ. חייבת במעשרות ובשביעית. אמר רבי יהודה אימתי בזמן שהسفינה גוששת. עשה שנלושה בידי פירות חייבת בחלה ונאכלת בידיים מסואבות:

ג האשה יושבת וקוצחה חלתה ערומה. מפני שהיא בזולה לבשות את עצמה אבל לא האיש. מי שאינו יכול לעשות עשתו בטהרה יעשה קבוץ. ואל יעשה בטמאה. ורבי עקיבא אומר יעשה בטמאה. ואל יעשה קבאים. שבעש שהוא קורא לטהורה. כך הוא קורא לטמאה. לו קורא חלה בשם. ולזו קורא חלה בשם. אבל קבאים אין להם חלק בשם:

ד העושה עשתו קבאים. ונגעו זה בזה. פטורים מן החלה. עד שישיצו. רבי אליעזר אומר אף הרודה ונזון לפול. הסל מצרפו לחלה:

ה המפריש חלתו קמח אינו חלה. וניל ביד פהו. העשה עצמה חיבת בחלה. והקמח אם יש בו בשיעור חיבת בחלה. ואסורה לזרים דברי רבי יהושע אמרו לו מעשה וקפשה זכו זר. אמר להם אף הוא קלקל לעצמו ותקנו לאחרים:

חמשה ربיעים קמח (ועוד) חיבים בחלה. הם ושארון וסבו ומרסן חמישה ربיעים חיבים. נטול מרסן מתוכן. וחיזר לתובן. הרי אלו פטורים:

שיעור החהה. אחד מעשרים וארבעה. העשויה עשה לעצמו. והעשויה למשתה בנו. אחד מעשרים וארבעה. נחתום שהוא עשויה למבחן בשוק. וכן האשה שהיא עשויה למבחן בשוק. אחד מאربعים ושמנה. גטמתה עסفة שזגחת או אנטזה. אחד מאربعים ושמונה. גטמתה מזידה. אחד מעשרים וארבעה. כדי שלא יהיה חוטא נשבר:

רבי אליעזר אומר גטלה מן הטהור על הטמא. בצד. עשה טהור ועשה טמאה. נוטל כדי חלה מעשה שלא הורמה חלה. וננתן פחות מביבצה באמצע כדי שיטול מן המקף. וחכמים אוסרים:

פרק ג

אוכליין עראי מון העסה עד שתתגלו בחתים ותתטמיטם בשעורים. גלולה בחטים וטמיטה בשעורים. האוכל ממנה חייב מיתה. ביןו שהיא נותנת את המים. מגבהת חלה. בלבד שלא יהא שם חמשה רביעים קמח:

ב' נדמעה עסתה. עד שלא גלולה. פטורה שהקדמע פטור. ומושגלה חיבת נולד לה ספק טומאה. עד שלא גלולה. תעשה בטומאה. ומושגלה תעשה בטהרה:
הקדישה עסתה עד שלא גלולה ופדותה. חיבת. מושגלה ופדותה. חיבת. הקדישה עד שלא גלולה וגלולה הגבר ואחר בד פדותה. פטורה. שבעת חובתה היה פטורה:

ג' ביצא בו. המקדיש פירוטיו עד שלא באו לעונת המעשרות ופדן חיבין. ומשבאו לעונת המעשרות חיבין. הקדישן עד שלא נגמר וגמרו הגבר. ואחר בד פדן. פטורין. שבעת חובתן היו פטורין:

ה' נברי שפטן לישראל לעשות לו עסה. פטורה מן הchèלה. נותנה לו במתנה. עד שלא גלול חייב ומושגלו פטור. העושה עסה עם הנברי. אם אין בשל ישראל בשיעור חלה. פטורה מן הchèלה:

- ו גור שנטג'יר והיתה לו עשה. נטעית עד שלא נתג'יר פטור. ומטענתג'יר חיב. ואם ספק חיב. אין חיבין עליה חמץ. רבינו עקיבא אומר הפל הולך אחר הקרימה בתנור:
- ה העשו עשה מן החטים ומן האזרז. אם יש בה טעם דגן חמיבת במלח. ו יצא בה אדם ידי חובתו בפסח. ואם אין בה טעם דגן. אינה חמיבת במלח. ואין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח:
- ו הנוטל שאור מעשה שלא הורמה חלה וננתן לتوزע עשה שהורמה חלה. אם יש לו פרנסה ממוקם אחר. מוציא לפי חשבון. ואם לאו. מוציא חלה אחת על הכל:
- ט ביזואו בו. זיתוי מסיק שנתקערבו עם זיתוי נקוף. ענבי בציר עם ענבי עוללות. אם יש לו פרנסה ממוקם אחר. מוציא לפי חשבון. ואם לאו מוציא תרומה ותרומה מעריר לכל. והשאר מעריר ומעריר שני לפי חשבון:
- ה הנוטל שאור מעשת חטים. וננתן לتوزע עשת אזרז. אם יש בה טעם דגן חמיבת במלח. ואם לאו פטורה. אם כן למה אמרו הפל אסרך כל שהוא. מין במינו. ושלא במיןו בננתן טעם:

פרק ד

**שְׁתִי נְשִׁים שְׁעַשׂו שְׁנֵי קָבִים וּגְזֻעוּ זֶה בְּזֶה אֲפִילוּ הַם
מִמֵּין אֶחָד פָּטוּרִים וּבְזַמָּן שְׁהָם שֶׁל אֲשֶׁר אַחֲתָה
מִין בָּמִינָנוּ חִיבָּן וּשְׁלָא בָּמִינָנוּ פָּטוּר:**

ב' אֵי זֶה הוּא מִין בָּמִינָנוּ הַחֲטִים אֵין מַצְטְּרָפּוֹת עִם הַכֶּל
אֶלָּא עִם הַכְּסָמִים הַשְׁעוּרִים מַצְטְּרָפּוֹת עִם הַכֶּל חוץ מֵזֶה
הַחֲטִים רַبִּי יוֹחָנָן בֶּן נוֹרִי אָוּמֵר שֶׁאָרְךָם הַמִּינִים מַצְטְּרָפִין
זֶה עִם זֶה:

ג' שְׁנֵי קָבִין וּקָבָר אָרוּז אוֹ קָבָר תְּרוּמָה בָּאַמְצָעָן אֵין
מַצְטְּרָפִין דָּבָר שְׁגַטְלָה חָלָתוֹ בָּאַמְצָעָן מַצְטְּרָפִין שְׁכָבָר
נְתַחֲיב בְּחָלָה:

ד' קָבָר חֲדַשׁ וּקָבָר יָשָׁן שְׁנַשְׁכוּ זֶה בְּזֶה רַבִּי יְשַׁמְּעָאֵל אָוּמֵר
יַטְול מִן הַאַמְצָעָן וּחְכָמִים אֲוֹסָרִים הַנּוֹטֵל חָלָה מִן הַקָּבָר
רַבִּי עֲקִיבָּא אָוּמֵר חָלָה וּחְכָמִים אֲוּמְרִים אֵינָה חָלָה:

ה' שְׁנֵי קָבִין שְׁגַטְלָה חָלָתוֹ שֶׁל זֶה בְּפָנֵי עַצְמוֹ וּשְׁלָא זֶה בְּפָנֵי
עַצְמוֹ חִזּוּר וּעֲשָׂאָן עָשָׂה אַחֲתָה רַבִּי עֲקִיבָּא פּוֹטֵר וּחְכָמִים
מִחִיבָּן נִמְצָא חָמְרוֹן קָוָלוּ:

ו' נוֹטֵל אָדָם כְּדִי חָלָה מִעֵשָׂה שֶׁלָּא הַוְרָמָה חָלָתָה
לְעַשְׂוֹתָה בְּטָהָרָה לְהִיוֹת מִפְרִישׁ עַלְיהָ וּהְזִקְדָּם חָלָתָה
דְּמָאי עַד שַׁתְּסַרְחָה שְׁחִילָת דְּמָאי נִטְלָת מִן הַטְּהוֹר עַל
הַטְּמֵא וּשְׁלָא מִן הַמִּקְרָה:

ו' יישרָאֵל שְׁהִיו אֲרִיסִין לְגַזִּים בְּסוֹרִיאָה. רַבִּי אַלְיעָזֶר מִחְיֵב פִּירֹתְּתֵיכֶם בְּמַעֲשָׂרוֹת וּבְשִׁבְיעִית. וְרַבְּנוּ גַּמְלִיאֵל פָּטוֹר. רַבְּנוּ גַּמְלִיאֵל אָזָמֵר שְׁתֵּי חָלוֹת בְּסוֹרִיאָה. וְרַבִּי אַלְיעָזֶר אָזָמֵר חָלה אַחַת. אַחַזּוּ קְוֵילָוּ שֶׁל רַבְּנוּ גַּמְלִיאֵל. וְקוֹלָוּ שֶׁל רַבִּי אַלְיעָזֶר. חָזְרוּ לְנָהָג בְּדָבָרִי רַבְּנוּ גַּמְלִיאֵל בְּשִׁתְּיִ דְּרָכִים:

ח' רַבְּנוּ גַּמְלִיאֵל אָזָמֵר שֶׁלֹּשׁ אָרְצּוֹת לְחָלה. מִאָרְץ יִשְׂרָאֵל עַד בְּזִיב חָלה אַחַת. מִבְּזִיב עַד הַנֶּהָר וְעַד אַמְנָה שְׁתֵּי חָלוֹת. אַחַת לְאוֹר וּאַחַת לְפָהָן. שֶׁל אוֹר יִשְׁלַׁחַ לְהַשְׁיעָר. וּשֶׁל כְּהָנוּ אַיִן לְהַשְׁיעָר. מִן הַנֶּהָר וּמִן אַמְנָה וּלְפָנִים שְׁתֵּי חָלוֹת. אַחַת לְאוֹר וּאַחַת לְפָהָן. שֶׁל אוֹר אַיִן לְהַשְׁיעָר. וּשֶׁל כְּהָן יִשְׁלַׁחַ לְהַשְׁיעָר. וּטְבוֹל יוֹם אַזְכָּלה. רַבִּי יוֹסֵי אָזָמֵר אַיִן עַרְיךָ טְבִילָה. וּאַסְוָרָה לְזִבְּים וּלְזִבְּות לְנִדּוֹת וּלְיוֹלְדוֹת. וּנְאַכְּלָת עַם הַזָּר עַל הַשְּׁלָחָן וּנְתַנֵּת לְכָל כְּהָן:

ט' וְאַלְוּ נְתַנֵּנִי לְכָל כְּהָן הַחֲרִמִּים וּהַבְּכוֹרוֹת. וּפְדִיּוֹן הַבָּנוֹ. וּפְדִיּוֹן פָּטֵר חַמּוֹר. הַזְּרוּעַ וְהַלְּחִים וְהַקְּבָה. וְרַאשְׁית הַגּוֹן. וְשָׁמְנוּ שֻׁרְפָּה. וּקְדֵשִׁי הַמִּקְדָּשׁ. וּהַבְּפּוּרִים. רַבִּי יְהוֹדָה אֹסֵר בְּבְפּוּרִים. בְּרַשְׁיָנִי תְּרוֹמָה. רַבִּי עַקְיָבָא מִתְּרִיר. וְחַכְמִים אֲוֹסְרִים:

ו' נְתָאי אִישׁ תְּקֹועַ הַבִּיאָ חָלוֹת מִבְּתָר. וְלֹא קְבָּלוּ מִמְּנוּ. אֲנָשִׁי אַלְכְּסַנְדְּרִיא הַבִּיאָו חָלוֹתֵיכֶן מַאֲלַכְּסַנְדְּרִיא. וְלֹא קְבָּלוּ מֵהֶם. אֲנָשִׁי הָר צְבֹועִים הַבִּיאָו בְּכּוּרִים קוֹדָם

עֲצָרָת וְלֹא קִבְּלוּ מֵהֶם. מִפְנִי הַכְּתוּב שְׁבַתּוֹרָה וְתַג הַקָּצִיר
בְּכּוּרִי מִעֲשֵׂיך אֲשֶׁר תִּזְרֻע בְּשָׁדָה:

“ בָּן אֲנָטִינֹס הַעַלְה בְּכֹרוֹת מִבְּבָל וְלֹא קִבְּלוּ מִמְּנָנוּ.
יְוֹסֵף הַלְּהָן הַבָּיא בְּכּוּרִי יְין וְשָׁמָן. וְלֹא קִבְּלוּ מִמְּנָנוּ.
אֲף הוּא הַעַלְה אֶת בָּנוֹ וּבָנִי בֵּיתוֹ לְעִשּׂוֹת פֶּסֶח קָטָן
בֵּירוּשָׁלָם וְהַחְזִירוּהוּ שֶׁלֹּא יִקְבַּע הַדָּבָר חֹבֶה. אֲרִיסְטּוֹן
הַבָּיא בְּכּוּרִיו מִאֲפָמָא וְקִבְּלוּ מִמְּנָנוּ. מִפְנִי שָׂאָמָרוּ הַקּוֹנֶה
בְּסּוּרִיא. קָוֹנֶה בְּפְרוֹר שְׁבֵירּוּשָׁלָם: סְלִיק

מסכת ערלה

פרק א

הנוטע לסתג ולקורות פטור מהערלה. רבי יוסי אומר אף אילו אמר הפנימי למאכל. והחיצון לסתג. הפנימי חייב. והחיצון פטור:

ב' עת שבאו אבותינו לאארץ מצאו נטויע פטור. נטויע אף על פי שלא בבשו חייב. הנוטע לרבים חייב. רבי יהודה פוטר. הנוטע בראשות הרבים. והנכרי שנטע. והנולן שנטע. והנוטע בספינה. והעולה מAliyah. חייב בערלה:

ג' אילן שנעקר והסלו עמו. שטפו נהר והסלו עמו. אם יכול לחיות פטור. ואם לאו חייב. נעקר הסלו מצדז. או שזענעתו המחרישה. או שזענוו ועשאו בupper אם יכול לחיות פטור. ואם לאו חייב:

ד' אילן שנעקר. ונשתיר בו שרש פטור. וכמה יהא השרש. רבנן שמעון בן גמליאל אומר משווים רבי אלעזר בן יהודה איש ברחותא במחט של מתוח:

ה' אילן שנעקר ובו בריכה והוא חייה ממנה. חזרה היזקנה להיות בבריכה. הבריכה שנה אחר שנה ונפסקה. מונה משעה שנפסקה. ספוק הגנים. וספר על גבי ספוק. אף על פי שהבריכו בארץ מותר. רבי מאיר אומר מקום

שְׁבִחָה יִפְהָ מַזְטָר וּמִקְוָם שְׁבִחָה רֶעָ אֲסֹור. (וכן) בְּרִיכָה שְׁגַפְסָקָה וְהִיא מַלְאָה פִּירֹת. אִם הַוּסִיף בְּמַאֲתִים אֲסֹור: נְטִיעָה נִשְׁלָעָל עַרְלָה. וַיְשַׁלֵּכְלָא הַכְּרָם שְׁגַתְעַרְבּוּ בְּגַטְיוֹת. הַרְיִ זָה לֹא יַלְקֹוט. וְאִם לְקֹט יַעַלְהָ בְּאָחָד וּמַאֲתִים. וּבְלִבְדָ שְׁלָא יַתְפִּוְין לַלְקֹוט. רַבִּי יוֹסִי אָזֶר יַתְפִּוְין לַלְקֹוט וַיַּעֲלָוּ בְּאָחָד וּמַאֲתִים.

הַעֲלִים וְהַלְוָלְבִּים. וְמי גִּפְנִים. וּסְמִידָר מַזְטָרִים בְּעַרְלָה. וּבְרַבְעִי. וּבְנַזְיר. אֲסֹורִים בְּאָשָׁרָה. רַבִּי יוֹסִי אָזֶר הַסְּמִידָר אֲסֹור. מִפְנֵי שַׁהְוָא פָּרִי. רַבִּי אַלְיָזָר אָזֶר הַמְּעַמִּיד בְּשֻׁרְף הַעַרְלָה אֲסֹור. אָזֶר רַבִּי יַהְוָשָׁע שְׁמַעְתִּי בְּפִירּוֹשׁ. שְׁהַמְּעַמִּיד בְּשֻׁרְף הַעֲלִים. בְּשֻׁרְף הַעֲקָרִים מַזְטָר. בְּשֻׁרְף הַפְּגִים אֲסֹור. מִפְנֵי שַׁהְמָ פָּרִי:

עַנְקוּקְלוֹת וְהַחֲרַצְנִים וְהַזְּגִים. וְהַתְּפִיד שְׁלָהָם. קְלִיפִי רַמּוֹן וְהַגְּזָעָשָׁלָו. קְלִיפִי אֲגֹזִים וְהַגְּרַעַינִים. אֲסֹורִים בְּעַרְלָה. וּבְאָשָׁרָה. וּבְנַזְיר. וּמַזְטָרִין בְּרַבְעִי וְהַנוּבְלוֹת בְּלָם אֲסֹורֹת:

רַבִּי יוֹסִי אָזֶר נַזְטָעִין יְחוֹר שְׁלָעָל עַרְלָה. וְאַין נַזְטָעִין אֲגֹזִזְלָה: מִפְנֵי שַׁהְוָא פָּרִי. וְאַין מְרַכְבִּין בְּכִפְנִיות שְׁלָעָל עַרְלָה:

פרק ב

התרומה . (ותרומה מעשר של זראי .) ותרומה מעשר של דמאי החולה והבכורים עולים באחד ומאה ומצטרפין זה עם זה וצריך להרים הערלה וכלאי הברים עולים באחד ומאותים ומצטרפין זה עם זה ואין ערך להרים . רבי שמעון אומר אין מצטרפין . רבי אליעזר אומר מצטרפין בנותו טעם אבל לא אסור :

ב התרומה מעלה את הערלה . והערלה את התרומה . בצד סאה תרומה שנפלת למאה . ואחר כך נפלו שלשה קבין ערלה . או שלשה קבין כלאי הברים . זו היא שהתרומה מעלה את הערלה . והערלה את התרומה :

ג הערלה מעלה את הכלאים . והכלאים את הערלה . והערלה את הערלה . בצד סאה ערלה שנפלת למאותים . ואחר כך נפלת סאה ועוד ערלה . או סאה ועוד של כלאי הברים . זו היא שהערלה מעלה את הכלאים . והכלאים את הערלה . והערלה את הערלה :

ד כל המחמציא והמתבל . והמדמע . בתרומה ובערלה . ובכלאי הברים אסור . בית שמאי אומר אף מטמא . ובית הלל אומרים לעוזם אין מטמא עד שיהא בו כביצה :

ה דוסתאי איש בפר יתמה היה מתלמידי בית שמאי.
ו אמר שמתי משמא הזקן שאמר לעולם אין מטמא
עד שיהא בו בבייצה:

ו ולמה אמרו כל המחמצ והתבל והמדמע להחמיר.
מין במין להקל ולהחמיר. מין בשאיינו מינו. כיצד שאר
של חטים שנפל לתוכ עיטה חטים. ויש בו כדי להחמצ.
בין שיש בו לעלות באחד ומאה. ובין שאינו בו לעלות
באחד ומאה אסור. אין בו לעות באחד ומאה. בין שיש
בו כדי להחמצ. בין שאין בו כדי להחמצ אסור:

להקל ולהחמיר מין בשאיינו מינו. כיצד. בגז גריסין
שנתבשלו עם עדרשים. ויש בהם בנזון טעם. בין שיש
ביהם לעות באחד ומאה. ובין שאין בהם לעות באחד
ומאה אסור. אין בהם בנזון טעם. בין שיש בהם לעות
באחד ומאה. ובין שאין בהם לעות באחד ומאה מותר:
ח שאור של חולין שנפל לתוכ עשה. ויש בו כדי להחמצ.
ו אחר לכך נפל שאור של תרומה או שאור של כלאי
הברם ויש בו כדי להחמצ אסור:

ט שאור של חולין שנפל לתוכ עשה וחותמזה. ואחר לכך
נפל שאור של תרומה או שאור של כלאי הברם. ויש
בו כדי להחמצ אסור. רבבי שמעון מתריר:

תְּבָלִין שְׁנִים וּשְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת מִמֵּן אֶחָד או מִשְׁלֹשָׁה אֶסְוָר וּמִצְטְּרָפִין רַبִּי שְׁמֻעוֹן אָוֹמֵר שְׁנִים וּשְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת מִמֵּן אֶחָד או שְׁנִי מִמֵּן מִשְׁם אֶחָד אֲיַנוּ מִצְטְּרָפִין:

שְׁאֹור שֶׁל חֹלִין וּשֶׁל תְּרוּמָה שְׁנָפְלוּ לְתוֹךְ עַסֶּה לֹא בָּזָה כִּדי לְחַמֵּץ וְלֹא בָּזָה כִּדי לְחַמֵּץ נִצְטָרָפוּ וּחַמֵּצָו רַבִּי אַלְיָזָר אָוֹמֵר אַחֲרַ הַאַחֲרָן אַנְּיָ בָּא וְחַכְמִים אָוֹמְרִים בֵּין שְׁנָפְלָ (שְׁאֹור) בִּתְחִילָה בֵּין בַּסְּפָא לְעוֹלָם אֲיַנוּ אָוֹסֵר עַד שִׁיחָא בָּזָה כִּדי לְחַמֵּץ:

יְוַעַזֵּר אִישׁ הַבִּירָה הִיא מַתְּלֵמִידִי בֵּית שְׁמָאי וְאָמֵר שָׁאַלְתִּי אֶת רְבָן גַּמְלַיאֵל הַזָּקָן עָזָם בְּשַׁעַר הַמִּזְרָח וְאָמֵר לְעוֹלָם אֲיַנוּ אָוֹסֵר עַד שִׁיחָא בָּזָה כִּדי לְחַמֵּץ:

כָּלִים שְׁסַכּוּ בְּשֶׁמֶן טָמָא וְחוֹר וּסְכּוּ בְּשֶׁמֶן טָהוֹר או שְׁסַכּוּ בְּשֶׁמֶן טָהוֹר וְחוֹר וּסְכּוּ בְּשֶׁמֶן טָמָא רַבִּי אַלְיָזָר אָוֹמֵר אַחֲרַ הַרְאָשָׁון אַנְּיָ בָּא וְחַכְמִים אָוֹמְרִים אַחֲרַ הַאַחֲרָן:

שְׁאֹור שֶׁל תְּרוּמָה וּשֶׁל כָּלָא הַכְּרָם שְׁנָפְלוּ לְתוֹךְ עַסֶּה לֹא בָּזָה כִּדי לְחַמֵּץ וְלֹא בָּזָה כִּדי לְחַמֵּץ נִצְטָרָפוּ וּחַמֵּצָו אֶסְוָר לְזָרִים וּמוֹתָר לְכַבְּנִים רַבִּי שְׁמֻעוֹן מַתִּיר לְזָרִים וְלְכַבְּנִים:

תְּבָלִין שֶׁל תְּרוּמָה וּשֶׁל כָּלָא הַכְּרָם שְׁנָפְלוּ בְּקָדְרָה לֹא בָּאַלוּ כִּדי לְתְבִלָּה וְלֹא בָּאַלוּ כִּדי לְתְבִלָּה נִצְטָרָפוּ וְתְבִלוּ

אָסֹור לְזַרְעִים. וּמוֹתָר לְבָהֶנִּים. רַبִּי שְׁמֻעוֹן מַתִּיר לְזַרְעִים וּלְבָהֶנִּים:

" חֲתִיכָה שֶׁל קָדְשֵׁי קָדְשִׁים . שֶׁל פָגָול . וּשֶׁל נֹזֶר . (וּשֶׁל טֶמֶא .) שְׁנַתְבְּשָׁלוּ עַם הַחֲתִיכּוֹת . אָסֹור לְזַרְעִים . וּמוֹתָר לְבָהֶנִּים . רַבִּי שְׁמֻעוֹן מַתִּיר לְזַרְעִים וּלְבָהֶנִּים :

" בָשָׂר קָדְשֵׁי קָדְשִׁים . וּבָשָׂר קָדְשִׁים קְלִים שְׁנַתְבְּשָׁלוּ עַם בָשָׂר הַתְּאֹוָה . אָסֹור לְטֶמֶאִים . וּמוֹתָר לְטֶהוֹרִים :

פרק ג'

בָגָד שְׁצַבָּעָו בְּקָלִיפִי עַרְלָה . יַדְלָק . נִתְעַרֵב בְּאֶחָרִים . כָלָם יַדְלָקוֹ . דָבְרִי רַבִּי מַאיָר . וְחַכְמִים אֹמְרִים יַעַלְהָ בְאַחַד וּמַאתִים :

" הַצּוֹבָע מֶלֶא הַסִּיט בְּקָלִיפִי עַרְלָה וְאַרְגּוֹ בָבָגָד . וְאֵין יַדוּעַ אֵיזֶה הוּא . רַבִּי מַאיָר אֹמֵר יַדְלָק הַבָּגָד . וְחַכְמִים אֹמְרִים יַעַלְהָ בְאַחַד וּמַאתִים :

" הַאֲזִרְגּוֹ מֶלֶא הַסִּיט מִצְמָר הַבָּכֹר בָבָגָד . יַדְלָק הַבָּגָד . וּמִשְׁעָר הַנְּזִיר . וּמִפְּטָר חַמְזָר . בְשָׁק . יַדְלָק הַשָּׁק . וּבְמִקְדְּשֵׁין מִקְדְּשֵׁין כֹל שָׁהָן :

" תַּבְשִׁיל שְׁבָשָׁלוּ בְּקָלִיפִי עַרְלָה . יַדְלָק . נִתְעַרֵב בְּאֶחָרִים . יַעַלְהָ בְאַחַד וּמַאתִים :

ה תנור שהסיקוهو בקהלifi ערלה. ואפה בו את הפת. תדלק הפת. נתערבה באחרות. תעלה באחד ומאתים: מי שהיה לו חכלי תלתון. של כלאי הכרם ידליך. נתערבו באחרים. (ואחרים באחרים) כלם ידליך. דברי רבי מאיר וחכמים אומרים יעלו באחד ומאתים:

ששהה רבי מאיר אומר את שדרפו למנות מקדש. וחכמים אומרים אין מקדש אלא ששה דברים בלבד. ורבי עקיבא אומר שבעה. ואלו הם. אגוזי פרך. ורמוני בזון. ותבניות סתוםות. וחולפות תרדין. וקלטי ברוב. ודלעת יונית. רבי עקיבא אומר אף בפירות של בעל הבית. הרاءו לערלה. ערלה. לכלאי הכרם. כלאי הכרם. (ביצה) נתפצעו האגוזים. נתפרדו הרמוניים. נתפתחו התבניות. נתחתכו הדלועים. נתפרסו הפירות. יעלו באחד ומאתים:

ט ספק ערלה. בארץ ישראלי אסור. ובسورיא מותר. ובחוצה לארץ יורד ולוקח. ובלבד שלא יראנו לocket. כרם נטויע ירך. וירק נגמר חוותה לו. בארץ ישראלי אסור. ובسورיא מותר. ובחוצה לארץ יורד ולocket. ובלבד שלא ילocket ביד. החדש אסור מן התורה בכל מקום. והערלה הלכה. והכלאים מדברי סופרים: סליק

מסכת בכורים

פרק א

יש מביאין בכורים וקורין מביאין ולא קורין. ויש שאינן מביאין. אלו שאינן מביאין הנוטע לתוך שלו. והבריך לתוך של יחיד או לתוך של רבים. וכן המבריך מתוך של יחיד או מתוך של רבים לתוך שלו. והבריך לתוך שלו. ודרך היחיד ודרך הרבים באמצע. הרי זה אינו מביא. רביה יהודה אומר בזה מביא:

ב' מאיזה טעם אינו מביא. משום שנאמר ראשית בכורי אדרמתך. עד שייהיו כל הגולים מאדרמתך. האריסין והחכירות. והסקיריקון והגזלו. אין מביאין מאותו הטעם. משום שנאמר ראשית בכורי אדרמתך:

ג' אין מביאין בכורים חוץ משבעת המינים. לא מתקרים שבחרים. ולא מפירות שבעמקים. ולא מזיתי שנון שאינן מן המובחר. אין מביאין בכורים קודם לעצרת. אנשי הר צובעים. הביאו בכוריהם קודם לעצרת. ולא קבלו מהם. מפני הקתוב שבתורה וחג הקציר בכורי מעשיך אשר תזרע בשדה:

ד' אלו מביאין ולא קורין. הגר מביא ואני קורא. שאינו יכול לומר אשר נשבעת לאבותינו לחת לנו. ואם היה אמו מישראל. מביא וקורא. וכשהוא מתפלל בין לבין

עַצְמוֹ אָזֶם אֱלֹהִי אֲבוֹת יִשְׂרָאֵל וּבָשָׁהוּא בַּבָּית הַבָּנֶסֶת אָזֶם אֱלֹהִי אֲבוֹתֵיכֶם וְאִם הִתְהַגֵּת אָמֹן מִיִּשְׂרָאֵל אָזֶם אֱלֹהִי אֲבוֹתֵינוּ:

ה רבי אליעזר בן יעקב אומר אשה בת גרים לא תנשא לכהונה עד שתהא אמה מישראל. אחד גרים. ואחד עבדים משוחרים. ואפילו עד עשרה דורות. עד שתהא אמן מישראל. האפוטרופוס והשליח. והעבד והאשה. וטומטום ואנדראגינוס. מביאין ולא קורין. שאין יכולין לומר. אשר נתנה לי השם:

ו הקונה שטי אילנות בתוכה של חבירז. מביא ואין קורא. רבי מאיר אומר מביא וקורא. יבש המעיין. נקוץ האילן. מביא ואין קורא. רבי יהודה אומר מביא וקורא. מעצרת ועד החג מביא וקורא. מן החג ועד חנוכה. מביא ואין קורא. רבי יהודה בן בתירא אומר מביא וקורא:

ז הפריש בכוריו. ומבר שדהו. מביא ואין קורא. והשני. מהותו המין אינו מביא. ממין אחר מביא וקורא. רבי יהודה אומר אף מהותו המין מביא וקורא:

ח הפריש בכוריו. נבזו. נמקו. נגנו. נאבדו. או שנטמו. מביא אחרים פחתיהם ואין קורא. והשניים אין חיבין עליהם חמש. נטמו בעזה נופץ ואין קורא:

וְמִנּוֹ שֶׁהוּא חַבֵּב בָּאֲחֶרְיוֹתָן עַד שִׁבְיָאָם לְהַר הַבַּיִת.
 שֶׁנּאֹמֵר רַאשִׁית בְּכָורי אַדְמָתָךְ תְּבִיא בֵּית יְיָ אֱלֹהִיךְ.
 מַלְפֵד שְׁחַבֵּב בָּאֲחֶרְיוֹתָן עַד שִׁבְיָאָם לְהַר הַבַּיִת. הַרְיָ
 שְׁהַבִּיא מִמֵּין אֶחָד וּקְרָא. וְחַזְרָה וְהַבִּיא מִמֵּין אֶחָר אֲינֵינוֹ
 קֹרֵא:

וְאַלּוּ מִבְיאֵין וּקְרָאֵין. מִן הַעַצְרָת וְעַד הַחֲגָה. מִשְׁבֻּעָת
 הַמִּינִים. מִפְירֹזָת שְׁבָהָרִים. מִתְמָרוֹת שְׁבָעָמָקִים. וּמִזְיָה
 שְׁמָן. מַעֲבָר הַיַּרְדֵּן. רַبִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אָוּמֵר אֵין מִבְיאֵין
 בְּכָוריִים מַעֲבָר הַיַּרְדֵּן שְׁאֵינָה אָרֶץ זְבַת חֶלְבָּה וְדָבָשׂ:

אַהֲרֹן הַקֹּנֶה שֶׁלּוּשָׁה אִילְנוֹת בְּתוֹךְ שֶׁל חַבְירָוּ מִבְיאֵין וּקְרָאֵין.
 רַבִּי מַאֲיר אָוּמֵר אֲפִילוּ שְׁנַנִּים קֹנֶה אִילּוּ וּקְרָקָעָוּ מִבְיאֵין
 וּקְרָאֵין. רַבִּי יְהוֹדָה אָוּמֵר אֲפִלְלִי אֲרִיסָות וְחַכְירָות
 מִבְיאֵין וּקְרָאֵין:

יום ה

פרק ב

התרומה והבכורים. חיבים עליהם מיתה וחמש.
ואסורים לזרים וهم נכסי כהן ועוליין באחד
ומאה. וטענים רחיצת ידים. והערב המשמש. הרי אלו
בתרומה. ובכורים. מה שאין בן במעשר:

ב' יש במעשר ובכורים. מה שאין בן בתמורה. שהמעשר
ובכורים. טעניםihat ha bat mekom. וטענים ודוי. ואסוריין
לאוין. רבינו שמעון מתר. וחיבין בעור. ורבינו שמעון
פוטר. ואסוריין כל שהן מלאכול בירושלים. ונחליהם
אסורים מלאכול בירושלים. אף לזרים ולבהמה. רבינו
שמעון מתר. הרי אלו במעשר ובכורים. מה שאין בן
בתרומה:

ג' יש בתמורה ובמעשר. מה שאין בן בכורים.
שהתרומה והמעשר אסורין את הגורן. ויש להם שיעור.
ונזהרים בכל הפירות. בפני הבית. ושלא בפני הבית.
ובאריסין ובחכורות ובסקרכון ובגزلן. הרי אלו בתמורה
ובמעשר. מה שאין בן בכורים:

ד' ויש בכורים מה שאין בן בתמורה ובמעשר.
שהbacorim neginim b'machber la karkav. ועשה אדם כל שידחו

בבכורים. וחייב באחריותם. וטענים קרבן. ושיר. ותנפה.
ולינה:

" תרומות מעשר שווה לבכורים בשתי דרכים. ולתרומה
בשתי דרכים. נטלה מן הטהור על הטמא. ושלא מז
המקף בבכורים. ואסורה את הגזען. ויש לה שיעור
בתרומה:

א אתרוג שווה לאילן בשלשה דרכים. ולירק בדרכ אחד.
שווה לאילן בערלה. ובריבעי ובשביעית. ולירק בדרכ
אחד שבשעת לקיטתו עשו רברי רבנן גמליאל. רבי
אליעזר אומר שווה לאילן בכל דבר:

ב דם מהלבי שתיים שווה לדם בהמה. להבשר את
הזרעים. ודם השרצין אין חיבור עליו:

ג פוי יש בו דרכים שווה לחייה. ויש בו דרכים שווה
לבהמה. ויש בו דרכים שווה לבהמה ולחייה. ויש בו
درבים שאינו שווה. לא לבהמה. ולא לחייה:

ד כיצד שווה לחייה. דמו טעון כסוי בקדם חייה. ואין שוחטין
אותו ביום טוב. ואם שחתטו אין מכפין את דמו. וחלבו
מטמא בטומאת נבלה בחיה. וטומאתו בספק. ואין פודין
בו פטר חמוץ:

ה כיצד שווה לבהמה. חלבו אסור בחלב בהמה. ואין חיבור
עליו ברית. ואין נלקח בכף מעשר לאכול בירושלים.

ונחיב בזרען ולחיים וקבה. רבי אליעזר פוטר שהטומזיא
מחבירו עליו הרואה:

“ כיצד אין שווה לא לחייה ולא לבהמה. אסור משום כלאים עם החיים ועם הבהמה. הכותב חיתו ובהמתו לבנו. לא כתוב לו את הפוי. אם אמר הרי נזיר. שזה חייה או בהמה. הרי הוא נזיר. ושאר כל דרכיו שווים לחייה ולבהמה. וטעון שהחיטה בזה וכזה. ומטעמא משום נבלה. ומטעום אבר מן המת. בזה וכזה:

פרק ג

ביצה מפרישין הבכורים. יורד אדם בתוך שדהו ורואה תאנה שבפרה. אשכול שבפר. רמנון שבפר. קושרו בגמי. ואומר הרי אלו בכורים. רבי שמואל אומר אף על פי כי חזר וקורא אותם בכורים. לאחר שייתלו מז הקרקע:

ב' כיצד מעליין את הבכורים. כל העירות שבפעמד. מתקנשות לעיר של מעמד. ולגין ברחובה של עיר. ולא היו נבקנסין לבתים. ולמשבים היה הממונה אומר. קומו ונעללה ציון אל (בית) יי אלהינו:

ג' הקרובים מביאין התאנים והענבים. והרחוקים מביאין גרגירות ואמוקרים. והשור הולך לפניהם. וקרכני מזיפות זהב. ועתרת של זית בראשו. המלחיל מפה לפניהם עד

שָׁמְגִיעִים קָרוֹב לַיְהוּדָה וְקָרוֹב לִירוּשָׁלָם. שְׁלַחוֹ
לִפְנֵיהֶם וְעָטָרוֹ אֶת בְּכֹורֵיהֶם הַפְּחוֹת הַסְּגִינִים וְהַאֲגִירִים.
יוֹצָאים לְקָרְאָתָם לְפִי כִּבְזָד הַגְּנִיסִים הֵיוֹ יוֹצָאים. וְכֹל
בָּעָלִי אָזְמָנִיות שְׁבִירּוּשָׁלִים עַזְמָדִים לִפְנֵיהֶם. וְשׂוֹאָלִין
בְּשַׁלּוּמָם. אֲחִינוֹ אֲנֵשִׁי הַמִּקְומָם פָּלוֹנִי בָּאתֶם לְשָׁלוֹם:

ד הַחֲלִיל מִכָּה לִפְנֵיהֶם עַד שָׁמְגִיעַן לַהֲרַבְּיָה הַגְּיֻעוֹ לַהֲרַבְּיָה
הַבִּית אֲפִילוֹ אֲגִרִּיפָס הַמְּלָךְ נָוטֵל הַסְּלָל עַל בַּתְּפִזּוֹ נְגִבָּנָס
עַד שָׁמְגִיעַ לְעַזְרָה הַגְּיֻעַ לְעַזְרָה וְדָבָרָו הַלּוּיָם בְּשִׁיר
אֲרוֹזָמָךְ יִי בַּי דְּלִיתָנִי וְלֹא שְׁמַחַת אַיִּיבִּי לִי:

ה הַגּוֹזְלָות שְׁעַל גַּבֵּי הַסְּלִים הֵyo עֹזָלָות וְמָה שְׁבִידָם
נוֹתְנִים לְבָהִנִּים:

ו עֹזְדָהו הַסְּלָל עַל בַּתְּפִזּוֹ קֹרֵא מַהְפַּקְתִּי הַיּוֹם לִי אֱלֹהִיךְ
עַד שְׁגֹמֵר בָּל הַפְּרִשָּׁה רַבִּי יְהוֹדָה אָוֹמֵר עַד אֲרָמִי עֹזְבָּד
אַיִּיבִּי הַגְּיֻעַ לְאֲרָמִי אֹזְבָּד אַיִּיבִּי מַזְרִיד הַסְּלָל מַעַל בַּתְּפִזּוֹ
וְאוֹזְבָּז בְּשִׁפְתּוֹתָיו וְלֹהֵן מַנִּיחַ יָדוֹ תְּחִתָּיו וּמַנִּיפּוֹ וּקֹרֵא
מַאֲרָמִי אֹזְבָּד אַיִּיבִּי עַד שְׁהָוָא גּוֹמֵר בָּל הַפְּרִשָּׁה וּמַנִּיחַ
בְּצֵד הַפְּזִיבָּח וְהַשְּׁתְּחֹה וְיִצְאָ:

ז בְּרָאשׁוֹנָה בָּל מַי שִׁזְׁדַע לְקָרוֹת קֹרֵא וְכֹל מַי שָׁאַיָּנוֹ
יַדְעַ לְקָרוֹת מִקְרִין אֹתוֹ נְמַנְעַז מַלְהַבְּיָא הַתְּקִינוֹ שְׁיָהוֹ
מִקְרִין אֶת מַי שִׁזְׁדַע וְאֶת מַי שָׁאַיָּנוֹ יַדְעַ:

ח הַעֲשִׂירִים מְבֵיאֵין בְּפֹורִיהם בְּקָלְתֹות שֶׁל בְּסֶף וּזְהָבָר.
וְהַעֲנִים מְבֵיאֵין אֹתָם בְּסֶלִי נְצָרִים שֶׁל עֲרָבָה קְלוֹפָה.
וְהַסְלִים וְהַבְּפּוּרִים נְתָנִים לְפָנָים:

ט רַبִּי שְׁמֻעוֹן (בֶּן נָנָס) אֹמֵר מַעֲטָרִין אֶת הַבְּפּוּרִים.
חוֹזֵץ מִשְׁבָּעַת הַמִּינִים. רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר אֵין מַעֲטָרִין אֶת
הַבְּפּוּרִים אֶלָּא מִשְׁבָּעַת הַמִּינִים:

ו' רַבִּי שְׁמֻעוֹן אֹמֵר שֶׁלְשָׁה מִדּוֹת בְּבְפּוּרִים. הַבְּפּוּרִים.
וְתוֹסֶפֶת הַבְּפּוּרִים. וְעַטּוֹר הַבְּפּוּרִים. תֹּוסֶפֶת הַבְּפּוּרִים
מִין בְּמִינָנוּ. וְעַטּוֹר הַבְּפּוּרִים מִין בְּשָׁאַינוּ מִינָנוּ. תֹּוסֶפֶת
הַבְּפּוּרִים נְאָכְלַת בְּתָהָרָה. וְפִטוּרָה מִן הַדְּמָאי. וְעַטּוֹר
הַבְּפּוּרִים חַיֵּב בְּדָמָאי:

א"י אִימְתֵּי אָמְרוּ תֹּוסֶפֶת הַבְּפּוּרִים בְּבְפּוּרִים. בְּזַמָּן שֶׁהָיָה
מִן הָאָרֶץ. וְאֵם אֵינֶה בָּאהּ מִן הָאָרֶץ. אֵינֶה בְּבְפּוּרִים:

ג' לְמַה אָמְרוּ הַבְּפּוּרִים בְּנֶכֶסִי כִּהֵן שֶׁהָוָא קְזָנָה מִקְהָם
עֲבָדִים וּקְרָקוּזִת. וּבְהַמָּה טְמֵאָה. וּבְעַל חֹזֶב נוֹטֵל בְּחוֹבוֹ.
וְאֵשָׁה בְּכַתּוּבָתָה בְּסֶפֶר תּוֹרָה. וַרְבִּי יְהוֹדָה אֹמֵר אֵין
נוֹתָנִין אֹתָם אֶלָּא לְחֶבֶר בְּתוֹבָה. וּחַכְמִים אֹמְרִים נוֹתָנִין
אֹתָם לְאַנְשֵׁי מִשְׁמָרָה. וְהֵם מְחַלְקִין בְּינֵיהֶם. בְּקָדְשֵׁי
הַמִּקְדָּשׁ:

ברייתא

אנדרזגינוס יש בו דרכים שווה לאנשימים. ויש בו דרכים
שווה לנשים. ויש בו דרכים שווה לאנשימים
ולנשים. ויש בו דרכים אינו שווה לא לאנשימים ולא
לנשים:

ב' ביצה שווה לאנשימים. מטמא בלובן באנשימים. ונושא אבל
לא נשא באנשימים. ואינו מתייחד עם הנשים באנשימים. ואינו
נוזן עם הבנות באנשימים. ומהטער ומסתפר באנשימים.
ועובר על בל תקיף. ועל בל תשחית. ועל בל טטמא
למтиים באנשימים. וחיב בכל מחות האמורות בתורה
בأنשימים:

ג' ביצה שווה לנשים. מטמא באודם בנשים. ואינו מתייחד
עם האנשימים בנשים. ואינו זוקק ליבום בנשים. ואינו חולק
עם הבנים בנשים. ואינו חולק בקדשי קדשים בנשים.
ואינו מאכיל בתורמה בנשים. ופסול לכל עדות שתורה
בנשים. ואם נבעל בעבירה בנשים. ונפסל מן הבהנה
בנשים:

ד' ביצה שווה לאנשימים ולנשים. חיבים על מפתוח. ועל
קלחתו ועל נזקו באנשימים ובנשים. וההורגו שוגג גולה
ומزيد נהרג באנשימים ובנשים. ואמו יושבת עליו דם טמא
ודם טהור באנשימים ובנשים. ו מביאה עליו קרבן באנשימים
ובנשים. וחולק בקדשי הגבול באנשימים ובנשים. ונזהל

**בְּכָל הַנְּחֹלוֹת בְּאָנָשִׁים וּבְנָשִׁים וְהָאֹמֵר חֶרְיוֹנִי נְזִיר שְׂזָה
אִישׁ וְאִשָּׁה חֶרְיוֹן זָה נְזִיר:**

" בַּצְדָּקָה אֵינוֹ שָׂזָה לֹא לְאָנָשִׁים וְלֹא לְנָשִׁים. אֵין חַבֵּין
עַל טְמֵאת מִקְדָּשׁ וּקְדָשָׁיו לֹא בְּאָנָשִׁים וְלֹא בְּנָשִׁים. וְלֹא
שׂוֹרֵפֵין עַלְיוֹ אֶת הַתְּרוּמָה לֹא בְּאָנָשִׁים וְלֹא בְּנָשִׁים. וְאֵינוֹ
גַּעֲרֵךְ לֹא בְּאָנָשִׁים וְלֹא בְּנָשִׁים. וְאֵינוֹ גַּמְבָּר לַעֲבֵד עֲבָרִי
לֹא בְּאָנָשִׁים וְלֹא בְּנָשִׁים. וְהָאֹמֵר חֶרְיוֹנִי נְזִיר שְׂזָה לֹא אִישׁ
וְלֹא אִשָּׁה חֶרְיוֹן זָה נְזִיר. רַבִּי יוֹסֵי אֹמֵר אַנְדְּרוֹגִינָּס בְּרִיה
בְּפָנֵי עַצְמָה הַזָּא וְלֹא יִכְלֹא חַכְמִים לְהַכְּרִיעַ עַלְיוֹן. אִם הַוָּא
אִישׁ אוֹ אִשָּׁה. אַבְלָטָמְטוּם אֵינוֹ כֵּן פָּעָמִים שַׁהְוֹא אִישׁ.

פָּעָמִים שַׁהְוֹא אִשָּׁה: סְלִיק

אחר השלמת כל מסכתא ומסכתא יאמר זה שלש פעמים
ויעיל לשכחה בעורת השם יתברך.

הדרן עלה' מסכת (פלוני) והדרך עלה' דעטן עלה' מסכת (פלוני) זעטך
עלון לא נתנשי מינך מסכת (פלוני) ולא תנתנשי מינן לא בעלמא הדין
ולא בעלמא דין:

ואחר כך יאמר

יהי רצון מלפניך כי אלהינו ואלקי אבותינו שתחאה תורהך אומנותנו
בעולם הזה ותחאה עטנו לעולם הבא. חנניה בר פפא. רמי בר פפא.
נחמן בר פפא. אחאי בר פפא. אבא מרוי בר פפא. רפרם בר פפא.
רכיש בר פפא. סרחה בר פפא. אריא בר פפא. דרו בר פפא:

הערב נא כי אלהינו את דברי תורה בפיינו ובפייפות עמך בית
ישראל ונkehה אנחנו כלנו וצאצאים וצאצאי עמך בית ישראל יראי
שםך ולמודי תורה:

מאיבי תחטמי מצוחך כי לעולם היא לי:
יהי לבך תמים בחקיך למען לא אבוש:
לעולם לא אשכח פקודיך כי בס חיותני:
ברוך אתה יהוה לדני חקיך:

חותימת חלק ראשון מהמשנה

להודות להלל לשבח לפאר לרווחם להדר ולנאה על כל דברי שירות
ותשבחות דוד בן ישע עבדך משייח': בעצמת תנחני ואחר בזוד
תקתני: והוא רחום יכפר עון ולא ישחתית והרבה להשיב אפו ולא
יעיר כל חמתו: אשר הגבר אשר תיסרנו יה ומתורתך תלמידנו:
ואני בחסדך בטחתי גל לבבי בישועתך אשירה לי כי גמל עלי:
ושועש ביי פגל נפשי באלהי כי הלבישני בגדי ישע מעיל צדקה
יעטני בחתן יכחו פאר וככלה תעודה כליה: ויבטהו בך יודעי שמה
בי לא עובת דרישיך יהוה: שמחו בי ויגלו צדיקים והרינו כל ישרי
לב: נר לרגלי דרכך ואור לנתיבתך: אוזך כי עניתני ותהי לי לישועה:
ואומר השיר שהיו הלים אומרים על הדוכן בכל יום

ביציאתו מבית המדרש אומר

מוֹדָה אַנְיָ לִפְנֵיךְ יְיָ אֱלֹהִי שְׁשָׁמֶת חֲלֵקִי מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמָּדְرָשׁ וְלֹא
שְׁשָׁמֶת חֲלֵקִי מִיּוֹשְׁבֵי קְרֻנוֹת שְׁאָנִי מִשְׁבִּים וְהָם מִשְׁבִּים אַנְיָ מִשְׁבִּים
לְדִבָּרִי תֹּרֶה וְהָם מִשְׁבִּים לְדִבָּרִים בְּטַלִּים אַנְיָ עַמְלָה וְהָם עַמְלִים
אַנְיָ עַמְלָה וּמִקְבֵּל שְׁכָר וְהָם עַמְלִים וְאִים מִקְבֵּלים שְׁכָר אַנְיָ רָץ וְהָם
רָצִים אַנְיָ רָץ לְחֵי הָעוֹלָם הַבָּא וְהָם רָצִים לְבָאָר שַׁחַת שְׁגָאָמָר וְאַתָּה
אֱלֹהִים תֹּרֶד לְבָאָר שַׁחַת אָנְשֵׁי דְמִים וּמְרַמָּה לֹא יִחְצֹוּ יְמִיהם וְאַנְיָ
אָבְטֵח בָּה:

**תמ ונשלם ספר ראשון
שבחי תודה לאל עליון**

